



1	Garanti	5	5.11	Fylle diesel	33
			5.12	AdBlue	33
2	Innledning	7	6	Oppstilling av bobilen	35
2.1	Generelt	7	6.1	Håndbremse	35
2.2	Miljøvernanvisninger	8	6.2	Stigtrinn	35
3	Sikkerhet	9	6.3	Oppkjøringsklosser	35
3.1	Brannvern	9	6.4	Støtter	35
3.1.1	Hvordan unngå brannfare	9	6.4.1	Generelle råd	35
3.1.2	Brannslukking	9	6.4.2	Støttebein	36
3.1.3	Ved brann	9	6.5	230 V-tilkobling	36
3.2	Generelt	10	6.6	Kjøleskap	36
3.3	Trafikksikkerhet	10	7	Å bo i bobil	37
3.4	Kobling av tilhenger	12	7.1	Dører	37
3.5	Gassanlegg	12	7.1.1	Førerdør, inngangsdør, utvendig	37
3.5.1	Generelle råd	12	7.1.2	Inngangsdør, innvendig	38
3.5.2	Gassflasker	13	7.1.3	Inngangsdør, innvendig (dørhåndtak, halvrund)	38
3.6	Elektrisk anlegg	14	7.1.4	Førerdør, innvendig (I-modell)	39
3.7	Vannanlegg	14	7.1.5	Myggnetting til inngangsdøren, uttrekkbart	39
4	Før kjøring	15	7.2	Utvendige luker	39
4.1	Første igangsetting	15	7.2.1	Klaffelås, ellipseformet	40
4.2	Registrering	15	7.3	Lufting	40
4.3	Last	15	7.4	Vinduer	41
4.3.1	Begrep	16	7.4.1	Skyvevindu uten lås	41
4.3.2	Beregning av last	18	7.4.2	Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing	42
4.3.3	Last kjøretøyet riktig	19	7.4.3	Blendingsgardin og insektnettjalusi	44
4.3.4	Bakre lasteluke/bakre oppbevaringsrom	21	7.4.4	Takvindu med dreiearmer	44
4.3.5	Sykkelstativ	21	7.4.5	Blendingsfoldegardin og myggnetting	46
4.4	Stigtrinn	22	7.5	Takluker	46
4.5	Blendingsfoldegardin for front- og sideruter	23	7.5.1	Takluke med smekklås	47
4.6	Forheng for førerhus	23	7.5.2	Heki-takluke (mini og midi)	49
4.7	Gulvbelegg av PVC	24	7.6	Bord	50
4.8	Fjernsynsapparat	24	7.6.1	Anhengsbord med leddet støttebein	50
4.9	Strengsperre (I-modell)	24	7.6.2	Hevebord	51
4.10	Motorlokk (I-modell)	25	7.7	Lamper	52
4.11	Påfylling av spylevæske (I-modell)	25	7.7.1	LED-lampe (I-modell)	52
4.12	Kontrollere motoroljenivået (I-modell)	26	7.8	TV-anlegg	52
4.13	Kjettinger	26	7.9	TV-anlegg (flatskjerm over sittebenk)	54
4.14	Trafikksikkerhet	27	7.10	Senger	54
5	Under kjøring	29	7.10.1	Sovealkove	54
5.1	Kjøre med bobilen	29	7.10.2	Nedfellbar seng	55
5.2	Kjørehastighet	30	7.10.3	Køyeseng	57
5.3	Bremser	30	7.10.4	Fast seng (gassfjærer)	58
5.4	Sikkerhetsbelter	30	7.10.5	Liggeflate fra bakre enkeltenger	58
5.4.1	Riktig feste av sikkerhetsbeltet	31	7.11	Ominnrede sittegruppe til seng	59
5.5	Førersete og passasjersele	31	7.11.1	Midtre sittegruppe	59
5.6	Nakkestøtter	31	7.11.2	Buesofa med langsgående benk	60
5.7	Sitteplassforordning	31	7.11.3	Buesofa med langsgående sete	61
5.8	Nettbrettholder	32	7.11.4	Buesofa (nødseng)	62
5.9	Elektrisk vindusheis	32			
5.10	Elektrisk justerbare ytterspeil	33			



8	Gassanlegg	63	11	Sanitæranlegg	103
8.1	Generelt	63	11.1	Vannforsyning, generelt	103
8.2	Gassflasker	64	11.2	Vanntank	104
8.3	Gassforbruk	65	11.2.1	Drikkevann-påfyllingsstuss med deksel	104
8.4	Å bytte gassflaske	66	11.2.2	Påfylling av vannanlegget	104
8.5	Gassavstengeventiler	67	11.2.3	Etterfyll med vann	105
9	Elektrisk anlegg	69	11.2.4	Redusere vannmengden for kjøring	106
9.1	Generelle sikkerhetsanvisninger	69	11.2.5	Tappe av vann	106
9.2	Begrep	69	11.2.6	Tømme vannanlegg	107
9.3	12 V-spenning	70	11.2.7	Monteringssted sikkerhets-/avtappingsventil	108
9.3.1	Boenhets-batteri	70	11.3	Spillvannstank	108
9.3.2	Batterilading over 230 V-forsyning	72	11.4	Toalettrom	109
9.3.3	Batterilading via kjøretøymotor	72	11.5	Vario-toalettrom	110
9.3.4	Lade startbatteriet	72	11.6	Toalett	111
9.4	Strømsentral (EBL 119)	74	11.6.1	Thetford-toalett	111
9.4.1	Batteri-skillebryter	75	11.6.2	Tømme kloakktanken	113
9.4.2	Batteri-valgbryter	75	11.6.3	Vinterdrift	114
9.4.3	Batteriovervåking	76	11.6.4	Midlertidig avstengning	114
9.4.4	Batterilading	76	12	Stell	115
9.5	Panel (LT 100)	76	12.1	Utvendig stell	115
9.5.1	Hovedbryter 12 V	77	12.1.1	Generelt	115
9.5.2	LED-skala for batterispenning	77	12.1.2	Vaske med høytrykksspyler	115
9.5.3	LED-skala for tanknivå	79	12.1.3	Vaske kjøretøyet	116
9.6	230 V-spenning	79	12.1.4	Vindusruter av akrylglass	116
9.6.1	230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt)	79	12.1.5	Undergulv	117
9.6.2	Kople til 230 V-forsyning	80	12.1.6	Stigtrinn	117
9.7	Sikringer	81	12.2	Innvendig stell	117
9.7.1	Sikringer 12 V	81	12.3	Vannanlegg	118
9.7.2	230 V-sikring	83	12.3.1	Rengjør vanntanken	118
10	Innebygde apparater	85	12.3.2	Rengjøre vannledninger	118
10.1	Generelt	85	12.3.3	Desinfisere vannanlegget	119
10.2	Varmeanlegg/ Varmtvannsberedning	86	12.3.4	Spillvannstank	119
10.2.1	Modeller med eksosavtrekk på høyre side	86	12.4	Vifte (resirkulering)	120
10.2.2	Sikkerhetsbryter	87	12.5	Vintervedlikehold	121
10.2.3	Riktig oppvarming	87	12.5.1	Forberedelser	121
10.2.4	Varmeanlegg og varmtvannsberedning (Truma Combi)	88	12.5.2	Vinterdrift	121
10.2.5	Varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digitalt kontrollpanel CP plus	89	12.5.3	Etter vintersesongen	121
10.2.6	Sikkerhets-/avtappingsventil	93	12.6	Lagring	122
10.2.7	Veggpipeline	94	12.6.1	Midlertidig lagring	122
10.2.8	Elektrisk gulvvarme	95	12.6.2	Lagring om vinteren	123
10.3	Kokeplass	96	12.6.3	Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring	124
10.3.1	Gasskomfyr	96	13	Vedlikehold	125
10.3.2	Gass-stekeovn med grill (Thetford Duplex)	97	13.1	Inspeksjonsarbeider	125
10.3.3	Vifte (resirkulering)	99	13.2	Vedlikeholdsarbeid	125
10.4	Kjøleskap	99	13.3	Utskiftning av lyspærer, utvendig	125
10.4.1	Kjøleskapets luftegitter	100	13.3.1	Lys front	126
10.4.2	Drift (Thetford)	100	13.3.2	Lys bak	127
10.4.3	Kjøleskapdør-lås	102	13.4	Utskiftning av lyspærer, innvendig	128
			13.4.1	LED-lamper	129



13.5	Reservedeler	129	16	Tekniske data	143
13.6	Typeskilt	130	16.1	Dimensjoner og tillatt antall personer	143
13.7	Varsel- og henvisningsklistremerker	130	17	Verdifulle tips	145
14	Hjul og dekk	131	17.1	Trafikkbestemmelser i utlandet	145
14.1	Generelt	131	17.2	Hjelp på Europas veier	145
14.2	Dekkutvalg	132	17.3	Gassforsyning i de europiske landene	146
14.3	Betegnelser på dekket	133	17.4	Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene	146
14.4	Håndtering av dekkene	133	17.5	Tips for sikker overnatting når man er underveis	147
14.5	Tiltrekningsmoment	133	17.6	Tips for vintercampere	147
14.6	Dekktrykk	134	17.7	Reisesjekkliste	148
15	Feillokalisering	135			
15.1	Kapitteloversikt	135			
15.2	Bremseanlegg	135			
15.3	Elektrisk anlegg	135			
15.4	Gassanlegg	137			
15.5	Kokeplass	138			
15.6	Vifte	138			
15.7	Varmeanlegg/ varmtvannsbereder	138			
15.8	Kjøleskap	140			
15.9	Vannforsyning	141			
15.10	Karosseri	142			





Garantibevis

Kjøretøyinformasjon
Modell:
Bilprodusent/motortype:
Serienummer:
Overtakelsesdato:
Registreringsdato:
Kjøpt av firma:
Garantiens utløp:
Nøkkelnnummer:
Chassisnummer:
Kundeadresse:
Etternavn, fornavn:
Gate, husnummer:
Postnummer, sted:
Forhandlers underskrift og stempel

Med forbehold om endringer av konstruksjon, utstyr og innholdet av leveringen. Det er også angitt spesialutstyr som ikke er en del av standard levering. Beskrivelsene og illustrasjonene i denne brosjyren kan ikke tilordnes en bestemt versjon. Kun den til enhver tid gyldige utstyrslisten gjelder for alle detaljer.





Vennligst les bruksanvisningen før første start!

Bruksanvisningen skal alltid ligge i kjøretøyet. Sørg for at alle brukere gjøres kjent med sikkerhetsbestemmelsene.



► Fare for personskader dersom dette tegnet ignoreres.



▷ Fare for skader på eller i kjøretøyet dersom dette tegnet ignoreres.



▷ Dette tegnet viser til anbefalinger eller spesielle forhold.



▷ Dette tegnet viser til miljøvennlig opptreden.

En mappe med følgende bildokumenter følger med bobilen din:

- Bruks- og monteringsanvisninger for forskjellige innbyggingsapparater
- Komplette dokumentasjon fra chassis-produsenten
- Kontrollbekreftelse for gassanlegg etter tyske bestemmelser

Denne bruksanvisningen inneholder avsnitt hvor modellavhengig utstyr eller spesialutstyr er beskrevet. Disse avsnittene er ikke spesielt merket. Det kan hende at ditt kjøretøy ikke er utstyrt med dette spesialutstyret. Utstyret i kjøretøyet kan derfor avvike fra enkelte bilder og beskrivelser.

På den annen side kan ditt kjøretøy være utstyrt med mer spesialutstyr, som ikke er beskrevet i denne bruksanvisningen.

Spesialutstyret beskrives når du trenger en forklaring.

Se de separat vedlagte bruksanvisningene.



▷ Angivelsene "høyre", "venstre", "foran", "bak" refererer alltid til kjøretøyet sett i kjøretøretningen.

▷ Alle mål- og vektangivelser er "circa"-verdier.

Oppstår det skader på kjøretøyet som følge av at anvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes, bortfaller garantiansvaret.

Våre kjøretøyer utvikles stadig videre. Vi ber om forståelse for at vi tar forbehold om endringer vedr. form, utstyr og teknikk. Av denne grunn kan det ikke stilles krav overfor produsenten på bakgrunn av bruksanvisningen. Bruksanvisningen beskriver det utstyr som var kjent og i bruk på trykkingstidspunktet.

Opptrykk, oversettelse og kopiering er ikke tillatt uten skriftlig tillatelse fra produsenten.

2.1 Generelt

Bobilen er et produkt fra firma Capron GmbH.



Kjøretøyet er konstruert på grunnlag av nyeste tekniske standard og anerkjente sikkerhetstekniske regler. Likevel kan personer eller kjøretøyet bli skadet hvis sikkerhetsanvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes.

Før første igangsetting, sørg for at kjøretøyet er utrustet med lovlig påkrevet utstyr (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksevest, varseltrekant osv.). Ved utenlandsreiser må de gjeldende regler for utrustningen overholdes.

Kjøretøyet må kun brukes i teknisk feilfri tilstand. Følg bruksanvisningen.

Feil som kan redusere passasjerenes og kjøretøyets sikkerhet, må straks repareres av fagfolk. For å unngå ytterligere skader må brukeren overhold sin plikt til å redusere skadeomfanget når det foreligger feil.

Bremse- og gassanlegget til kjøretøyet må kun kontrolleres og repareres av et autorisert fagverksted.

Forandringer på karosseriet må kun utføres med tillatelse fra produsenten.

Kjøretøyet er bare beregnet til transport av personer. Det kan kun tas med bagasje og tilbehør inntil teknisk tillatt totalvekt.

Overhold de foreskrevde kontroll- og inspeksjonsfrister som produsenten har fastsatt.

2.2 Miljøvernansvisninger



- ▷ Vis hensyn til naturen.
- ▷ Prinsipielt gjelder følgende: Spillvann og avfall må ikke etterlates i renne- steiner eller i naturen.
- ▷ Samle spillvann om bord kun i spillvannstanken eller i nødstilfeller i egnede beholdere som er beregnet til dette.
- ▷ Spillvannstank og kloakktank må kun tømmes på deponier, camping- plasser eller oppstillingsplasser. Følg lokale og kommunale anvisninger eller informer deg om videre deponeringsstasjoner.
- ▷ Tøm spillvannstanken så ofte som mulig, selv om spillvannstanken ikke er helt full (hygiene).
Når det er mulig bør man spyle spillvannstanken og evt. avløpsledningen med rent vann ved hver tømming.
- ▷ Pass på at kloakktanken aldri blir for full. Tøm kloakktanken senest når fyll- nivåmåleren lyser.
- ▷ Også på tur bør man kildesortere; glass, hermetikk, plastikk og våt søppel. Forhør deg om deponeringsmulighetene der du befinner deg. Tøm ikke søppelet ditt i søppelkassene på parkeringsplasser.
- ▷ Tøm avfallsbeholderne så ofte som mulig i containere som er beregnet til dette. På denne måten unngår man lukt og problematisk oppsamling av søppel om bord.
- ▷ Ikke la motoren gå unødig på tomgang. En kald motor frigjør miljøskadelige stoffer når den går på tomgang. Motorens driftstemperatur oppnås raskest under kjøring.
- ▷ Bruk små doser av miljøvennlige og biologisk nedbrytbare kjemikalier til toalettet.
- ▷ Under lengre opphold i byer og kommuner bør du oppsøke de spesielle parkeringsplassene for bobiler. Lokale myndigheter gir informasjon om parkeringsmuligheter.
- ▷ Sørg for at oppstillingsplassen er ren når du forlater den.



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige sikkerhetsanvisninger. Sikkerhetsanvisningene beskytter personer og eiendeler.

Anvisningene omfatter:

- Brannvern og opptreden ved brann
- Generell opptreden ved omgang med kjøretøyet
- Trafikksikkerheten til kjøretøyet
- Kobling av tilhenger
- Gassanlegget til kjøretøyet
- Elektriske anlegget til kjøretøyet
- Vannanlegget til kjøretøyet

3.1 Brannvern

3.1.1 Hvordan unngå brannfare



- ▶ Etterlat aldri barn alene i kjøretøyet.
- ▶ Hold brennbare materialer borte fra varme- og kokeapparater.
- ▶ Bruk aldri bærbare varme- eller kokeapparater.
- ▶ Kun autoriserte fagfolk skal endre det elektriske anlegget, gassanlegget eller innbyggingsapparatene.

3.1.2 Brannslukking



- ▶ Ha alltid med et tørrpulver-brannslukkingsapparat i kjøretøyet. Brannslukkingsapparatet må være godkjent, kontrollert og lett tilgjengelig.
- ▶ Brannslukkingsapparatet er ikke inkludert i leveringen av kjøretøyet.
- ▶ Sørg for at autoriserte fagfolk kontrollerer brannslukkingsapparatet regelmessig. Sjekk kontrolldato.
- ▶ Oppbevar alltid et brannteppe i nærheten av kokeplassen.

3.1.3 Ved brann



- ▶ Evakuer alle passasjerer.
- ▶ Slå av strømmen og koble kjøretøyet fra strømmettet.
- ▶ Steng gassflaskens hovedventil.
- ▶ Slå alarm og varsle brannvesenet.
- ▶ Slukk ilden, dersom dette er mulig uten fare.



- ▷ Gjør deg kjent med hvor nødutgangene befinner seg og hvordan de betjenes.
- ▷ Hold rømningsveiene frie.
- ▷ Les bruksanvisningen for brannslukkingsapparatet.



Alle dører og vinduer som oppfyller følgende kriterer, kan brukes som nødutganger:

- Åpning ut eller forskyvning i horisontal retning
- Åpningsvinkel på minst 70°
- Diameter på åpning minst 450 mm
- Avstand fra kjøretøyets gulv maks. 950 mm

3.2 Generelt



- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må den brukte luften stadig skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.
- ▶ Stuerom og bakre lasteluke må ikke brukes som soveplass eller oppholdsplass for mennesker eller dyr. Disse rommene er ikke mekanisk ventilert. Det er en kvelningsfare på grunn av surstoffmangel og oppvarmingsluft.
- ▶ Ta hensyn til dørenes høyde.



- ▷ For de innebygde apparatene (varmeanlegg, kokeplass, kjøleskap osv.) og for basiskjøretøyet (motor, bremses osv.) gjelder de enkelte driftsinstruksjoner og bruksanvisninger. Disse må følges.
- ▷ Montering av tilbehør eller spesialutstyr kan forandre kjøretøyets dimensjoner, vekt og kjøreforhold. Deler må i enkelte tilfeller føres inn i vognkortet.
- ▷ Bruk kun felger og dekk som er tilpasset kjøretøyet. Se vognkortet for informasjon om tillatte dimensjoner på felger og dekk, eller spør hos autoriserte forhandlere og servicestasjoner.
- ▷ Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.
- ▷ Trakk ikke på panseret til halvintegreerte modeller.



- ▷ Steng alle dører, utvendige luker og vinduer når kjøretøyet forlates.
- ▷ Rettslig påkrevet utrustning (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksevest, varseltrekant, osv.) må alltid være med. Ved utenlandsreiser gjelder de tilsvarende reglene i oppholdslandet.
- ▷ Kjøretøyet skal bare brukes i veitrafikk når føreren av kjøretøyet har gyldig førerkort for kjøretøyklassen.
- ▷ Ved salg av kjøretøyet må ny eier få den komplette bruksanvisningen for kjøretøyet og de innebygde apparatene.

3.3 Trafikksikkerhet



- ▶ Før start må det kontrolleres at signal- og lysanlegg, styring og bremse-system fungerer.
- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.



- ▶ Før avreise må den nedfellbare sengen sikres.
- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Før avreise må fjernsynsapparatet oppbevares på et sikkert sted.
- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de foreskrevne sitteplassene (se kapittel 5). Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Det er forbudt å oppholde seg i alkoven under kjøring.
- ▶ Barn skal være sikret med sikkerhetsinnretningene for barn som er foreskrevet for den respektive kroppsstørrelsen og vekten.
- ▶ Plasser barnesikringsssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Det må bare brukes et bakovervendt barnesikringsystem.
- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ I underkjøringer, tunneler eller liknende vær oppmerksom på totalhøyden til kjøretøyet (inkludert taklast).
- ▶ Fjern snø og is fra taket før start.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget i lukkede rom. Kvelningsfare!



- ▷ Fordel lasten jevnt i kjøretøyet før avreise (se kapittel 4).
- ▷ Ved lasting av kjøretøyet og ved senere lasting av f.eks. bagasje eller proviant, skal det tas hensyn til teknisk tillatt totalvekt og tillatt akseltrykk (se vognkortet).
- ▷ Steng skap- og toalettromsdørene samt alle skuffer og klaffer før hver avreise. Fest kjøleskapdør-sikringen.
- ▷ Før du starter kjøringen må du lukke vinduer og takluker.
- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ Fjern eksterne støtter før avreise.
- ▷ Plasser antennen i parkeringsstilling før du begynner å kjøre.
- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutterne ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 14.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden (se kapittel 14).
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.



3.4 Kobling av tilhenger



- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom trekkvognen og tilhengeren.

3.5 Gassanlegg

3.5.1 Generelle råd



- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap, avhengig av utrustning). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Det er forbudt å varme opp under kjøring.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gasavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.



- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gasdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

3.5.2 Gassflasker



- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres med lukket hovedventil og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gasslangen fjernes fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. **Ikke** trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. Campingflasker med innebygd tilbakeslagsventil (blå flasker med maks. 2,5 hhv. 3 kg) må kun brukes i unntakstilfeller hvis de har sikkerhetsventil.
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.



3.6 Elektrisk anlegg



- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Før det utføres arbeid på det elektriske anlegget må alle apparater og lamper slås av, batteriet kobles fra og kjøretøyets strømforsyning fra strømnettet kobles fra.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med angitte verdier.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.

3.7 Vannanlegg



- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se kapittel 12).



- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (der den finnes) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige opplysninger om hva du skal passe på og hva du må gjøre før start.

Anvisningene omfatter:

- Første igangsetting
- Registrering
- Last og beregning av denne
- Riktig lasting av kjøretøyet og sykkelstativet
- Kobling av tilhenger
- Inntrekking og utskyving av stigtrinet
- Gulvbelegget av PVC
- Festing av fjernsynsapparatet
- Bruk av strengsperren
- Åpning av motorlokket
- Påfylling av vindusspylervæske
- Kontroll av motoroljenivået
- Bruk av kjettinger

På slutten av kapitlet finner du en sjekklister hvor de viktigste punktene er sammenfattet en gang til.

4.1 Første igangsetting



- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutterne ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 14.

Et nøkkelsett med nøkler til basiskjøretøyet og til karosseriet leveres sammen med bobilen.

Sørg for å ha en reservenøkkel utenfor kjøretøyet. Noter samtlige nøkkelnummer. Ved tap kan våre autoriserte forhandlere og verksteder hjelpe deg videre.

4.2 Registrering

Bobilen din er et registreringspliktig kjøretøy. Følg de nasjonale registreringsbestemmelsene.

Vær oppmerksom på at enkelte land krever et separat nasjonalitetsmerke til tross for EU-nummerskilt.

4.3 Last



- ▶ Overbelastning av kjøretøyet og feil dekktrykk kan føre til at dekkene eksploderer. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, evt. vekten inkludert spesialutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 4.3.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.
- ▶ Tilpass hastigheten til lasten. For høy last øker bremsestrekningen.



- ▷ Teknisk tillatt totalvekt (tillatt totalvekt) som er angitt i vognkortet og det maksimale akseltrykket, må ikke overskrides under lastning av bagasje.
- ▷ Innebygd tilbehør og spesialutstyr reduserer muligheten for ytterligere belastning.
- ▷ Overhold akseltrykket som er oppført i vognkortet.

Ved lastning må man påse at tyngdepunktet til lasten er direkte på kjøretøy-gulvet. Ellers kan kjøretøyets kjøreegenskaper forandres.

Maksimal tillatt belastning

Betegnelse	Belastning (kg)
Sykelstativ For 4 sykler	60
Motorsykelstativ	100
Bakre lasteluke og oppbevaringsrom	150 ¹⁾
Sovealkove	200
Bakre seng	200
Køyesenger	100
Nedfellbar seng	250
Skap under nedfellbar seng på venstre og høyre side	5

¹⁾ Hvis det er montert en tilhengerkobling på kjøretøyet, er tillatt belastning 250 kg.

4.3.1 Begrep



- ▷ Innen teknikken har begrepet "masse" i mellomtiden avløst begrepet "vekt". I generell språkbruk er det imidlertid mest vanlig å bruke begrepet "vekt". For at det skal være lettere å forstå, blir derfor i de følgende avsnittene begrepet "masse" kun brukt i faste formuleringer.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er vekten som et kjøretøy aldri må overskride.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er den **faktiske vekten og lasten**.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Faktisk vekt

Den faktiske vekten er vekten til bilen i kjøreklar tilstand pluss vekten til eventuelt spesialutstyr.

Vekt i kjøreklar tilstand

Vekten i kjøreklar tilstand er vekten til det kjøreklare standardkjøretøyet (uten spesialutstyr fra fabrikk).

Vekten i kjøreklar tilstand utgjøres av:

- Tomvekt (massen til det tomme kjøretøyet) med innmontert standardutstyr fra fabrikk (uten spesialutstyr fra fabrikk)
- Vekten til sjåføren
- Vekten til grunnutstyret

Tomvekten inkluderer påfylt smøremiddel som olje og kjølevæske, håndverktøy, reservehjulet hhv. dekkreparasjonssettet og en 90 % fylt drivstoff-tank.

Som vekt for sjåføren blir det alltid beregnet 75 kg, uavhengig av den virkelige vekten til sjåføren.



Grunnutstyret omfatter alt utstyr og væsker som er nødvendig for sikker og for-skriftmessig bruk av kjøretøyet. Vekten til grunnutstyret består av:

- Et fylt ferskvannsystem
- En opptil 100 % fylt aluminiumsgassflaske
- Et fylt varmeanlegg
- En kabeltrommel for 230 V-forsyningen

Spillvannstank og kloakktank er tom.

Eksempel på beregning av grunnutstyr

Vanntank med 100 l (fyllemengde kan reduseres på fabrikken av vektårsaker ved å åpne en overløpskran)	100 kg
Gassflaske (11 kg _{gass} + 5,5 kg aluminiumsgassflaske)	+ 16,5 kg
Varmtvannsbereder på 10 l	+ 10 kg
Kabeltrommel for 230 V-forsyningen	+ 4 kg
Sum	= 130,5 kg

Vekten i kjøpreklar tilstand og den faktiske vekten er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Last Lasten består av:

- Konvensjonell belastning
- Tilleggsutstyr
- Personlig utstyr



- ▷ Kjøretøyets last kan økes idet den faktiske vekten reduseres. Til dette er det eksempelvis tillatt å tømme væskebeholderne eller å ta ut gassflaskene.

Forklaringer til de enkelte bestanddelene i lasten finner du i den følgende teksten.

Konvensjonell belastning

Konvensjonell belastning er vekten som er beregnet for passasjerene og oppgitt av produsenten.

Konvensjonell belastning betyr: For hver sitteplass som produsenten har beregnet, blir det beregnet 75 kg, uavhengig av hvor mye passasjerene egentlig veier. Førersetet er allerede inkludert i vekten i kjøpreklar tilstand og skal **ikke** regnes med.

Antall sitteplasser oppgis i vognkortet av produsenten.

Tilleggsutstyr

Til tilleggsutstyret hører tilbehør og spesialutstyr. Eksempler på tilleggsutstyr er:

- Tilhengerkobling
- Takreling
- Markise
- Sykkel- eller motorsykkelstativ
- Satellittanlegg

Vektangivelsene for forskjellig spesialutstyr fås hos produsenten.



Personlig utstyr Personlig utstyr omfatter alle gjenstader som er tatt med i kjøretøyet og som ikke er inkludert i den konvensjonelle belastningen og tilleggsutstyret. Personlig utstyr er for eksempel:

- Matvarer
- Servise
- Klær
- Sengetøy
- Leker
- Bøker
- Toalettsaker
- Små elektriske apparater (f.eks. kaffetrakter)

Dessuten regnes følgende som personlig utstyr, uavhengig av hvor det er plassert:

- Dyr
- Sykler
- Sportsutstyr

For personlig utstyr må produsenten planlegge en minstevekt etter gjeldende bestemmelserpunkt i en minstevekt som kan regnes ut etter følgende formel:

Formel Minstevekt M (kg) = $10 \times N + 10 \times L$

Forklaring N = Maks. antall personer inklusive fører iht. til produsentens opplysninger
 L = Kjørtøyets totale lengde i meter

4.3.2 Beregning av last



- ▶ Beregning av lasten på fabrikken skjer på grunnlag av punktvecter. Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må av sikkerhetsgrunner ikke under noen omstendighet overskrides.
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøpreklar tilstand, evt. vekten inkludert spesialutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 4.3.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.

Lasten (se avsnittet 4.3.1) er vektforskjellen mellom

- teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og
- faktisk vekt.

Eksempel på beregning av last

	Beregnet vekt i kg	Beregning
Teknisk tillatt totalvekt iht. vognkortet	3500	
Faktisk vekt inklusive grunnutstyr iht. vognkortet	- 3070	
Fremgår som tillatt last	430	
Konvensjonell belastning, f.eks. 3 personer à 75 kg	- 225	
Tilleggsutstyr	- 40	
Utgjør til personlig utstyr	= 165	



Beregningen av lasten ut fra differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den faktiske vekten som er angitt av produsenten, er imidlertid kun en teoretisk verdi.

Kun når kjøretøyet veies på en offentlig vekt med fylte tanker (drivstoff og vann), fylte gassflasker og komplett tilleggsutstyr, kan den virkelige lasten registreres.

Gå fram på følgende måte:

- Kjør først kjøretøyet opp på vekten med bare framhjulene og vei.
- Deretter kjører du kjøretøyet opp på vekten med bare bakhjulene og veier.

De enkelte verdiene angir det momentane akseltrykket. Disse er viktige for riktig belastning av kjøretøyet (se avsnittet 4.3.3). Summen av verdiene gir den momentane vekten av kjøretøyet.

Differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den veide vekten til kjøretøyet gir den virkelige lasten.

Ut fra dette kan man igjen bestemme hvilken vekt som blir igjen til personlig utstyr:

- Registrer vekten til personene som er med og trekk den fra verdien for den virkelige lasten.

Resultatet er vekten som virkelig kan lastes på det personlige utstyret.

4.3.3 Last kjøretøyet riktig



- ▶ Av sikkerhetsmessige grunner må teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand ikke overskrides.
- ▶ Fordel lasten jevnt på venstre og høyre side av kjøretøyet.
- ▶ Fordel lasten jevnt på begge akslingene. Overhold akseltrykket som er oppgitt i vognkortet. Overhold i tillegg dekkenes tillatte bæreevne (se kapittel 14).
- ▶ Tunge laster bak bakakslingen kan avlaste framakslingen på grunn av vektarmprinsippet (\uparrow — \downarrow). Det gjelder spesielt ved langt utspring på bakstativet, når det transporteres en motorsykkel på stativ bak eller når bakre oppbevaringsrom er tungt lastet. Avlastningen av fremre aksel har negativ virkning på kjøreegenskapene spesielt på biler med forhjulsdrift.
- ▶ Plasser alle gjenstander slik at de ikke sklir.
- ▶ Tyngre gjenstander (fortelt, hermetikkbokser o. l.) plasseres i nærheten av akslingene. For oppbevaring av tunge gjenstander er fremfor alt de nedre oppbevaringsrommene, hvis dører ikke lar seg åpne i kjøreretningen, spesielt godt egnet.
- ▶ Lettere gjenstander (tøy) plasseres i takskapene.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler (maks. 4 stykker).

Store oppbevaringsrom som f.eks. bakre lasteluke har plass til store gjenstander (f.eks. scootere). Akseltrykket til bakakselen blir dermed overskredet under visse omstendigheter.

De enkelte akslene må imidlertid aldri overbelastes. Derfor er det viktig med hvilken avstand fra akslingene lasten blir plassert.

For å fordele lasten riktig trenger man en vekt, et målebånd, en kalkulator og litt tid.



Ved hjelp av to enkle formler kan man beregne hvordan vekten av lasten virker på akslingene:

Formler	$A \times G : R = \text{Vekt på bakakslingen}$
	Vekt på bakakslingen – G = Vekt på framakslingen
Forklaring	A = Avstand mellom oppbevaringsrom og framaksling i cm
	G = Vekt til lasten i oppbevaringsrommet i kg
	R = Kjøretøyets hjulavstand (avstand mellom akslingene) i cm



- ▷ Mål avstandene utenfor kjøretøyet vannrett fra midten av framhjulet til midten av oppbevaringsrommet eller til midten av bakhjulet.

Beregne akseltrykk:

- Multipliser avstanden mellom oppbevaringsrommet og framakslingen (A) med vekten til lasten i oppbevaringsrommet (G) og del resultatet med hjulavstanden (R). Derav får man vekten som lasten i oppbevaringsrommet belaster bakakslingen med. Noter denne vekten og oppbevaringsrommet.
- I neste trinn trekker man vekten i oppbevaringsrommet (G) fra vekten som nettopp er utregnet. Hvis det blir en **positiv** verdi (eksempel 1), betyr det at framakslingen blir **avlastet** med denne summen. Hvis det blir en **negativ** verdi (eksempel 2), betyr det at framakslingen blir **belastet**. Noter denne verdien.
- På denne måten beregnes alle oppbevaringsrommene i kjøretøyet.
- Som et siste trinn beregnes alle vektene til bakaksellasten som er beregnet for bakakselen og alle vektene for framaksellasten som er beregnet for framakselen, eller man trekker fra disse.
Hvordan bakaksellast og framaksellast beregnes, er beskrevet i avsnittet 4.3.2.

Når den beregnede verdien overskrider tillatt akseltrykk, må lasten plasseres annerledes.

Når framakselen blir avlastet for sterkt, reduseres dekkenes festeevne til kjørebanelen (traksjon), spesielt på kjøretøy med framhjulsdrift. Også i dette tilfellet må lasten plasseres annerledes.

Eksempel på beregning

		Eksempel 1	Eksempel 2
Avstand til framakslingen	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Vekt i oppbevaringsrommet	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Kjøretøyets hjulavstand	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belastning på bakakslingen (må regnes til akseltrykket)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Vekt i oppbevaringsrommet		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Avlastning på framakslingen (trekkes fra akseltrykket)		38,5 (kg)	
Belastning av framakslingen (må regnes til akseltrykket)			-11,5 (kg)



4.3.4 Bakre lasteluke/bakre oppbevaringsrom



- ▶ Ta hensyn til tillatt akseltrykk og teknisk tillatt totalvekt ved lastning av bakre lasteluke og bakre oppbevaringsrom.
- ▶ Den maksimalt tillatte belastningen for den bakre lasteluken og oppbevaringsrommet er 150 kg. Hvis det er montert en tilhengerkobling på kjøretøyet, er tillatt belastning 250 kg. Tillatt akseltrykk på bakaksling må ikke overskrides.
- ▶ OBS: Når den bakre lasteluken eller (avhengig av modell) det bakre lasterommet blir maksimalt **belastet, avlastes** framakselen på grunn av vektarmprinsippet. Kjøreegenskapene blir dårligere.



- ▷ Fordel lasten jevnt. Altfor tunge lastepunkter skader gulvbelegget.

4.3.5 Sykkelstativ



- ▶ Ta hensyn til tillatt akseltrykk og teknisk tillatt totalvekt ved lastning av sykkelstativet.
- ▶ Sykler må ikke stikke ut utenfor kjøretøyets maksimale bredde. Still inn festene for syklene tilsvarende.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler.
- ▶ Ikke transporter mer enn tillatt antall sykler for sykkelstativet.
- ▶ Kontroller at syklene er godt festet til sykkelstativet etter 10 km kjøring, og deretter ved hver stans.



- ▷ Nummerskiltet og baklysene må ikke tildekkes.
- ▷ Ikke kjør med utfelt sykkelstativ dersom det er tomt.
- ▷ Før hver avreise skal det sjekkes om:
Sykkelstativet - uten sykler - er slått riktig sammen?
Syklene er festet godt til stativet med beltene?

Å laste sykler på sykkelstativet

Ta hensyn til tyngdepunktet ved lastning på sykkelstativet. Syklens tyngdepunkt må ligge helt inntil kjøretøyets bakvegg. Begynn alltid lastingen av sykkelstativet innerst.

Slik laster du sykkelstativet riktig:

- Avhengig av modell, slås sykkelstativet ned eller trekkes ut.
- Den tyngste sykkelen står inntil bakveggen.
- De lettere syklene står i midten eller ytterst på stativet.
- Fest henholdsvis framhjulet og bakhjulet på sykkelen med holdebøylene som finnes på sykkelstativet.
- I tillegg fester du den ytterste sykkelen, avhengig av modellen til sykkelstativet, på holdebøylen eller holdearmen hhv. med avstandsholderen.

Lastes sykkelstativet bare med **én** sykkel, skal den plasseres helt inntil bakveggen.



4.4 Stigtrinn



- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Stå ikke i svingradiusen til stigtrinnene når de trekkes inn og skyves ut.
- ▶ Trå på stigtrinnet først når det er skjøvet helt ut. Fare for personskade!
- ▶ Man må aldri løfte eller senke personer med stigtrinnene.



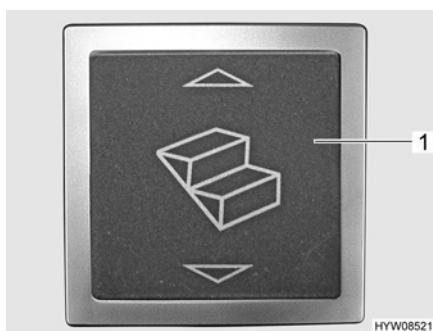
- ▷ Stigtrinnenes dreielager og ledd må ikke smøres med fett eller olje (se kapittel 12).



- ▷ Knappen for betjening av stigtrinnet er plassert ved inngangsdøren inne i bobilen.
- ▷ En varselsignal utløses hvis stigtrinnet ikke er korrekt kjørt inn og låst når tenningen slås på.

Kjøretøyene er delvist ikke utstyrt med et elektrisk stigtrinn, men med en lav coupé-inngang som er behagelig å gå på (I-modell).

Avhengig av modell, har kjøretøyene ett- eller to-trinns stigtrinn som kan kjøres ut elektrisk.



Bilde 1 Bryter stigtrinn

Kjør stigtrinnet helt ut før du trår på det.

Skyve ut: ■ Trykk nederst på vippebryteren (Bilde 1,1) til stigtrinnet er skjøvet helt ut.

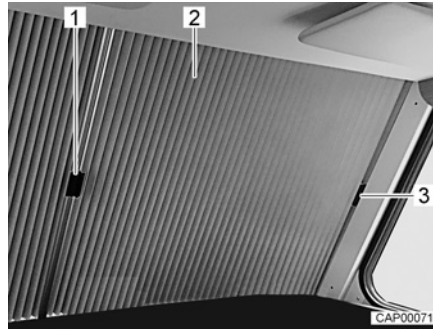
Trekke in: ■ Trykk øverst på vippebryteren (Bilde 1,1) til stigtrinnet er trukket helt inn.

Nøddrift Hvis den elektriske motoren til stigtrinnet faller ut, går du fram på følgende måte for å kjøre inn stigtrinnet manuelt:

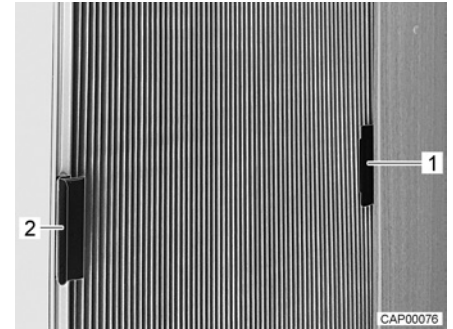
- Trekk ut låsesplinten på forbindelsen til motoren.
- Løsne rektangelforbindelsen til motoren med en egnet gjenstand (f.eks. skrutrekker).
- Skyv inn stigtrinnet for hånd og fest det med et egnet hjelpemiddel (f.eks. snor).
- Ta kontakt med kundeservice.



4.5 Blendingsfoldegardin for front- og sideruter



Bilde 2 Blendingsfoldegardin for frontrute (lukket)



Bilde 3 Blendingsfoldegardin for siderute (lukket)

Feste blendingsfoldegardin (frontrute):

- Skyv begge halvdelene til blendingsfoldegardin (Bilde 2,2) med håndtaket (Bilde 2,1) utover under dekselet på A-søylen.
- Fest håndtaket på dekselet (Bilde 2,3). Blendingsfoldegardin er dermed sikret mot utilsiktet lukking under kjøring.

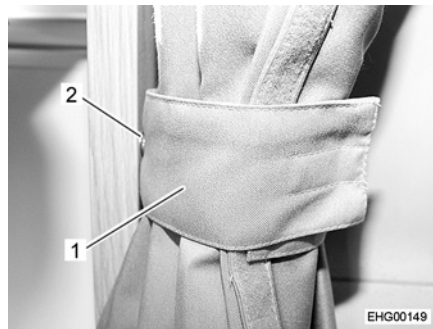
Feste blendingsfoldegardin (sideruter):

- Skyv blendingsfoldegardin med håndtaket (Bilde 3,1) inn i påsatsen (Bilde 3,2). Blendingsfoldegardin er dermed sikret mot utilsiktet lukking.

4.6 Forheng for førerhus



- ▶ Sørg for at forhenget er åpnet og sikret, før du kjører.



Bilde 4 Forheng, sikret

Skyve ut:

- Skyv begge halvdelene av forhenget til siden.
- Sikre begge halvdelene av forhenget med sløyfe (Bilde 4,1) og trykknapp (Bilde 4,2).



4.7 Gulvbelegg av PVC



- ▶ Det er lagt gassledninger og elektriske kabler i gulvet. Bor ikke hull eller skru inn skruer i gulvet. Fare for gass eksplosjon, støt eller kortslutning ved skader på varmekabel.



- ▷ Sko med tynne hæler kan lage merker som ikke går bort på gulvbelegget av PVC. Bruk ikke sko med spisse hæler inne i kjøretøyet.
- ▷ Pålagte gummimatter eller lengre tids påvirkning av f.eks. ketchup, gulrot-saft, kulepennblekk, blod eller lepestift kan føre til misfarging av PVC-gulvbelegget. Flekker på gulvet skal helst fjernes straks.

4.8 Fjernsynsapparat



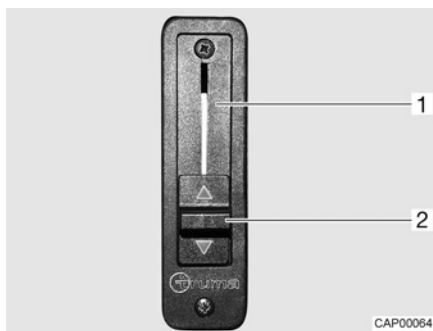
- ▶ Før avreise må fjernsynsapparatet oppbevares på et sikkert sted.
- ▶ Før hver avreise skal du kontrollere at antennen er plassert i parkeringsstilling. Fare for ulykker! Parkeringsposisjon betyr: Antennen peker bakover, er helt senket og er låst i denne posisjonen.

4.9 Strengsperre (I-modell)

Boenhets-varmeanlegget og varmeanlegget til basiskjøretøyet kan kobles sammen eller være adskilt fra hverandre (med en strengsperre). Hvis de to varmeseksjonene er koplet sammen, kan for eksempel frontruten oppvarmes, selv når kjøretøyet er slått av og varmeanlegget til basiskjøretøyet derfor ikke er i gang.

Det anbefales derimot å stenge strengsperren under kjøring og dermed skille varmeseksjonene fra hverandre. På denne måte er den fulle effekten av varmeanlegget til basiskjøretøyet tilgjengelig for vindusrutene i førerhuset.

Skyvebryteren for strengsperren sitter ytterst til venstre på dashbordet.



Bilde 5 Skyvebryter for strengsperre

Åpne strengsperren:

- Skyv skyvebryteren (Bilde 5,2) helt opp. Strengsperren (Bilde 5,1) er åpnet. Boenhets-varmeanlegget varmer også frontruten.

Lukke strengsperren:

- Skyv skyvebryteren (Bilde 5,2) helt ned. Strengsperren er lukket. Boenhets-varmeanlegget og oppvarmingen til basiskjøretøyet er adskilt fra hverandre.



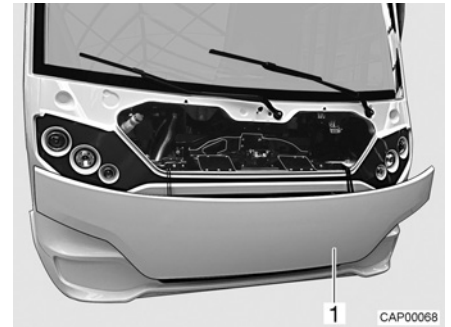
4.10 Motorlokk (I-modell)



- ▶ Fare for skader i motorrommet når motorlokket er åpent.
- ▶ Motoren kan fortsatt være varm selv om den har vært avslått lenge. Fare for at man kan brenne seg!
- ▶ Det må ikke utføres arbeid i motorrommet mens motoren går.
- ▶ Motorlokket må være lukket og låst under kjøring. Kontroller at låsen er gått i lås etter lukking. Trekk da i motorlokket.



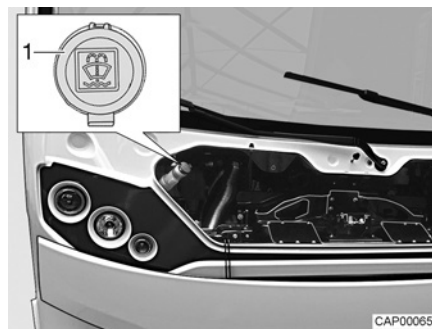
Bilde 6 Låsespak (motorlokk)



Bilde 7 Motorlokk

- For å åpne:*
- Dra i låsespaken (Bilde 6, 1) på dashbordet på kjøretøyets venstre side. Motorlokket (Bilde 7, 1) åpner seg.
 - Sving motorlokket i en bue forover og nedover.
- For å stenge:*
- Sving motorlokket i en bue oppover.
 - Trykk midt på motorlokket til du hører at smekklåsen går i lås.
 - Kontroller at motorlokket er ordentlig låst. Trekk da i motorlokket.

4.11 Påfylling av spylevæske (I-modell)



Bilde 8 Påfyllingsstuss (vindusspylervæske)

- Frigjør og åpne motorlokket.
- Åpne lokket (Bilde 8, 1) på påfyllingsstussen til spylevæsketanken.
- Fyll forsiktig på vindusspylervæske.
- Lukk lokket på påfyllingsstussen til spylevæsketanken.
- Lukk motorlokket.



4.12 Kontrollere motoroljenivået (I-modell)



Bilde 9 Oljepeilepinne (motorolje)

Oljepeilepinnen for motoroljen er i motorrommet bak den fremre tverrstagen. Oljepeilepinnen er merket med rødt.



▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

4.13 Kjettinger



- ▷ Monter kjettinger kun når avstanden mellom dekkene og kjøretøyets karoseri er minimum 50 mm.
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- ▷ Følg monteringsanvisninger fra kjettingprodusenten.
- ▷ Bruk kun kjettinger som er godkjente av produsenten.
- ▷ Legg ikke kjettinger på lettmetallfelger.

Bruk av kjettinger er underlagt bestemmelsene i de enkelte landene.

- Legg alltid kjettinger på drivhjulene.
- Sjekk kjettingenes spenning etter noen få meters kjøring.



4.14 Trafikksikkerhet



- Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjøføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).

Bruk sjekklisten før hver avreise:

Basiskjøretøy

Nr.	Kontroll	Kontrollert
1	Alle bilpapirer om bord	
2	Dekk og lufttrykk i dekk i god stand	
3	Sjekk at kjøretøysbelysning, brems- og baklys virker	
4	Oljenivået i motor, gir og servostyringen er kontrollert	
5	Kjølevæske og væske for vindusvisker-spyleanlegget fylt opp	
6	Bremsene fungerer	
7	Bremsene reagerer jevnt/regelmessig	
8	Kjøretøyet holder sporet under bremsing	


Boenhet utvendig

9	Markise kjørt helt inn	
10	Sjekk at det ikke er snø og is på taket (om vinteren)	
11	Utvendige tilkoblinger frakoblet og ledninger lagret	
12	Eksterne støtter fjernet	
13	Innebygde støttebein kjørt inn og festet	
14	Støtteklossene fjernet og stuet bort	
15	Trekk inn stigtrinn (varselsignal)	
16	Utvendige luker lukket og låst	
17	Lukk inngangsdøren	
18	Slå av fortellampen	
19	Kjøretøyets totalhøyde med pålastet takrail målt og notert. Totalhøyden skal oppbevares godt synlig i førerhuset	

Boenhet innvendig

20	Vinduer og takluker lukket og låst	
21	Fjernsynsapparatet er fjernet fra underlaget og trygt lagret	
22	Trekk inn TV-antennen (hvis montert)	
23	Fest eller sikre alle løse gjenstander	
24	Tøm åpne hyller etc.	
25	Vaskbeskyttelsen sikkert lagret	
26	Sikre kjøleskapdøren	
27	Kjøleskap satt på 12 V-drift	
28	Alle skuffer og klaffer lukket	
29	Sikre stuedører og skyvedører	




Nr.	Kontroll	Kontrollert
30	Barneseter montert på seter med trepunkts sikkerhetsbelte  ► Det må bare brukes et bakovervendt barnesikrings-system.	
31	Svingsetelås for fører sete og passasjer sete i lås	
32	Blendingsgardiner i førerhuset åpnet og sikret	

Gassanlegg

33	Fest gassflaskene i gasskapet slik at de ikke kan skli	
34	Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen	
35	Steng gassflaskens hovedventil og gassavstengeventil	

Elektrisk anlegg

36	Sjekk spenningen i startbatteriet og i boenhets-batteriet (se kapittel 9). Viser panelet for lav batterispenning, må de respektive batteriene lades. Legg merke til anvisningene i kapittel 9  ► Start reisen med fullt ladet start- og boenhets-batteri.	
----	---	--



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende kjøring av bobilen. Anvisningene omfatter:

- Kjørehastigheten
- Bremsene
- Sikkerhetsbeltene
- Setene inklusive nakkestøtter
- Sitteplassforordningen
- Skrive-/lesepulten
- Elektrisk vindusheis
- Elektrisk justerbare ytterspeil
- Tanken

5.1 Kjøre med bobilen



- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Det er montert sikkerhetsbelte ved alle kjøretøyets godkjente sitteplasser. Under kjøring må man alltid bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Sikkerhetsbeltet må være festet under hele turen.
- ▶ Passasjerene må bli sittende på de fastlagte plassene.
- ▶ Dørlåsen må ikke åpnes.
- ▶ Unngå rykkete bremsing.
- ▶ Ved bruk av navigasjonsutstyr, må kjøremålet bare endres når kjøretøyet står i ro. Sving inn på en parkeringsplass eller et trygt stoppested når du ønsker å endre kjøremål.
- ▶ Under bruk av monitoren til navigasjonsutstyret må man ikke spille DVD-er under kjøring.
- ▶ Under kjøring skal all utvendig belysning/fortelllamper som ikke er kjørellys, være slått av.



- ▷ Kjør langsomt på dårlige veier.
- ▷ Kjør særlig forsiktig ved innkjøring på ferger, ved ujevnheter i veien og ved rygging. Større kjøretøy kan begynne å slingre på grunn av det relativt lange overhenge, under dårlige kjøreforhold kan de subbe i bakken. Det kan føre til at undergulvet eller delene som er montert på det, f.eks. et motorsykkelstativ, blir skadet.



- ▷ Produsenten påtar seg intet ansvar for ulykker eller skader som oppstår som følge av at disse punktene ikke er overholdt.
- ▷ Sikkerhetsforanstaltningene som er oppført i kapittel 3 må overholdes.



5.2 Kjørehastighet



- ▶ Kjøretøyet er utstyrt med en kraftig motor. Dermed har man tilstrekkelig reserve i tunge trafikksituasjoner. Denne høye ytelsen muliggjør høy sluthastighet og krever kjøreferdigheter over gjennomsnittet.
- ▶ Kjøretøyet har en stor angrepsflate for vind. Det er spesielt farlig hvis det oppstår plutselig sidevind.
- ▶ Ujevn eller ensidig lasting forandrer kjøreegenskapene.
- ▶ På ukjente veier kan det være vanskelig veiforhold og det kan oppstå overraskende trafikksituasjoner. Tilpass derfor kjørehastigheten til den aktuelle trafikksituasjonen og omgivelsene forøvrig.
- ▶ Følg nasjonale regler for fartsgrenser.

5.3 Bremses



- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.



- ▷ Unngå blokkering av bremsene. Ved blokkering av bremsene blir dekkene mer eller mindre gode "bremsekiver". Dette reduserer kjørekomforten. Dekkene kan til og med bli ubrukbare.

Ved hver kjørestart

Kontroller med prøvebremsing ved hver kjørestart:

- Fungerer bremsene?
- Reagerer bremsene jevnt?
- Holder kjøretøyet sporet under bremsing?

5.4 Sikkerhetsbelter

Kjøretøyet er utstyrt med sikkerhetsbelter i boenheten på sitteplassene hvor det er påbudt med sikkerhetsbelte. De nasjonale forskriftene gjelder for bruk av sikkerhetsbeltet.



- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Sikkerhetsbeltene må ikke skades eller klemmes. Defekte sikkerhetsbelter byttes ut på et autorisert fagverksted.
- ▶ Beltefestene, innrullingsautomatikken og beltelåsene må ikke endres.
- ▶ Hvert sikkerhetsbelte må kun brukes av **en** person.
- ▶ Ikke spenn fast gjenstander sammen med personer.
- ▶ Sikkerhetsbeltene er ikke beregnet for personer under 150 cm. I slike tilfeller må det brukes ytterligere festeordninger. Se kontrollsertifikatet.
- ▶ Plasser barnesikringsystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Det må bare brukes et bakovervendt barnesikringsystem.
- ▶ Skift ut sikkerhetsbeltene etter ulykke.
- ▶ Under kjøring må ryggstøtet til setet ikke være lent for langt bakover. Ellers fungerer ikke sikkerhetsbeltet som det skal lenger.



5.4.1 Riktig feste av sikkerhetsbeltet



- ▶ Sikkerhetsbeltet må ikke vris. Sikkerhetsbeltet skal ligge jevnt inntil kroppen.
- ▶ Sitt riktig i setet når du fester sikkerhetsbeltet.

Sikkerhetsbeltet er riktig festet når hoftebeltet under magen går over hoftebenet. Skulderbeltet må gå over brystet og skulderen (ikke halsen). Beltet må dessuten alltid sitte stramt på kroppen. Ta av klær med tykt fôr før turen begynner.

5.5 Førersetet og passasjeretet



- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres.
- ▶ Under kjøring må alle seter være festet i kjøreretningen. De må ikke snus.

Førersetet og passasjeretet er en del av basiskjøretøyet. Justering av setene er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

5.6 Nakkestøtter

Før avreise må nakkestøttene innstilles slik at bakhodet støttes omtrent på høyde med ørene.

5.7 Sitteplassforordning



- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene. Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Under kjøring er det forbudt å sitte på de langsgående benkene.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.



Bilde 10 Symbol Sitteplass



Bilde 11 Symbol "Sitteplass skal ikke brukes under kjøring"

Sitteplasser som kan brukes under kjøring er merket med et klistremerke (Bilde 10).

Sitteplasser som ikke kan brukes under kjøring, er merket med et klistremerke (Bilde 11).



5.8 Nettbrettholder



- ▶ Det foreligger en fare for ulykker dersom førerens oppmerksomhet ledes vekk fra veien. Nettbrett eller smarttelefoner skal ikke installeres eller betjenes under kjøring.



Bilde 12 Nettbrettholder

Midt på instrumentpanelet er det plassert en sammenleggbar nettbrettholder. Nettbrettholderen egner seg for nettbrett eller smarttelefoner med en displaystørrelse på 10", samt for notisblokker.

Nettbrettholderen kan legges sammen når den ikke benyttes.



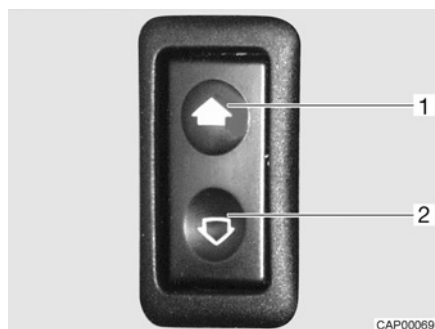
- ▶ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

5.9 Elektrisk vindusheis



- ▶ Ukontrollert stenging av vinduet kan forårsake klemmeulykker.
- ▶ Trekk nøkkelen ut av låsen selv om du bare forlater bilen for en kort stund. Barn kan komme til å trykke på vindusåpneren og dermed skade seg på vinduet.

Kjøretøyet har elektrisk vindusheis på førersiden.



Bilde 13 Bryter (elektrisk vindusheis)

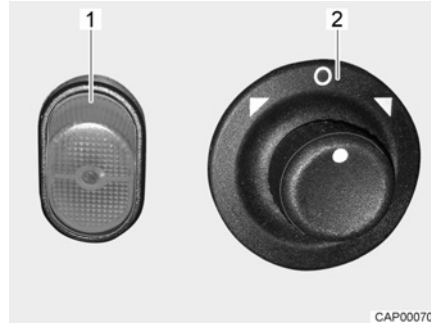
For å åpne: ■ Trykk bryter (Bilde 13,2) nede.

For å stenge: ■ Trykk bryter (Bilde 13,1) oppe.



5.10 Elektrisk justerbare ytterspeil

Avhengig av modell er kjøretøyet utstyrt med to elektrisk juster- og oppvarmbare ytterspeil. Bryterne for speiljustering og speiloppvarming befinner seg på dashbordet.



Bilde 14 Bryter (elektrisk justerbare ytterspeil)

Justere speil:

- Velg speilet du ønsker å justere. Drei dreiebryteren (Bilde 14,2) mot venstre eller høyre.
- Still inn speilet. Trykk dertil bryteren (Bilde 14,2) i den ønskede retningen.

Slå på varmeanlegg:

- Trykk bryteren (Bilde 14,1). Kontrollampen i bryteren lyser oransje og viser at speiloppvarmingen er i drift.

5.11 Fylle diesel



- ▶ Under tanking på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap, avhengig av utrustning). Eksplosjonsfare!

Tankens drivstoffpåfyllingsstuss befinner seg på utsiden, foran på venstre side.

5.12 AdBlue®



- ▶ Informasjon og merknader om AdBlue® finnes i bruksanvisning til basiskjøretøyet.





Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende oppstilling av kjøretøyet. Anvisningene omfatter:

- Håndbremsen
- Stigtrinnene
- Betjening av støtter
- 230 V-tilkoblingen
- Kjøleskapet



- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Bruk oppkjøringsklosser ved behov. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.
- ▷ Sikre kjøretøyet slik at det ikke begynner å trille.
- ▷ Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. For å unngå dette må kjøretøyet regelmessig kontrolleres for skader eller spor etter dyr.

6.1 Håndbremse

Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.



- ▷ Ved frostfare må man løsne håndbremsen av og til og deretter dra den på igjen. Slik unngår du fastfrysing eller fastrusting. Sikre kjøretøyet slik at det ikke ruller før du løser håndbremsen.

6.2 Stigtrinn

Stigtrinnet må være skjøvet helt ut før man går ut av kjøretøyet. Bortfaller hos I-modellen pga. coupé-inngangen.

6.3 Oppkjøringsklosser



- ▷ Oppkjøringsklosser følger ikke med i leveringen. Tilbehørsforretninger tilbyr forskjellige modeller.

Oppkjøringsklosser utjevner høydeforskjellen ved stigninger og ujevne flater, slik at kjøretøyet kan parkeres vannrett.

6.4 Støtter

6.4.1 Generelle råd



- ▷ De innebygde støttene må ikke brukes til jekk. Støttene bidrar til å stabilisere kjøretøyet mot bakakselens innfjæring når det er stanset.
- ▷ Ved oppstilling av kjøretøyet, påse at ingen av støttene belastes mer enn de andre.
- ▷ Før start må støttene skrus helt opp til anslag, kjøres helt inn og sikres.



- ▷ Er underlaget mykt eller ustabil, bør det legges en stor plate under støttene for å forhindre at de synker ned i bakken.



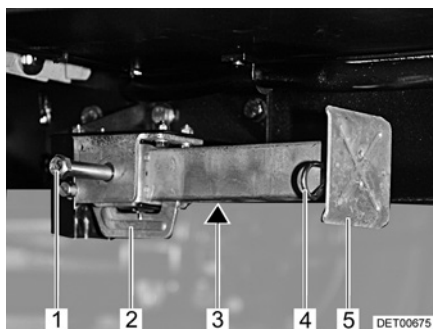
6.4.2 Støttebein



- ▷ Alt etter modell har sekskanten et ledd. Ved bruk av dette blir det enklere å bruke pipenøkkelen.

For å kunne opprettholde en feilfri funksjon, må rørene i støttebeina rengjøres regelmessig og smøres med fett.

Avhengig av modellen kan støttebeina justeres i lengden.



Bilde 15 Støttebein

- Skyve ut:*
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 15,1) og vri til støttebeinet står loddrett ned.
 - Dersom lengden av støttebenina er regulerbar, trekk ut splinten (Bilde 15,4) av støttebeinforlengelsen (Bilde 15,5).
 - Trekk støttebeinforlengeren ut til ønsket lengde.
 - Stikk splinten inn i støttebeinforlengeren igjen.
 - Skru på sekskanten til støttebeinet står støtt på bakken og kjøretøyet står vannrett.
- Trekke in:*
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 15,1) og vri til støttebeinet ikke lenger berører bakken.
 - Dersom lengden av støttebenina er regulerbar, trekk ut splinten (Bilde 15,4) av støttebeinforlengelsen (Bilde 15,5).
 - Skyv støttebeinforlengeren (Bilde 15,5) helt inn og stikk splinten (Bilde 15,4) inn i hullet i støttebeinforlengeren.
 - Drei på sekskanten (Bilde 15,1) til støttebeinet er svingt opp og føringen (Bilde 15,2) står helt til enden av slissen (Bilde 15,3).
- ▷ Pass på før avreise: Er alle støttebein kjørt helt inn, alle støttebeinforlengere helt innskjøvet og sikret med splinten?



6.5 230 V-tilkobling

Kjøretøyet kan tilkobles en 230 V-forsyning (se kapittel 9).

6.6 Kjøleskap

12 V-drift av kjøleskapet fungerer kun når kjøretøyets motor er i gang. Når kjøretøyets motor er stoppet settes kjøleskapet på 230 V-drift eller gassdrift.



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende det å bo i kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Åpning og lukking av dører og utvendige luker
- Lufting av kjøretøyet
- Åpning og lukking av vinduer og rullegardiner
- Åpning og lukking av takluker
- Ombygging av bord
- Lampene
- Bruk av sengene

7.1 Dører

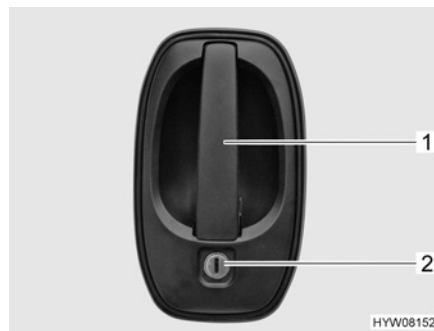


► Dørene skal være lukket under kjøring.



- ▷ Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- ▷ Låste dører hindrer også uvedkommende i å trenge inn, f.eks. ved lyskryss. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemennskaper å ta seg inn i bilen.
- ▷ Lås alltid dørene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Låsene til førerdøren og passasjerdøren er på noen modeller en del av basiskjøretøyet. For disse modellene er åpning og lukking av førerdøren og passasjerdøren beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

7.1.1 Førerdør, inngangsdør, utvendig



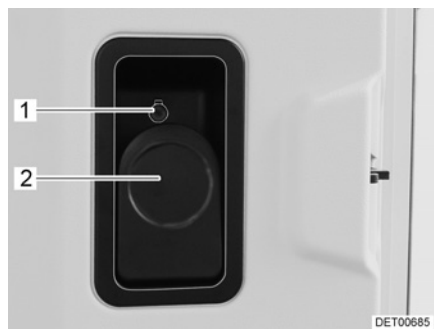
Bilde 16 Dørlås (førerdør, inngangsdør, utvendig)

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 16,2) og drei den til låsen åpnes.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.
 - Dra i dørhåndtaket (Bilde 16,1). Døren er åpen.

- For å låse:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 16,2) og drei den til låsen låses.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.



7.1.2 Inngangsdør, innvendig

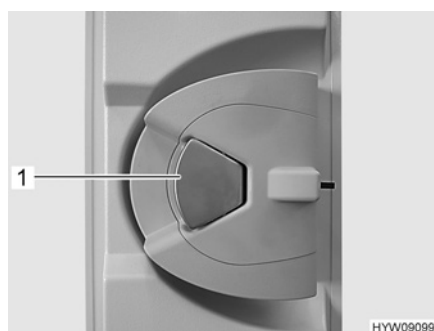


Bilde 17 Dørlås (inngangsdør, innvendig, låst)

For å åpne: ■ Trekk stangen (Bilde 17,2).

For å låse: ■ Trykk inn sikringsknappen (Bilde 17,1).

7.1.3 Inngangsdør, innvendig (dørhåndtak, halvrund)



Bilde 18 Dørlås (inngangsdør, innvendig)

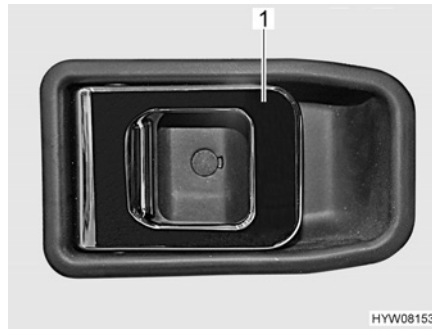
For å åpne: ■ Når dørlåsen er låst: Dra én gang i dørhåndtaket (Bilde 18,1). Døren er låst opp.

■ Dra i dørhåndtaket (Bilde 18,1). Døren er åpen.

For å låse: ■ Trykk på dørhåndtaket (Bilde 18,1).



7.1.4 Førerdør, innvendig (I-modell)



Bilde 19 Dørlås (førerdør, innvendig)

For å åpne: ■ Dra i håndtaket (Bilde 19,1). Dørlåsen åpnes.

For å låse: ■ Trykk håndtaket (Bilde 19,1) inn i håndtaksskålen. Dørlåsen er låst.

7.1.5 Myggnetting til inngangsdøren, uttrekkbart



▷ Åpne myggnettingen helt, før inngangsdøren lukkes.



Bilde 20 Myggnetting

For å stenge: ■ Trekk myggnettingen helt ut på listen (Bilde 20,1).

For å åpne: ■ Skyv myggnettingen tilbake til utgangsstilling på listen (Bilde 20,1).

7.2 Utvendige luker



▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.

▷ For å åpne eller lukke utvendige luker må alle lås på den utvendige luken åpnes eller stenges.



▷ Steng alle utvendige luker når du forlater kjøretøyet.

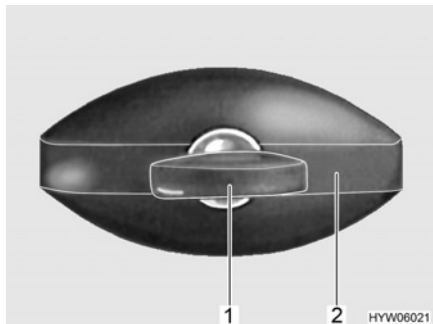
De utvendige lukene som er montert på kjøretøyet er utstyrt med enhetlige låsesylindere. Derfor kan alle låser åpnes med samme nøkkel.



7.2.1 Klaffelås, ellipseformet



- ▷ Det kan trenge vann inn i den åpne klaffelåsen når det regner. Steng derfor låsehåndtaket.



Bilde 21 Klaffelås (ellipseformet, låst)

For å åpne:

- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 21,1) og drei den en kvart omdreining mot urviseren. Låsehåndtaket (Bilde 21,2) spretter ut.
- Trekk ut nøkkelen.
- Drei låsehåndtaket en kvart omdreining mot urviseren. Klaffelåsen er åpnet.

For å stenge:

- Steng igjen den utvendige luken.
- Drei låsehåndtaket med urviseren til det står vannrett. Klaffelåsen er nå stengt, men ikke låst.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen.
- Press inn låsehåndtaket med isatt nøkkel og drei nøkkelen en kvart omdreining med urviseren. Låsehåndtaket forblir låst.
- Trekk ut nøkkelen.

7.3 Lufting



- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må den brukte luften stadig skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.



- ▷ Under enkelte værforhold kan det dannes kondens på metallgjenstander (f.eks. gulv-understellforskringer) til tross for tilstrekkelig ventilasjon.
- ▷ Det kan også trekke ved skjøter og kanter (f.eks. ved takluker, påfyllingsstusser, luker osv.).



Kondens Sørg for stadig tilførsel av frisk luft ved hyppig og målrettet lufting. Slik unngår man at det danner seg kondens i kaldt vær. Når varmeeffekt, luftfordeling og lufting er tilpasset hverandre, oppnår man et behagelig boklima i den kalde årstiden. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering. Ved lengre lagring bør kjøretøyet luftes godt med jevne mellomrom, særlig om sommeren, på grunn av stilstående, varm luft.

7.4 Vinduer



- ▷ Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner og insektnettsjalusier. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalusiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Når blendingsgardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen og vindusruten. Vinduet kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen bare 2/3 ved sterkt sollys.
- ▷ Steng vinduene før kjøring.
- ▷ Hold vinduene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ For å åpne eller lukke vinduet med åpning utover, må alle vinduets låsehåndtak åpnes eller stenges.



- ▷ Steng alltid vinduene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ På innsiden av akrylglas-dobbeltvinduet kan det ved store temperaturskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt kondens. Vinduet er konstruert slik at kondens kan fordampe når utetemperaturen stiger. Det er ingen fare for skader på akrylglas-dobbeltvinduet på grunn av kondens.

7.4.1 Skyvevindu uten lås



Bilde 22 Skyvevindu uten lås

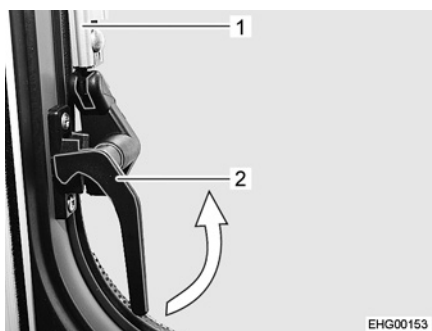
- For å åpne:*
- Trekk håndtaks-klaffen (Bilde 22,1) og skyv eller trekk håndtaket samtidig framover.
 - Åpne vindushalvdelen til ønsket stilling.
- For å stenge:*
- Lukk vinduet til anslag og la håndtaket smette i lås.



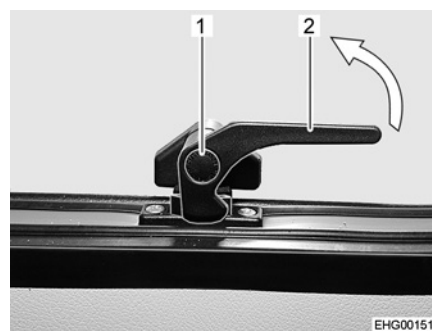
7.4.2 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing



- ▷ Kontroller, at vinduet med åpning utover **ikke** står i stillingen "langvarig lufting" under kjøring.
- ▷ Påse at vinduet med åpning utover ikke forvris når det åpnes. Åpne og lukke vinduet jevnt.
- ▷ Åpne vinduet med åpning utover helt før du stenger det, for å frigjøre vindushaken.
- ▷ Når låsehåndtaket er utstyrt med en sikringsknapp, skal man ved hver betjening av låsehåndtaket trykke sikringsknappen.



Bilde 23 Låsehåndtak, på siden (stilling "lukket")

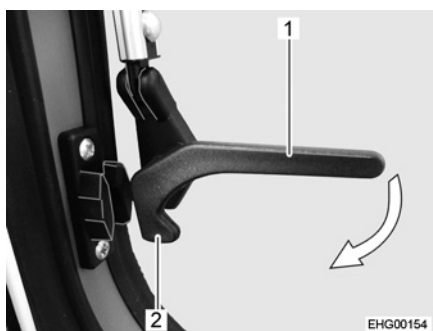


Bilde 24 Låsehåndtak, nede (stilling "lukket")

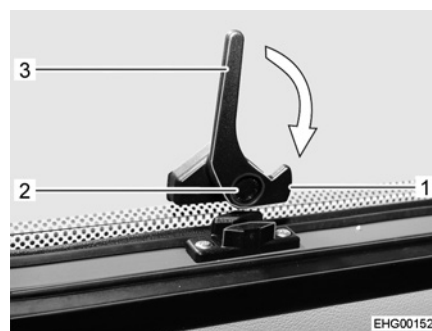
For å åpne:

- Drei låsehåndtakene på sidene (Bilde 23,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 24,1) på det nedre låsehåndtaket (Bilde 24,2) og hold den inne.
- Drei det nedre låsehåndtaket (Bilde 24,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Åpne vinduet med åpning utover til ønsket stilling. Armen (Bilde 23,1) låses automatisk.

Vinduet blir stående i ønsket posisjon.



Bilde 25 Låsehåndtak, på siden (stilling "åpnet")



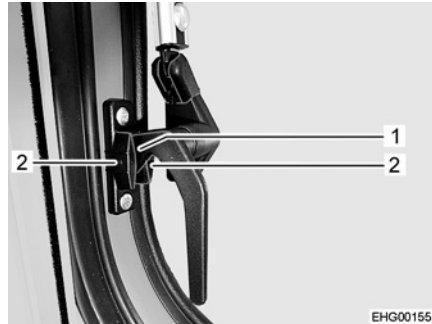
Bilde 26 Låsehåndtak, nede (stilling "åpnet")

For å stenge:

- Åpne vinduet så mye at haken frigjøres.
- Lukk vinduet.
- Drei låsehåndtakene på sidene (Bilde 25,1) en kvart omdreining mot vindusrammen, til låsetappene (Bilde 25,2) går i lås.



- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 26,2) på det nedre låsehåndtaket (Bilde 26,3) og hold den inne.
- Drei de nedre låsehåndtakene (Bilde 26,3) en kvart omdreining mot vindusrammen, til låsetappene (Bilde 26,1) går i lås.



Bilde 27 Låsehåndtak, på siden
(stilling "langvarig lufting")

Langvarig lufting

Vinduet med åpning utover kan låses i stillingen "langvarig lufting" med låsehåndtaket.

- Åpne vinduet med åpning utover, som beskrevet ovenfor.
- Skyv vinduet litt utover.
- Drei låsehåndtakene på sidene en kvart omdreining nedover. Kjør derved låsetappen (Bilde 27,1) inn mellom begge halvdelene av låseblokken.
- Trykk sikringsknappen på det nedre låsehåndtaket.
- Drei de nedre låsehåndtakene en kvart omdreining nedover.
- Kjør låsetappen inn mellom begge halvdelene av den nedre låseblokken. Vinduet med åpning utover er nå i stillingen for langvarig lufting.



7.4.3 Blendingsgardin og insektnettsjalusi

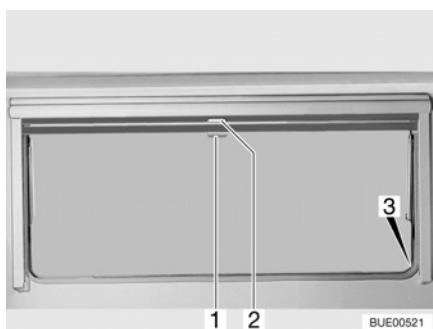


- ▷ Åpne rullegardinene før turen. Hvis rullegardinene er lukket, kan fjærakslingen bli skadet på grunn av vibrasjonene.



- ▷ Avhengig av vindusstørrelse er rullegardinene utstyrt med ett eller to håndtak.

Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner og insektnettsjalusier. Blendingsgardin og insektnettsjalusi kan betjenes atskilt fra hverandre.



Bilde 28 Vindu med åpning utover

Blendingsgardin Blendingsgardinen er i øvre rullegardinskap.

- For å stenge:*
- Trekk ned blendingsgardinen (Bilde 28,2). Når blendingsgardinen skal lukkes helt, skal blendingsgardinen henges fast i låsene (Bilde 28,3) på begge sider av vindusrammen.
- For å åpne:*
- Hvis blendingsgardinen er fullstendig lukket: Trykk håndtaket (Bilde 28,2) nedover samtidig som det skyves litt innover. Nå kan blendingsgardinen fjernes fra hakene på venstre og høyre side av vindusrammen.
 - Hvis blendingsgardinen står i mellomstilling: Trekk grepet (Bilde 28,2) litt nedover, til låsene er løsnet.
 - Ta tak i håndtaket og før blendingsgardinen forsiktig tilbake.

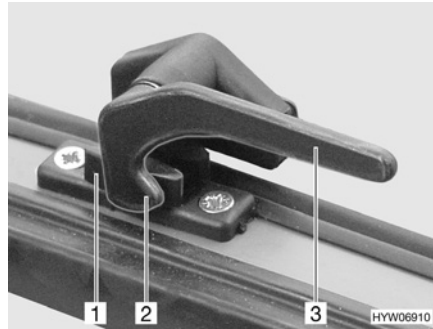
Insektnettsjalusi Insektnettsjalusi er i øvre rullegardinskap.

- For å stenge:*
- Bruk håndtaket (Bilde 28,1) til å dra insektnettsjalusi nedover og fest den i hakene (Bilde 28,3) på begge sider av vindusrammen.
- For å åpne:*
- Trykk håndtaket (Bilde 28,1) ned, og trekk samtidig håndtaket litt innover. Nå kan insektnettsjalusien fjernes fra hakene på venstre og høyre side av vindusrammen.
 - Ta tak i håndtaket og før insektnettsjalusien forsiktig tilbake.

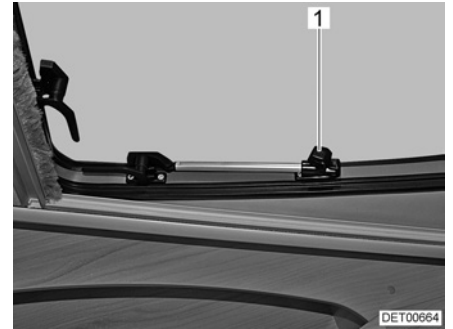
7.4.4 Takvindu med dreiearmer



- ▷ Påse at ruten ikke forvris når takvinduet åpnes utover. Åpne og lukke takvinduet jevnt.



Bilde 29 Låsehåndtak i stilling "lukket"



Bilde 30 Takvindu med dreiearm, åpent

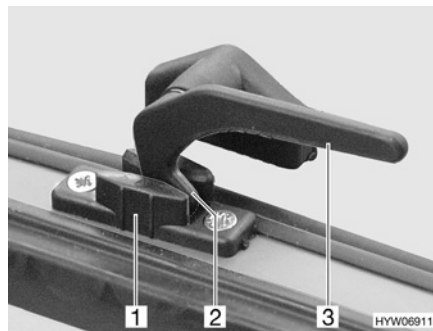
For å åpne:

- Drei låsehåndtaket (Bilde 29,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Åpne takvinduet til ønsket posisjon og fest det med den riflete knappen (Bilde 30,1).

Takvinduet blir stående i ønsket posisjon.

For å stenge:

- Skru på den riflete knappen (Bilde 30,1) helt til haken frigjøres.
- Lukk takvinduet.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 29,3) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 29,2) ligger på innsiden av vinduslåsen (Bilde 29,1).



Bilde 31 Låsehåndtak i stilling "langvarig lufting"

Langvarig lufting

Takvinduet kan stilles i 2 ulike posisjoner med låsehåndtaket:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 31)
- I stilling "lukket" (Bilde 29)

For å stille takvindu i posisjon for "langvarig lufting":

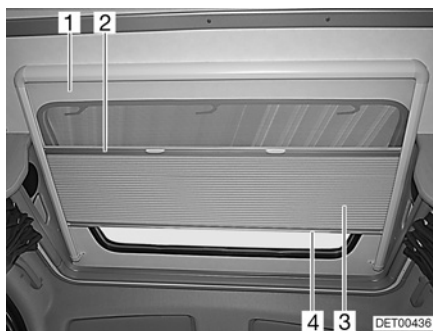
- Drei låsehåndtaket (Bilde 31,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv takvinduet litt utover.
- Vri låsehåndtaket tilbake igjen. Låsetappen (Bilde 31,2) må gripe inn i utsparringen i vinduslåsen (Bilde 31,1).

Takvinduet skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis takvinduet står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør takvinduet stenges helt.



7.4.5 Blendingsfoldegardin og myggnetting



Bilde 32 Takvindu

Blendingsfoldegardin Blendingsfoldegardinen (Bilde 32,3) er festet til myggnettingen (Bilde 32,1).

- For å stenge:*
- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på avslutningslisten (Bilde 32,4) og trekk forsiktig nedover.
 - Slip blendingsfoldegardinen i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

- For å åpne:*
- Før blendingsfoldegardinen langsomt tilbake på avslutningslisten (Bilde 32,4).

Myggnetting Myggnettingen er festet til blendingsfoldegardinen. Når man åpner myggnettingen, føres blendingsfoldegardinen med.

- For å stenge:*
- Ta tak i myggnettingen midt på avslutningslisten (Bilde 32,2) og trekk forsiktig helt ned.

- For å åpne:*
- Før myggnettingen langsomt tilbake på avslutningslisten på blendingsfoldegardinen (Bilde 32,4).

7.5 Takluker

Avhengig av modellen har kjøretøyet takluker med eller uten automatisk luftesystem. Når det er montert en takluke uten automatisk luftesystem, skjer den automatiske luftingen via det automatiske luftesystemets sopppformede takluker.



- ▶ Ventilasjonsåpningene i det automatiske luftesystemet skal alltid holdes åpne. Luftesystemet må aldri dekkes til, f.eks. med en vintermatte eller blokkeres. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv.



- ▷ Taklukene er utstyrt med et insektnett og avhengig av utrustning med en blendingsgardin eller en blendingsfoldegardin. Når låsen frigjøres, spretter blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen fast og langsomt føre den tilbake til utgangsposisjonen.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.

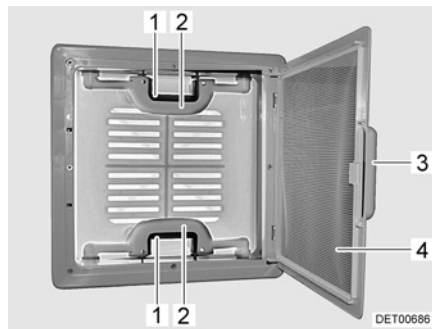


- ▷ Nå blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og takluken. Takluken kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Åpne takluken litt eller sett den i luftstilling.
- ▷ Hold taklukene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ Tråkk ikke på taklukene.
- ▷ Steng taklukene før kjøring.
- ▷ Kontroller at taklukene er stengt før avreise.
- ▷ Tetningene til taklukene må behandles med et vanlig pleiemiddel for gummi minst 1 gang i året.
- ▷ Ved den 1. årsinspeksjonen må den indre rammen til takluken demonteres og skrueforbindelsene til holdeklemmene trekkes etter. Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.



- ▷ Steng alltid taklukene når du forlater kjøretøyet.

7.5.1 Takluke med smekklås



Bilde 33 Takluke med smekklås

Takluken kan åpnes på en eller begge sider.

For å åpne:

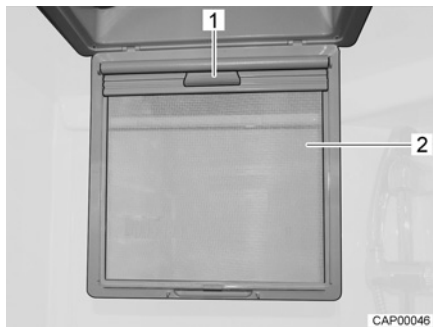
- Dra i håndtaket (Bilde 33,3).
- Slå myggnettingen (Bilde 33,4) ned.
- Trykk smekklåsen (Bilde 33,1) innover mot takluken. Press samtidig takluken oppover med håndtaket (Bilde 33,2).
- Sving myggnettingen (Bilde 33,4) opp til den knepper inn i låsen.

For å stenge:

- Dra i håndtaket (Bilde 33,3).
- Slå myggnettingen (Bilde 33,4) ned.
- Ta takluke i håndtakene (Bilde 33,2) og trekk kraftig nedover til begge smekklåsene (Bilde 33,1) hakes i.
- Sving myggnettingen (Bilde 33,4) opp til den knepper inn i låsen.



Blendingsgardin Avhengig av utførelse er takluken utstyrt med en blendingsgardin. For å lukke og åpne blendingsgardinen:



Bilde 34 Blendingsgardin

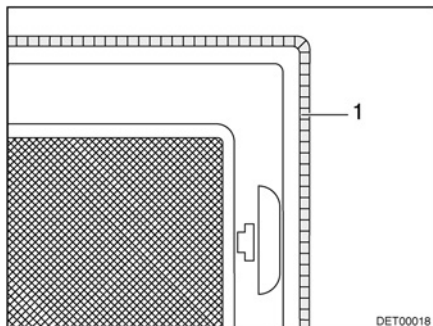
For å stenge:

- Dra i håndtaket (Bilde 33,3).
- Slå myggnettingen (Bilde 34,2) ned.
- Trekk blendingsgardinen nedover i håndtaket (Bilde 34,1) inntil den smetter på plass på motsatt side.

For å åpne:

- Løsne blendingsgardinen ved hjelp av håndtaket (Bilde 34,1) og før den langsomt tilbake til utgangsstillingen.
- Sving myggnettingen (Bilde 34,2) opp til den knepper inn i låsen.

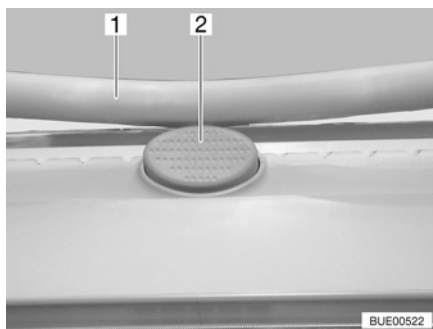
Automatisk luftesystem Avhengig av utførelse er takluken utstyrt med et automatisk luftesystem (Bilde 35,1). Takluker med automatisk luftesystem er montert over boenheten og over toalettrommet.



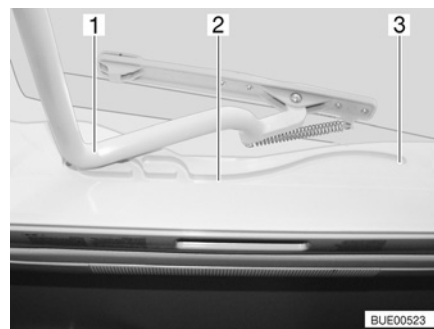
Bilde 35 Automatisk luftesystem



7.5.2 Heki-takluke (mini og midi)



Bilde 36 Sikringsknapp på Heki-takluke



Bilde 37 Heki-takluke, føring

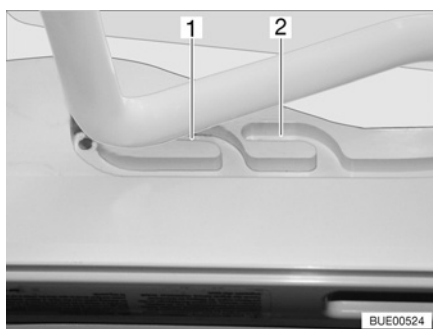
Heki-takluken åpnes en vei.

For å åpne:

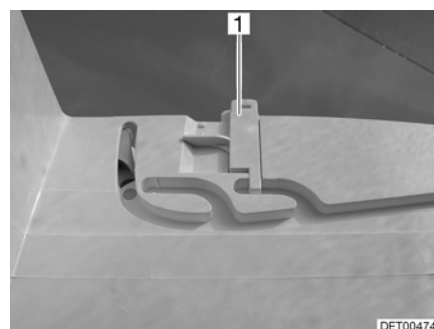
- Trykk sikringsknapp (Bilde 36,2) og trekk bøylene (Bilde 36,1) nedover med begge hender.
- Trekk bøylene (Bilde 37,1) i føringene (Bilde 37,2) til bakerste posisjon (Bilde 37,3).

For å stenge:

- Trykk bøylene (Bilde 37,1) lett oppover med begge hender.
- Skyv bøylene tilbake i føringene.
- Trykk bøylene oppover med begge hender, til bøylene ligger over sikringsknappen (Bilde 36,2).



Bilde 38 Heki-takluke i luftestilling



Bilde 39 Låsing av luftestilling

Luftestilling

Heki-takluken kan stilles i to luftestillinger: "Dårlig vær"-stilling (Bilde 38,1) og midtstilling (Bilde 38,2). Avhengig av modell kan taklukent låses i midtstilling med de to boltene (Bilde 39,1) på venstre og høyre side av rammen på panseret.

- Trykk sikringsknapp (Bilde 36,2) og trekk bøylene (Bilde 36,1) nedover med begge hender.
- Trekk bøylene i føringene (Bilde 37,2) til ønsket stilling.
- Trykk bøylene lett oppover og skyv den i valgt føring (Bilde 38,1 eller 2), og lås den eventuelt.



Blendingsfoldegardin For å lukke og åpne blendingsfoldegardinen:

For å stenge: ■ Trekk blendingsfoldegardinen ut ved grepet og slipp den i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne: ■ Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

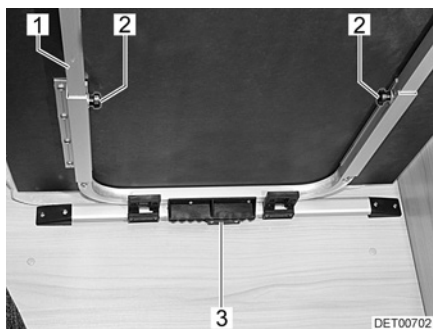
Myggnetting For å lukke og åpne myggnettingen:

For å stenge: ■ Trekk myggnettingen i håndtaket til det ligger mot grepet på blendingsfoldegardinen.

For å åpne: ■ Trykk håndtaket til myggnettingen bakover. Hakene slipper taket.
■ Ta tak i håndtaket og før myggnettingen forsiktig tilbake.

7.6 Bord

7.6.1 Anhengsbord med leddet støtteben



Bilde 40 Forskyve/utvide anhengsbordet



Bilde 41 Ekstra bordplate

Bordet forskyves i kjøreretningen:

- Bordplaten løftes opp foran inntil klikklåsen (Bilde 40,3) på holdelisten er fri.
- Bordet skyves forover eller bakover (ut fra kjøreretningen).
- Senk bordplaten i den ønskede stillingen og sett den ned på bordfoten.

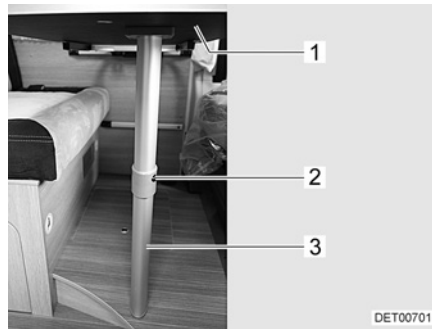
Bordflaten til anhengsbordet kan utvides ved å sette inn en ekstra bordplate (Bilde 41,1).

Utvide:

- Løsne fingerskruene (Bilde 40,2).
- Løft bordplaten litt foran og skyv den ut til stoppen. Bordforlengelsen (Bilde 40,1) er trukket helt ut.
- Heng på plass bordet.
- Legg ekstra bordplaten (Bilde 41,1) inn i bordforlengelsen.
- Løft bordplaten litt foran og skyv den tilbake til stoppen.
- Trekk til fingerskruene.



- Forminske:**
- Løsne fingerskruene (Bilde 40,2).
 - Løft bordplaten litt foran og trekk den ut.
 - Ta av den ekstra bordplaten (Bilde 41,1) og lagre den trygt.
 - Løft bordplaten litt foran og skyv den tilbake til stoppen. Bordforlengelsen (Bilde 40,1) er skjøvet helt inn.
 - Heng på plass bordet.
 - Trekk til fingerskruene.



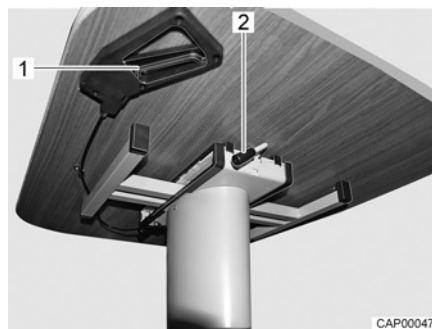
Bilde 42 Sengebunn

Bord med leddet støtteben kan brukes som sengebunn.

Ominnredning til sengebunn:

- Løft bordplaten (Bilde 42,1) litt foran.
- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 42,2) og vipp nedre del av det leddete støttebeinet (Bilde 42,3) 90°.
- Sving bordplaten ca. 45° opp, og ta bordet ut av holdelisten.
- Sett bordet inn i den nederste holdelisten og sett det på bordfotledet.

7.6.2 Hevebord



Bilde 43 Forskyve hevebordet

Forskyve bordet:

- Sving stangen (Bilde 43,2) nedover inntil den vender loddrett ned.
- Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
- Sving stangen (Bilde 43,2) oppover inntil bordplaten holdes fast.

Justere bordhøyden for ominnredning til sengebunn:

- Trekk i låsehåndtaket (Bilde 43,1).
- Trykk bordplaten ned til ønsket høyde. Uten belastning glir bordplaten oppover med fjærkraft.
- Løsne låsehåndtaket (Bilde 43,1). Bordplaten blir stående i den valgte høyden.



7.7 Lamper



- ▷ Lysbryteren er plassert forskjellig avhengig av modell. Lysbryterne befinner seg enten i stigtrinnsområdet direkte på lampen eller i lysområdet til denne, f. eks. i nærheten av sittegruppen.

7.7.1 LED-lampe (I-modell)

LED-lampene for den nedfellbare sengen er anbrakt i taket over den nedfellbare sengen.



Bilde 44 LED-lampe med touch-betjening

Slå LED-lampe på/av:

- Berøre LED-lampen (Bilde 44). LED-lampen er slått på.
- Berør LED-lampen på nytt. LED-lampen er slått av.

7.8 TV-anlegg



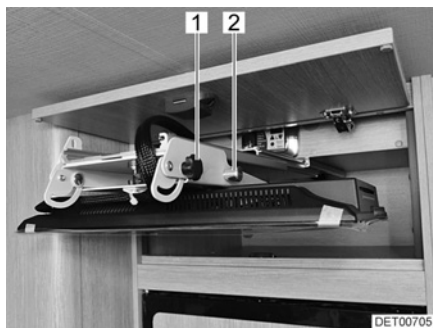
- ▶ Før avreise settes flatskjermen og skjermholderen i kjøreposisjon.



- ▷ Informasjon om betjening av TV-anlegget finner man i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

Flatskjerm i TV-skap

Flatskjermen er festet i et uttrekk i TV-skapet over kjøleskapet.



Bilde 45 Flatskjerm i TV-skap



Bilde 46 Flatskjerm i TV-posisjon

Sette flatskjermen i TV-posisjon:

- Åpne TV-skapet.
- Flatskjermen trekkes vannrett ut av TV-skapet.
- Hold flatskjermen fast og trekk i låsepluggen (Bilde 45,2).



- Sving flatskjermen ned i ønsket posisjon. Dersom flatskjermen ikke lar seg bevege noe særlig, åpnes de låsende håndtakene (Bilde 45,1) på hver side av holderen noe.
- Drei flatskjermen i ønsket posisjon. Trekk til låsende håndtak (Bilde 46,1) for hånd.

Sette flatskjermen i kjøreposisjon:

- Drei flatskjermen til den står parallelt med skapfronten.
- Åpne de låsende håndtakene (Bilde 46,1) på hver side av holderen noe.
- Sving flatskjermen opp, og trekk samtidig i låsepluggen (Bilde 45,2).
- Når flatskjermen ligger på holderen kan låsepluggen (Bilde 45,2) slippes fri. Låsepluggen skal raste på plass i boringen til holderen.
- Flatskjermen skyves vannrett inn i TV-skapet til det stopper ved anslaget.
- Lukk TV-skapet.

Flatskjerm på skapvegg

Flatskjermen er festet innvendig i skapveggen eller i et uttrekk på utsiden. Låsefjæren kan befinne seg på oversiden eller undersiden i henhold til monteringssted.



Bilde 47 Flatskjerm i kjøreposisjon



Bilde 48 Flatskjerm i TV-posisjon

Sette flatskjermen i TV-posisjon:

- Løsne låsefjæren (Bilde 47,1).
- Flatskjermen trekkes vannrett ut mot midten av kjøretøyet.
- Drei flatskjermen i ønsket posisjon.

Sette flatskjermen i kjøreposisjon:

- Drei flatskjermen til den står parallelt med skapveggen.
- Flatskjermen skyves vannrett inn i holderen (Bilde 48,1) til det stopper ved anslaget. Låsefjæren (Bilde 47,1) går hørbart i lås.



7.9 TV-anlegg (flatskjerm over sittebenk)

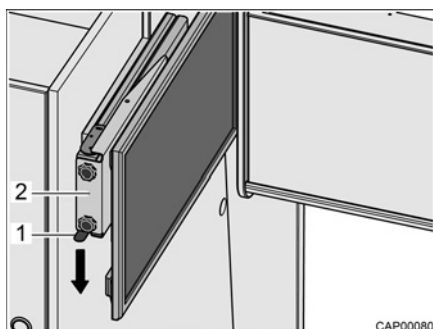


- ▶ Før avreise skal flatskjermen lagres trygt.



- ▷ Informasjon om betjening av TV-anlegget finner man i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

Flatskjermen er festet i et uttrekk over nakkestøttene til sittebenken.



Bilde 49 Uttrekk med flatskjerm

Sette flatskjermen i TV-posisjon:

- Låsefjæren (Bilde 49,1) trykkes nedover og uttrekket (Bilde 49,2) med flatskjerm trekkes vannrett ut mot midten av kjøretøyet.
- Drei flatskjermen i ønsket posisjon. Flatskjermen kan dreies helt til man kan se på den fra det bakre området.

Sette flatskjermen i kjøreposisjon:

- Vri flatskjermen i utgangsposisjon.
- Skyv inn uttrekket (Bilde 49,2) med flatskjerm horisontalt til det stopper. Låsefjæren (Bilde 49,1) går hørbart i lås.

7.10 Senger

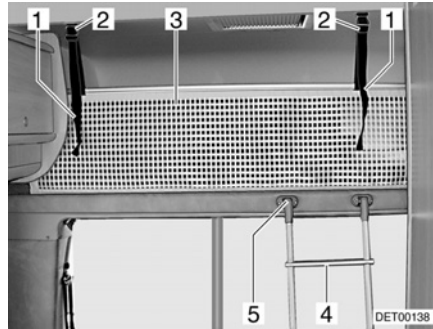
7.10.1 Sovealkove



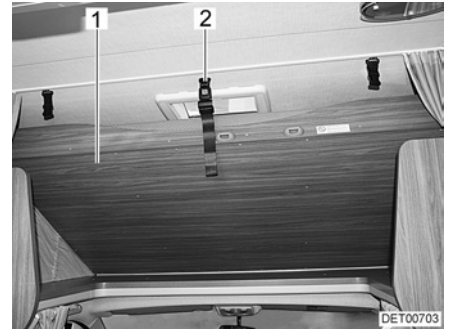
- ▶ Belast sovealkoven med maks. 200 kg.
- ▶ Bruk kun sovealkoven når sikringsnettene er spent opp.
- ▶ La aldri små barn ligge i sovealkoven uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av sovealkoven.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.



- ▷ Ikke belast sovealkoven uten madrass. Formdelen i plast kan brette!



Bilde 50 Sovealkove



Bilde 51 Sovealkove i kjørestilling

Stige Bruk alltid stigen (Bilde 50,4) (standardutstyr) til å klatre opp i sovealkoven.

Feste: ■ Stigen festes i holdeanordningen (Bilde 50,5) på sovealkovekanten.

Sikkerhetsnett Sikkerhetsnettet (Bilde 50,3) er en del av standardutstyret og ligger mellom madrassen og sengebunnen. Spenn sikkerhetsnettet fast først når personene befinner seg i alkoven.

Feste: ■ Fest holdestroppene (Bilde 50,1) i holderen i taket (Bilde 50,2).

Kjørestilling sovealkove

Det anbefales at sovealkoven settes i kjørestilling før man kjører.

■ Sving sovealkoven (Bilde 51,1) oppover og fest holdestroppen (Bilde 51,2) i taket.

7.10.2 Nedfellbar seng



- ▶ Belast den nedfellbare sengen med maks. 250 kg.
- ▶ De to skapene under den nedfellbare sengen på høyre og venstre side (hvis tilgjengelig) skal belastes med maksimalt 5 kg.
- ▶ Den nedfellbare sengen må ikke brukes til oppbevaring av bagasje. Når sengen ikke er i bruk, må kun sengetøy for to personer oppbevares der.
- ▶ Før avreise sikkerstilles at den nedfellbare sengen er rastet på plass i låsen.
- ▶ Bruk kun den nedfellbare sengen når fallsikringen er spent opp.
- ▶ La aldri små barn ligge i den nedfellbare sengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den nedfellbare sengen.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.
- ▶ Slå av leselampene på undersiden av den nedfellbare sengen når sengen senkes ned. Brannfare!
- ▶ Slå av leselampene i den nedfellbare sengen når sengen skyves oppover. Brannfare!



- ▶ Den nedfellbare sengen er utstyrt med en lås i den øvre (lukkede) endeposisjonen.



Bilde 52 Nedfellbar seng med lås



Bilde 53 Nedfellbar seng (I-modell)

Den nedfellbare sengen befinner seg over den fremre sittegruppen.

I-modell Armlenene til føreriset og passasjeriset må være vippet opp før den nedfellbare sengen kan felles ned. Gå fram på følgende måte:

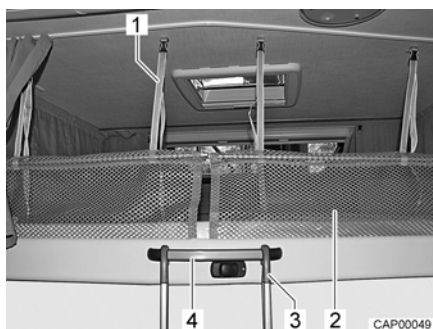
- Føreriset og passasjeriset dreies i kjøreretning, låses og skyves bakover.
- Lås opp ryggstøtten og vipp den helt forover.
- Trekk opp blendingsgardinen i førerhuset.

Åpne nedfellbar seng:

- Slå av lampene på undersiden av den nedfellbare sengen.
- Skyv føreriset og passasjeriset helt framover.
- Legg ned ryggputen til den langsgående benken.
- Åpne låsen (Bilde 52,1).
- Trekk den nedfellbare sengen ned med begge hender til den stopper.

Låse nedfellbar seng:

- Slå av leselysene i den nedfellbare sengen.
- Løsne holdestroppene til sikkerhetsnettet, og legg sikkerhetsnettene under madrassen.
- Trekk den nedfellbare sengen opp med begge hender til den stopper.
- Det sikkerstilles at låsen raster hørbart på plass.



Bilde 54 Stige og sikkerhetsnett

Stige Bruk alltid stigen (standardutstyr) til å klatre opp i den nedslagbare sengen.

Feste: ■ Stigen (Bilde 54,3) festes med begge bøyene på gripebøylen (Bilde 54,4) på den nedfellbare sengen.



Sikkerhetsnett Sikkerhetsnettene (Bilde 54,2) med festestroppene ligger under madrassen. Spenn sikkerhetsnettene fast først når personene befinner seg i den nedfellbare sengen.

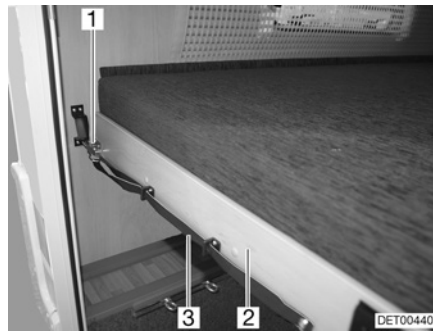
Feste: ■ Fest festestroppen (Bilde 54,1) i festeanordningen i taket.

7.10.3 Køyeseng



- ▶ Belast køyesengen med maks. 100 kg.
- ▶ Bruk kun køyesengen når fallsikringen er satt på plass.
- ▶ La aldri små barn ligge i køyesengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av køyesengen.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.

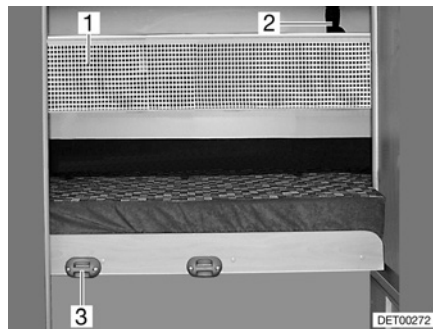
På enkelte modeller er det en køyeseng i bakre del. Køyesengen kan også brukes som lasteluke bak.



Bilde 55 Køyeseng (bak)

Ominnrede køyeseng til bakre lasteluke:

- Trekk i sløyfen (Bilde 55,3) og løsne låsen (Bilde 55,1).
- Trekk sengebunnen (Bilde 55,2) med madrassen framover til den knepper inn i låsen.



Bilde 56 Sikkerhetsnett

Stige Bruk alltid den medfølgende standardstigen til å klatre opp i den øverste sengen.

Feste: ■ Stigen festes i holdeanordningen (Bilde 56,3) på dekslet.



Sikkerhetsnett Sikkerhetsnettet (Bilde 56,1) er en del av standardutstyret og ligger mellom madrassen og sengebunnen. Spenn sikkerhetsnettet fast først når personen befinner seg i sengen.

Feste: ■ Fest holdestroppene (Bilde 56,2) i krokene i taket.

7.10.4 Fast seng (gassfjærer)



Bilde 57 Fast seng

Det er et oppbevaringsrom under sengen. Fell opp sengebunnen når du skal legge noe i eller ta noe ut av oppbevaringsrommet inne i kjøretøyet.

For å åpne: ■ Løft ut madrassen.
■ Løft sengebunnen. Gasstrykkfjærene (Bilde 57,1) holder sengebunnen i åpen stilling.

For å stenge: ■ Trykk sengebunnen ned mot motstanden til gasstrykkfjærene.

7.10.5 Liggeflate fra bakre enkeltsenger

Avhengig av utstyret kan enkeltsengene bak ominnredes til en liggeflate.

- Konsollen mellom sengene trekkes for å utvides.
- Legg inn medfølgende ekstraputer.

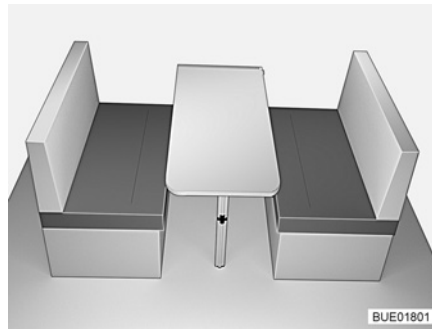


7.11 Ominnrede sittegruppe til seng

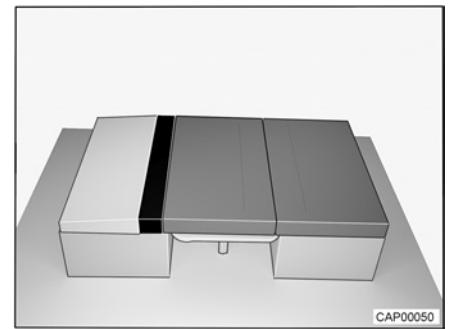


- ▷ Sittegruppen kan avhengig av modellen avvike i form og plassering fra den som vises her.
- ▷ Avhengig av modellen må det eventuelt legges en ekstrapute som følger med mellom seteputene.

7.11.1 Midtre sittegruppe



Bilde 58 Før ominnredning



Bilde 59 Etter ominnredning

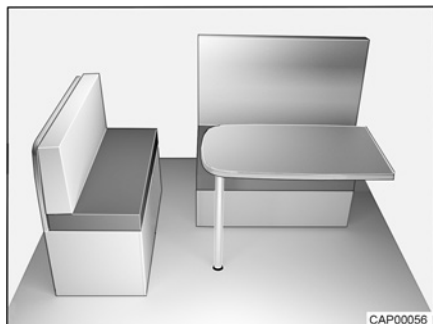
- Ominnrede bordet til sengebunn (se avsnittet 7.6.1).
- Fjern en ryggpute og legg den til side.
- Legg en sittepute på bordet.
- Legg en ryggpute flatt på sittebenken.
- Legg ekstraputen mellom ryggputen og sitteputen.



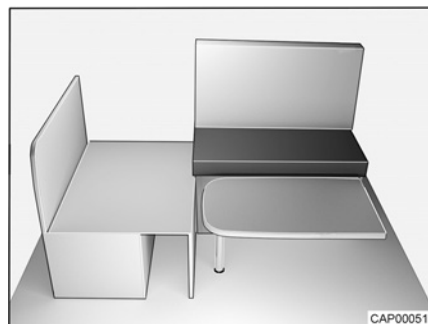
7.11.2 Buesofa med langsgående benk



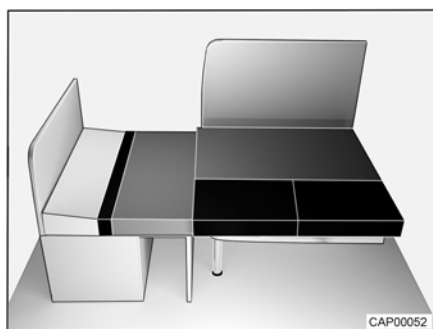
- ▷ Stå ikke på den uttrekte sengebekforlengelsen. Sengebekforlengelsen kan bli skadet.



Bilde 60 Før ominnredning



Bilde 61 Under ominnredning



Bilde 62 Etter ominnredning

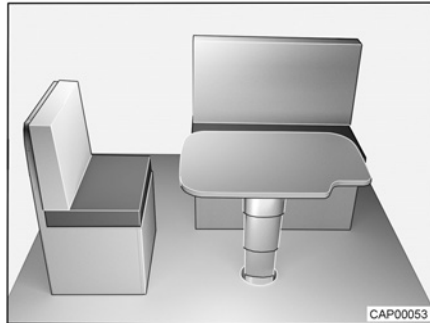
- På noen modeller kreves en ekstra golvplate på trinnet til førerområdet for å få en jevn anleggsflate.
- Ta av ryggputen og sitteputen til den langsgående benken og legg den til side.
- Ominnrede anhengsbordet til sengebunn (se avsnitt 7.6.1).
- Fold opp seteplaten til den langsgående benken.
- Løft sengebekforlengelsen på den langsgående benken litt opp.
- Trekk ut sengebekforlengelsen på den langsgående benken til anslag.
- Fold ned seteplaten til den langsgående benken.
- Slå opp seteplaten til den langsgående benken.
- Legg sitteputen til sengebekforlengelsen på sengebekforlengelsen.
- Legg ryggputen til den langsgående benken mellom sitteputen og ytterveggen.
- Legg sitteputen til buesofaen på bordplaten.
- Legg to korte ekstraputer foran sitteputen.
- Legg den lange ekstraputen på sengebekforlengelsen.



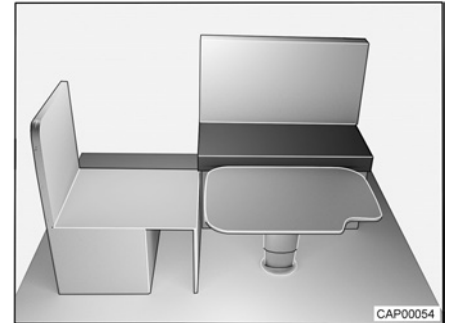
7.11.3 Buesofa med langsgående sete



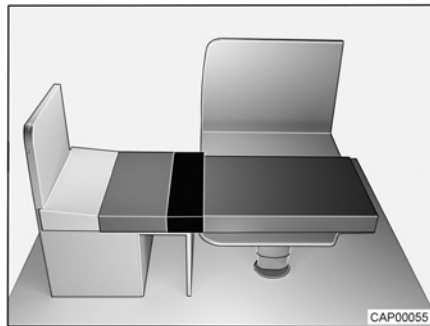
- ▷ Stå ikke på den uttrekte sengebekforlengelsen. Sengebekforlengelsen kan bli skadet.



Bilde 63 Før ominnredning



Bilde 64 Under ominnredning

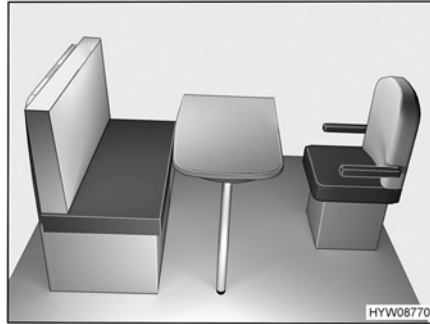


Bilde 65 Etter ominnredning

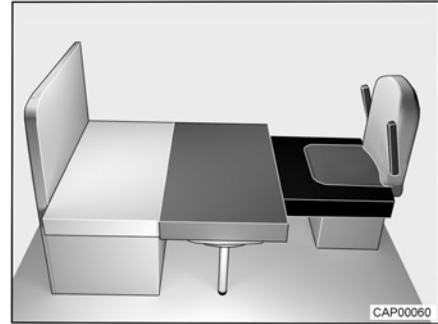
- T-modell: Legg inn en ekstra gulvplate på trinnet til førerområdet for å få en jevn anleggsflate.
- Ta av ryggputen og sitteputen til det langsgående setet og legg dem til side.
- Ominnrede hevebordet til sengebunn (se avsnittet 7.6.2).
- Fold opp seteplaten til det langsgående setet.
- Løft sengebekforlengelsen på det langsgående setet litt opp.
- Trekk ut sengebekforlengelsen på det langsgående setet til anslag.
- Fold ned seteplaten til det langsgående setet.
- Slå opp seteplaten til det langsgående setet.
- Legg sitteputen til det langsgående setet på sengebekforlengelsen.
- Legg ryggputen til det langsgående setet mellom sitteputen og ytterveggen.
- Legg sitteputen til buesofaen på bordplaten.
- Legg ekstraputen på sengebekforlengelsen.



7.11.4 Buesofa (nødseng)



Bilde 66 Før ominnredning



Bilde 67 Etter ominnredning

- Drei førerasetet og skyv det helt framover.
- Ominnrede bordet til sengebunn (se avsnittet 7.6.1).
- Dra sitteputen fremover.
- Legg ryggputen mellom sitteputen og bakveggen.
- Legg ekstraputen på førerasetet.
- Skyv førerhuset eventuelt bakover igjen.



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om gassanlegget i kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Sikkerhet
- Gassforbruk
- Skifte av gassflasker
- Gassavstengeventilene

Betjeningen av de gassdrevne apparatene i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 10.

8.1 Generelt



- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap, avhengig av utrustning). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Det er forbudt å varme opp under kjøring.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gasavstengeventilene stenges.



- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

8.2 Gassflasker



- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres med lukket hovedventil og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gasslangen fjernes fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. **Ikke** trekk for hardt til.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.



- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. Campingflasker med innebygd tilbakeslagsventil (blå flasker med maks. 2,5 hhv. 3 kg) må kun brukes i unntakstilfeller hvis de har sikkerhetsventil.
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.



- ▷ Skrueforbindelser på gassflaskene har som regel venstregjenger.
- ▷ For gassdrevne apparater må gasstrykket reduseres til 30 mbar.
- ▷ Koble en ujusterbar gasstrykkregulator med sikkerhetsventil direkte på flaskeventilen.

Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.

- ▷ For påfylling og tilkobling av gassflasker i Europa fører tilbehørsforretninger passende euro-påfyllingssett hhv. euro-flaske sett.
- ▷ Ytterligere informasjon fås hos forhandlere eller servicestasjoner.

Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.

Gasstrykkregulatoren er fast montert i gasskapet. Gassflasken kobles via en høytrykksslange til gasstrykkregulatoren.

Høytrykksslangene for gass og deres tilkoblinger er forskjellig i ulike land. Tilbehørsforretninger tilbyr tilsvarende landsspesifikke utførelser og adaptere.

8.3 Gassforbruk



- ▷ Opplysningene om de enkelte gassapparatenes gassforbruk er gjennomsnittlige veiledende verdier.

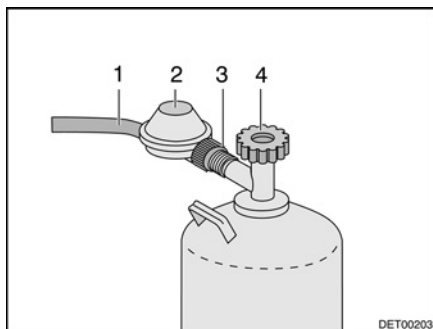
Strømforbrukende apparater	Gassforbruk i gram/time
Varmeanlegg	Ca. 170 - 490 g/h
Kokeapparat, pr. kokeplass	Ca. 140 - 165 g/h
Kjøleskap	Ca. 18 g/h



8.4 Å bytte gassflaske



- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktet. Spray koblingspunktet med en lekkasjesøkings-spray. Tilbehørsforhandleren har dette.

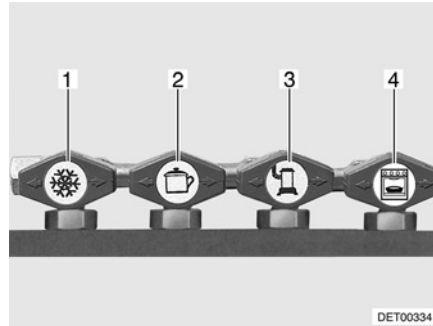


Bilde 68 Tilkobling gassflaske

- Åpne gasskapets utvendige luke (se avsnittet 7.2).
- Finnes det en beskyttelsesplate, skal beskyttelsesplaten felles ned.
- Steng gassflaskens hovedventil (Bilde 68,4). Vær oppmerksom på pilens retning.
- Hold fast gasstrykkregulatoren (Bilde 68,2) og åpne fingerskruen (Bilde 68,3).
- Fjern gasstrykkregulatoren med gaslange (Bilde 68,1) fra gassflasken.
- Løsne remmene og ta ut gassflasken.
- Sett den fulle gassflasken inn i gasskapet.
- Fest gassflasken med remmene.
- Sett gasstrykkregulatoren (Bilde 68,2) med gaslange (Bilde 68,1) på gassflasken og skru til fingerskruen (Bilde 68,3) for hånd.
- Finnes det en beskyttelsesplate, skal beskyttelsesplaten felles opp.
- Steng den utvendige luken (se avsnittet 7.2).



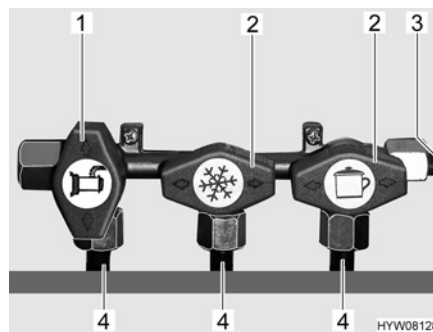
8.5 Gassavstengeventiler



- 1 Kjøleskap
- 2 Kokeplass
- 3 Varmeanlegg/varmtvannsbereder
- 4 Stekeovn

Bilde 69 Symboler på gassavstengeventilene

I kjøretøyet er det en gassavstengeventil (Bilde 69) for hvert gassapparat. Gassavstengeventilene befinner seg på kjøkkeninnredningen.



- 1 Gassavstengeventil åpnet
- 2 Gassavstengeventil stengt
- 3 Gasstilførsel
- 4 Ledning til gassapparatet

Bilde 70 Posisjon gassavstengingsventiler (eksempel)

- For å åpne:*
- Stil gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet parallelt (Bilde 70,1) mot ledningen (Bilde 70,4) som fører til gassapparatet.
- For å stenge:*
- Stil gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet på tvers (Bilde 70,2) mot ledningen (Bilde 70,4) som fører til gassapparatet.





Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om det elektriske anlegget i kjøretøyet. Anvisningene omfatter:

- Sikkerhet
- Forklaring av faguttrykk vedrørende batteriet
- 12 V-spenningen
- Boenhets-batteri
- Lade batteriene
- Strømsentralen
- Panelet
- 230 V-spenning
- Tilkobling til 230 V-forsyning
- Sikringsutlegg

Betjeningen av de elektrisk drevne apparatene i boenheten beskrevet i kapitlet 10.

9.1 Generelle sikkerhetsanvisninger



- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Alle elektriske apparater (f.eks. mobiltelefoner, radioer, fjernsynsapparater eller DVD-spillere) som er ettermontert i kjøretøyet og som brukes under kjøring, må tilfredsstillende bestemme merking: Dette er CE-merking, EMV-kontroll (elektromagnetisk kompatibilitet) og e-kontroll.

Bare dette kan garantere funksjonssikkerheten til kjøretøyet under kjøring. Hvis dette ikke skjer kan kollisjonsputen bli utløst eller elektronikken i kjøretøyet bli forstyrret.



- ▷ I tordenvær må for sikkerhets skyld 230 V-tilkoblingen kobles fra og antennene må trekkes inn for å beskytte de elektriske apparatene.

9.2 Begrep

Hvilespenning

Hvilespenning er batteriets spenning i hviletilstand, dvs. når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.



- ▷ Før målingen må batteriet være litt i ro. Etter siste lading eller siste strømforbruk fra forbrukere må du derfor vente ca. 2 timer før hvilespenningen måles.

Hvilestrøm

Noen elektriske komponenter, som f. eks. klokke og kontrollamper trenger kontinuerlig strøm. De betegnes som kontinuerlig innkoblede forbrukere. Denne hvilestrømmen finnes også når apparatet er slått av.

Fullstendig utlading

Det er fare for fullstendig utlading av batteriet når et batteri belastes av innkoblede forbrukere og av hvilestrøm og hvilestrømmen faller under 12 V.



- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.



Kapasitet Kapasitet er elektrisitetmengden som et batteri kan mate. Kapasiteten til et batteri angis i amperetimer (Ah). Som regel brukes den såkalte K20-verdien til dette. K20-verdien angir hvor mye strøm et batteri kan avgi i løpet av et tidsrom på 20 timer uten at det tar skade, eller hvor mye strøm som er nødvendig for å lade opp et tomt batteri i løpet av 20 timer. Hvis et batteri kan avgi f. eks. 4 Ampere i 20 timer, har det en kapasitet på $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$. Hvis det trekkes mer strøm, reduseres batterikapasiteten proporsjonalt. Ytre påvirkninger som temperatur og alder forandrer mateevne til batteriet. Kapasitetsangivelsene gjelder nye batterier i romtemperatur.



- ▷ Kapasitetsangivelsene har, avhengig av batteriteknologien, en omregningsfaktor på 1,3 til 1,7, som reduserer den faktiske kapasiteten med denne verdien.

9.3 12 V-spenning



- ▷ For å koble **alle** elektriske 12 V-forbrukere fra spenningsforsyningen, koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen. Bruk da bryteren på strømsentralen.

Når kjøretøyet ikke er tilkoblet 230 V-forsyningen, eller når 230 V-forsyningen er av, forsyner boenhets-batteriet boenheten med 12 V likespenning. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må elektriske forbrukere som f.eks. kjøleskap ved 12 V-drift eller varmeanlegg (resirkuleringsvifte) ikke stå på over lengre tid uten 230 V-forsyning.

Ved oppvarmingsdrift blir resirkuleringsventilatoren koblet inn og ut ved hjelp av termostatstyring. Dermed blir boenhets-batteriet belastet, når det ikke er tilkoblet noen 230 V-forsyning.

Ved langvarig lagring av kjøretøyet skal alle 12 V-forbrukere slås av, for slik å unngå at boenhets-batteriet utlades.

Slå av alle 12 V-forbrukere:

- Slå av batteri-skillerbryteren på strømsentralen. Boenhets-batteriet er dermed fullstendig frakoblet alle elektriske forbrukere.

Dersom kjøretøyet forlates for et kort tidsrom, og kjøleskapet og/eller varmeanlegget skal jobbe videre, så er det tilstrekkelig at de 12 V-forbrukerne som ikke trengs blir slått av. Kontroller imidlertid ladetilstanden til boenhets-batteriet.

Slå av unødvendige 12 V-forbrukere:

- Slå av hovedbryter 12 V på panelet. Stigtrinn og grunnbelysning blir fremdeles forsynt med strøm.

9.3.1 Boenhets-batteri



- ▷ Fra- og tilkobling, samt bytte av boenhets-batteri, skal bare utføres av fagfolk. Ved mangelfull tilkobling består det en fare for kortslutning og brann ved skurende kabel. For å få tilgang til boenhets-batteriet må både sete og dets dreieinnretning demonteres. Disse komponentene er sikkerhetsrelevante og må monteres på fagkyndig vis med skruesikring og under overholdelse av et bestemt dreiemoment.
- ▷ Start alltid reisen med et fulladet boenhets-batteri. Lad derfor boenhets-batteriet minst 20 timer før du starter reisen.



- ▷ Benytt enhver anledning til å lade opp batteriet under kjøring.
- ▷ Lad alltid boenhets-batteriet helt opp etter reisen.
- ▷ Lad alltid batteriet minst 20 timer før kortere lagring.
- ▷ Bruk tilgjengelig lademodul i strømsentralen for lading av boenhets-batteriet. Ved ekstern lading skal det brukes et godkjent ladeapparat som er egnet for batteritypen og kapasiteten til boenhets-batteriet.
- ▷ Ved lengre stillstand (4 uker og lenger) skal boenhets-batteriet kobles fra 12 V-spenningen eller lades regelmessig.
- ▷ Ved bytte av boenhets-batteri skal det bare benyttes et batteri av samme type og med samme spesifikasjoner som det opprinnelig monterte batteriet. Avvikende batterier skal kun benyttes etter godkjenning fra bilprodusenten.
- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Når et batteri er koblet ut skal ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare!
- ▷ Ta hensyn til batteriprodusentens vedlikeholdsanvisning og bruksanvisning.



- ▷ Batteriet er vedlikeholdsritt. Vedlikeholdsritt betyr:
 - Man trenger ikke å kontrollere syrenivået.
 - Man trenger ikke å smøre batteripolene.
 - Man trenger ikke å etterfylle destillert vann.
- Også et vedlikeholdsritt batteri må lades regelmessig.
- Anbefaling: Hver 6. til 8. uke må det gjennomføres en komplett ladesyklus. Avhengig av batterikapasitet og ladeapparat kan ladesyklusen vare fra 24 til 48 timer.

Monteringssted

Boenhets-batteriet er montert i førerområdet under høyre sete.

Utladning

Hvilestrømmen, som forbrukes kontinuerlig av noen elektriske forbrukere, lader ut boenhets-batteriet.



- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.
- ▷ Lad batteriet til riktig tid.

Batteriets selvutlading er avhengig av temperaturen. Ved 20 til 25 °C er selvutladingsraten ca. 3 % av kapasitet/måned. Selvutladingsfrekvensen tiltar ved stigende temperaturer: Ved 35 °C er selvutladingsraten ca. 20 % av kapasitet/måned.

Tilgjengelig kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

Et eldre batteri har ikke lenger full kapasitet.

Jo fler elektriske forbrukere som er innkoblet, desto raskere forbrukes boenhets-batteriets energiforråd.



- ▷ Forbrukere som f.eks. kjøleskap, ladeapparat, laderegulator for solcelleanlegg, panel og lignende tar strøm fra batteriet, også når hovedbryteren for 12 V er slått av. Derfor må boenhets-batteriet kobles fra 12 V-spenningen når kjøretøyet ikke skal benyttes på lengre tid.



9.3.2 Batterilading over 230 V-forsyning

Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen, blir boenhets-batteriet og startbatteriet ladet via lademodulen i strømsentralen. Startbatteriet lades kun med en vedlikeholdslading. Ladestrømmen tilpasses batteriets ladetilstand. Overlading er derfor ikke mulig.

Slå av alle strømforbrukende apparater under lading slik at lademodulen i strømsentralen kan benyttes med full kapasitet.

9.3.3 Batterilading via kjøretøymotor

Når motoren er i gang, lades boenhets-batteriet og startbatteriet med kjøretøyetets dynamo. Hvis kjøretøyetets motor er avslått, blir batteriene automatisk skilt av et relé i strømsentralen. Det hindrer at startbatteriet utlades av strømforbrukende apparater i boenheten. Dette sikrer kjøretøyetets startevne. Boenhets-batteriets eller startbatteriets ladetilstand kan vises på panelet.

9.3.4 Lade startbatteriet



- ▶ Batterisyren er giftig og etsende. Unngå enhver kontakt med hud eller øyne. Ved kontakt skyl grundig med mye vann (hud, øyne, klær, gjenstander) og oppsøk lege om nødvendig.
- ▶ Eksplosjonsfare under ladning med eksternt ladeapparat. Når polklemmene kobles på, kan det oppstå gnister. Batteriet må kun lades i godt ventilerte rom og på god avstand fra åpen ild eller gnister. Under lading kan batteriet utvikle og frigi gasser.
- ▶ For lading av startbatteriet med ekstern batterilader skal batteriet alltid tas ut av kjøretøyet.



- ▷ Aldri koble batterikabelen på feil pol (rød kabel -> plusspol, svart kabel -> minuspol).
- ▷ Når et batteri er koblet ut skal ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare!
- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyetets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkopleet. Kortslutningsfare!
- ▷ Før lading av batteriet må man kontrollere om det eksterne ladeapparatet er godkjent for batteritypen.
- ▷ Ta hensyn til bruksanvisningene for basiskjøretøy og batterilader.
- ▷ Ved overlading blir batteriet skadet og kan ikke repareres.

**Å lade med eksternt ladeapparat**

For lading av startbatteriet med eksternt ladeapparat er fremgangsmåten som følger:

- Slå av motoren.
- Slå av alle elektriske forbrukere.
- Slå av hovedbryter 12 V på panelet. Den kontrollampen slukkes.
- Slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen.
- Trekk ut nettpluggen på strømsentralen.
- Steng samtlige gassapparater, alle gassavstengeventiler og gassflaskens hovedventil.
- Fare for kortslutning når batteripolene frakobles. Koble derfor først fra minuspolen på startbatteriet og tilslutt plusspolen.
- Ta startbatteriet ut av kjøretøyet.
- Sjekk at det eksterne ladeapparatet er av.
- Koble det eksterne ladeapparatet til startbatteriet. Påse at polene kobles til i riktig rekkefølge: Koble først polklemmen "+" på plusspolen på batteriet og klem deretter polklemmen "-" til minuspolen på batteriet.
- Slå på det eksterne ladeapparatet.
- Informasjon vedrørende ladetid for batteriet finnes i bruksanvisningen for ladeapparatet.
- Informasjon vedrørende styrken på batteriet finner du i dataene for batteriet.
- Koble fra ekstern batterilader i omvendt rekkefølge.



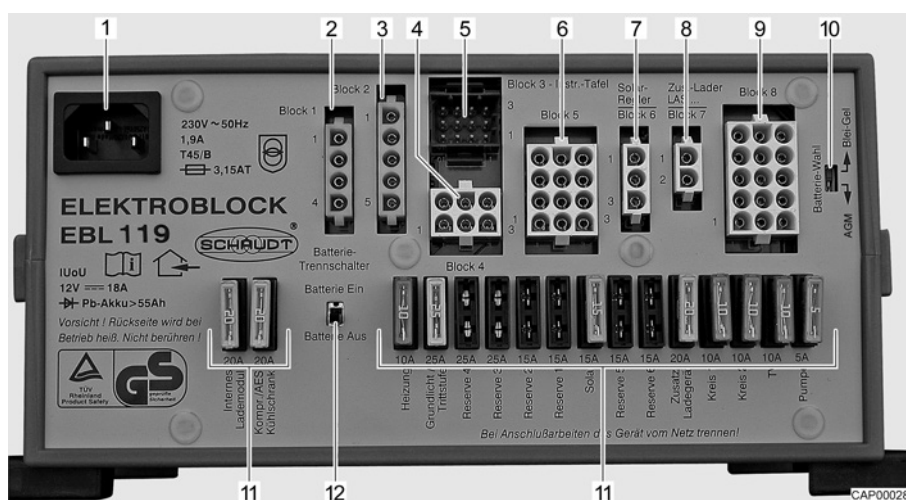
9.4 Strømsentral (EBL 119)



- ▷ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!



- ▷ Det er ikke alltid at alle plugglassene for sikringer er bestyktet, dette avhenger av modellen.
- ▷ Uavhengig av standard fordeling brukes følgende sikringsverdier:
"Grunnbelysning/stigtrinn": 20 A
"Reserve 3": 10 A (sikring USB-port)
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.



Bilde 71 Strømsentral (EBL 119)

- 1 Nettkontakt 230 V~
- 2 Utgang: Blokk 1 - kjøleskap
- 3 Inngang: Blokk 2 - styreledninger
- 4 Utgang: Blokk 4 - varmeanlegg, sikkerhets-/avtappingsventil, grunnbelysning (belysning i inngangsområdet), stigtrinn
- 5 Utgang: Blokk 3 - panel
- 6 Utgang: Blokk 5 - solcelle (hvis montert), reserve 2, reserve 3, reserve 4
- 7 Utgang: Blokk 6 - laderegulator for solcelleanlegg (hvis montert)
- 8 Utgang: Blokk 7 - ekstra ladeapparat
- 9 Utgang: Blokk 8 - forbrukerkrets 1, forbrukerkrets 2, 12 V-stikkontakt, vannpumpe, reserve 1, reserve 5, reserve 6
- 10 Bryter batterivalg (bly-gele/AGM)
- 11 Sikringer
- 12 Batteri-skillerbryter ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av))



Oppgaver Strømsentralen har følgende oppgaver:

- Strømsentralen lader boenhets-batteriet. Startbatteriet blir kun vedlikeholdsladet av strømsentralen.
- Strømsentralen overvåker spenningen i boenhets-batteriet.
- Strømsentralen fordeler strømmen til 12 V-strømkretsene og sikrer disse. Til stikkontaktene kan det tilkobles apparater med maks. 10 A.
- Strømsentralen har tilkoblinger for en laderegulator for solcelleanlegg, ekstra ladeapparat, samt ytterligere styre- og overvåkingsfunksjoner.
- Strømsentralen skiller startbatteriet elektrisk fra boenhets batteri når kjøretøymotoren er slått av. På denne måten kan 12 V-forsyningen i boenhets-batteriet ikke lade ut startbatteriet.
- Batteri-skillebryteren i strømsentralen skiller alle forbrukerne fra boenhets-batteriet.

Strømsentralen virker kun i sammenheng med et panel.

Når strømsentralen er sterkt belastet, reduserer den innebygde laderen lade-strømmen. På denne måten beskyttes ladeapparatet mot overoppheting. Strømsentralen blir f.eks. sterkt belastet når et tomt boenhets-batteri lades, når eksterne apparater er tilkoblet og det er høye omgivelsestemperaturer.

Monteringssted Strømsentralen er montert i førerområdet under venstre sete.

9.4.1 Batteri-skillebryter



- ▷ Etter at batteriskillebryteren er slått på igjen: Sette i drift grunnbelysning (belysning i inngangområde), stigtrinn, varmeanlegg og reserve 4 igjen (avhengig av modell). Slå på hovedbryter 12 V en liten stund. Dette gjelder også når boenhets-batteriet er frakoblet og tilkoblet igjen.

Batteri-skillebryteren slår av alle 12 V-forbrukerne i boenhets-batteriet. Dermed unngås en langsom utladning av boenhets-batteriet dersom kjøretøyet ikke brukes over lengre tid (f. eks. kortere lagring).

Batteri-ene kan videre lades fra strømsentralen, også når batteri-skillebryteren er avslått.

- Slå på/av:*
- Skyv batteri-skillebryter oppover: Batteri på ("Batterie Ein").
 - Skyv batteri-skillebryter nedover: Batteri av ("Batterie Aus").

9.4.2 Batteri-valgbryter



- ▶ Hvis batteri-valgbryteren er feil innstilt, kan det danne seg knallgass. Eksplosjonsfare!



- ▷ Boenhets-batteriet kan skades dersom batteri-valgbryteren står i gal stilling.
- ▷ Ikke forandre fabrikkinnstillingen av batteri-valgbryteren.
- ▷ Ikke bruk strømsentralen når batteri-valgbryteren står i feil posisjon.



9.4.3 Batteriovervåking



▷ Et utladet boenhets-batteri bør lades fullt opp på nytt så snart som mulig.

Batteriovervåkeren i strømsentralen kontrollerer spenningen i boenhets-batteriet.

Dersom batterispenningen synker under 10,5 V, kobler batteriovervåkingen i strømsentralen ut alle 12 V-forbrukere.

Forholdsregler:

- Slå av alle elektriske forbrukere som ikke er absolutt nødvendige med den tilhørende bryteren.
- Hvis nødvendig slå på 12 V-forsyningen med hovedbryteren 12 V en liten stund igjen. Dette er kun mulig, når batterispenningen ligger over 11 V. Dersom spenningen ligger under dette, kan 12 V-forsyning først gjeninnkoples når boenhets-batteriet er ladet.

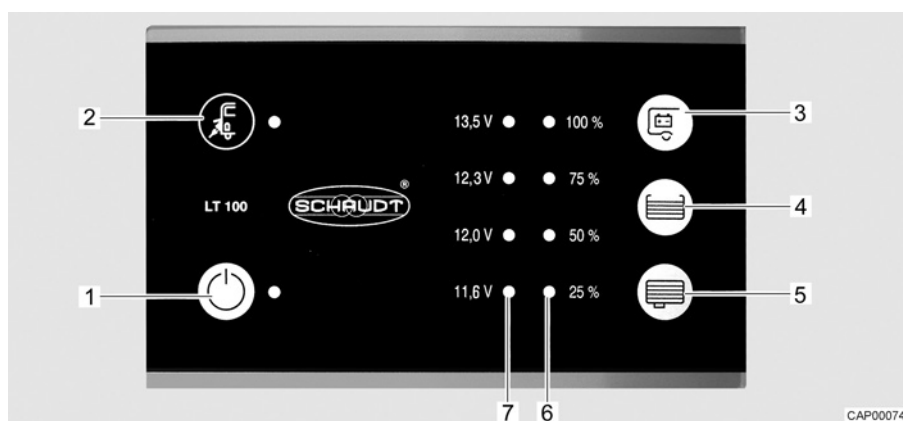
9.4.4 Batterilading

Når motoren er i gang, blir boenhets-batteriet og startbatteriet koblet sammen med et relé i strømsentralen og lades med kjøretøyets dynamo. Hvis kjøretøyets motor er avslått, blir batteriene automatisk skilt av strømsentralen igjen. Det hindrer at startbatteriet utlades av strømforbrukende apparater i boenhets-batteriet. Dette sikrer kjøretøyets startevne. Boenhets-batteriets eller startbatteriets polspenning kan vises på panelet.

Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen via CEE-stikkkontakten, blir boenhets-batteriet og startbatteriet ladet via lademodulen i strømsentralen. Startbatteriet lades kun med en vedlikeholdslading. Ladestrømmen tilpasses batteriets ladetilstand. Overlading er derfor ikke mulig.

Slå av alle strømforbrukende apparater under lading slik at lademodulen i strømsentralen kan benyttes med full kapasitet.

9.5 Panel (LT 100)




Bilde 72 Panel (LT 100)

- 1 Hovedbryter 12 V og grønn LED
- 2 Symbol for nettilkobling og gul LED
- 3 Knapp for kontroll av spenningen i boenhets-batteriet
- 4 Knapp for kontroll av fyllenivå i ferskvannstanken
- 5 Knapp for kontroll av fyllenivå i spillvannstanken
- 6 LED-skala for visning av tanknivå
- 7 LED-skala for visning av batterispenning



Bryterne og knappene på panelet er sensor-tastefelt. Koblingsfunksjonen utløses ved berøring.

Strømtilkobling

Den gule LED-en ved symbolet for strømtilkobling  (Bilde 72,2) lyser når kjøretøyet er koblet til en ekstern strømforsyning. LED-en lyser da også når panelet er slått av.

9.5.1 Hovedbryter 12 V

Hovedbryteren 12 V (Bilde 72,1) kobler panelet og 12 V-forsyningen til boenhetsbatteriet inn og ut.

Unntak: Avhengig av modell, forblir grunnbelysning (belysning i inngangsområde), og stigtrinn driftsklare.

For å slå på:

- Trykk på bryteren "⏻" (Bilde 72,1): 12 V-forsyningen i boenhetsbatteriet er aktivert. LED-en lyser grønt.

For å slå av:

- Trykk på bryteren "⏻" (Bilde 72,1) igjen: 12 V-forsyningen i boenhetsbatteriet er deaktivert. LED-en slukker.
- ▷ Slå alltid av 12 V-forsyningen på panelet når du forlater kjøretøyet. Slik forhindres unødvendig utlading av boenhetsbatteriet.
- ▷ Forbrukere som styreenheter (f.eks. laderegulator for solcelleanlegg, Eis-Ex eller panel) eller innebygde apparater (f.eks. stigtrinn) tar i tillegg strøm fra batterikapasiteten, også når 12 V-forsyningen på panelet er avslått. Derfor må boenhetsbatteriet kobles fra kjøretøyet 12 V-spenning med bryteren på strømsentralen når kjøretøyet ikke skal benyttes på lengre tid.



9.5.2 LED-skala for batterispenning

LED-skalaen (Bilde 72,7) viser batterispenningen hos boenhetsbatteriet som følger:

- Alle LED-ene lyser: Batteriet er ladet tilstrekkelig.
- Gul og rød LED lyser: Batteriet er delvis utladet.
- Kun den røde LED-en lyser: Batteriet er utladet.
- Rød LED blinker: Batteriet er fullstendig utladet.

Indikere batterispenning:

- Trykk på knapp "⏻" (Bilde 72,3): Boenhetsbatteriets spenning indikeres.



Følgende tabeller hjelper til med å forklare den anviste batterispenningen til boenhets-batteriet på panelet.

Batterispenning (verdi ved løpende drift)	Kjøredrift (kjøretøyet kjører, ingen strømtilkobling)	Batteridrift (kjøretøyet står, ingen strømtilkobling)	Nettdrift (kjøretøyet står, strømtilkobling)
Under 11,6 V (rød LED blinker)	Batteriet er fullstendig utladet, ingen lading via dynamoen	Batteriet er fullstendig utladet	Batteriet er fullstendig utladet, ingen lading via strømforsyningen
12 V eller mindre Fare for fullstendig utladning (batterialarm) (rød LED lyser)	12 V-spenning overbelastet	Når forbrukere er utkoblet: Batteriet tomt	12 V-spenning overbelastet
	Batteriene lades ikke av dynamoen	Når forbrukere er innkoblet: Batteri overbelastet	Batteriet lades ikke av strømsentralen, strømsentralen er defekt
12,3 V til 13,5 V (rød, gul og en grønn LED lyser)	12 V-spenning overbelastet ¹⁾	Normalt område	12 V-spenning overbelastet ¹⁾
	Batteriene lades ikke av dynamoen ¹⁾		Batteriet lades ikke av strømsentralen, strømsentralen er defekt ¹⁾
13,5 V (alle LED-ene lyser)	Batteriet lades	Inntreer kun kort etter ladingen	Batteriet lades

¹⁾ Når spenningen ikke overstiger dette området etter flere timer.

Hvilespenning

Målingen av hvilespenningen er en enkel metode for å kontrollere batteriets tilstand. Med hvilespenning refereres det til batteriets spenning i hviletilstand, når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

Den påfølgende tabellen hjelper til å forklare den anviste hvilespenningen. De angitte verdiene er veiledende verdier for gele-batterier.

Visning LT 100	Verdier for hvilespenning	Batteriets ladetilstand
Rød LED blinker	11,6 V eller mindre	Batteriet er fullstendig utladet
Rød og gul LED lyser	11,6 V til 12,0 V	Batteriet er utladet til fullstendig utladning
Rød og gul LED lyser	12 V til 12,3 V	Batteriet er tomt eller ladet opp til ca. 50 %
Rød, gul og den nederste grønn LED-en lyser	12,3 V til 13,5 V	Batteriet er ladet mellom ca. 50 % og helt fullt
Alle LED-ene lyser	Over 13,5 V	(forekommer bare under lading)



▷ Langvarig fullstendig utlading skader batteriet kan ikke repareres.

Forholdsregler:



- Ved batterialarm må alle forbrukere slås av og boenhets-batteriet lades, enten ved kjøring eller ved tilkobling til en 230 V-forsyning.



9.5.3 LED-skala for tanknivå

LED-skalaen (Bilde 72,6) viser fyllenivået i ferskvannstanken eller spillvannstanken.

Indikere nivået:

- Trykk på knapp " (Bilde 72,4): Ferskvannstankens fyllenivå vises med lysende LED-er.
- Trykk på knapp " (Bilde 72,5): Spillvannstankens fyllenivå vises med lysende LED-er.

Fyllenivåmåler

LED-visning	Tankfyllenivå
Alle LED-ene lyser	Tank full
3 LED lyser	Tank ca. 3/4 full
2 LED lyser	Tank ca. 1/2 full
1 LED lyser	Tank ca. 1/4 full
Nedre LED blinker	Tank tom



- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.6 230 V-spenning



- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Det elektriske anlegget i kjøretøyet må kontrolleres minst hvert tredje år av en elektrisk fagperson. Ved hyppigere bruk av kjøretøyet anbefales en årlig kontroll.

230 V-spenningen forsyner:

- Stikkontaktene med jordet kontakt for apparater med maks. 16 A
- Kjøleskapet
- Strømsentralen

De strømforbrukende apparatene som er tilkoblet 12 V-spenningen i boenhets-batteriet, forsynes med strøm fra boenhets-batteriet.

Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning så ofte som mulig. På denne måten lader lademodulen i strømsentralen boenhets-batteriet automatisk. I tillegg blir startbatteriet vedlikeholdsladet.

9.6.1 230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt)



- ▷ Overspenning kan skade apparater som er tilkoblet. Årsaker til overspenning kan f.eks. være lynnedslag, uregulerte spenningskilder (f.eks. bensin-generatorer) eller strømtilkoblinger ved kjøring.

Krav til 230 V-tilkoblingen

- Tilkoblingsledningen, pluggforbindelsene til forsyningspunktet og pluggforbindelsen til kjøretøyet må tilsvare IEC 60309. Handelsbetegnelsen for pluggforbindelsene er "CEE blå".
- Bruk gummislangeledning H07RN-F med minst 2,5 mm² ledningstverrsnitt og maksimal 25 m lengde.
- Pluggforbindelser med jordet kontakt (schuko) er ikke tillatt. Seriekobling av CEE-/schuko-adaptere er heller ikke tillatt.



9.6.2 Kople til 230 V-forsyning

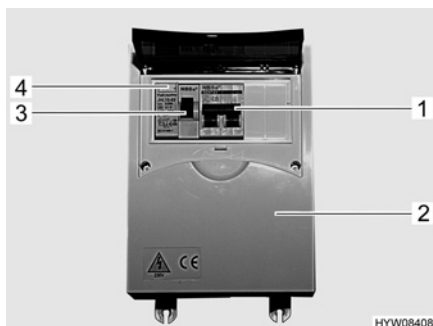


- ▶ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres via en jordfeilbryter (FI-bryter, 30 mA).
- ▶ Ledningen må være viklet helt av kabeltrommelen for å unngå overoppheting.
- ▶ I tvilstilfeller eller hvis 230 V-forsyningen ikke er tilgjengelig eller er defekt, må du kontakte leverandøren av forsyningsanlegget.

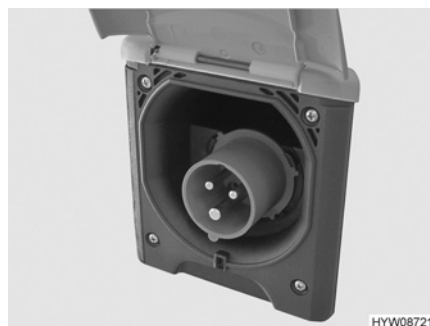


- ▷ 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet er utstyrt med en jordfeilbryter (FI-bryter).
- ▷ Sikringsboksen kan avvike fra avbildet type med hensyn til ytre mål, antall ledningsbeskyttelsesbrytere og utløsningseffekten til ledningsbeskyttelsesbryterne. Utførelsen av sikringsboksen er avhengig av modell, utstyrsnivå og i hvilket land kjøretøyet er satt i trafikk.

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning.



Bilde 73 230 V-sikringsboks med ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter



Bilde 74 230 V-tilkobling til kjøretøyet (CEE-stikkontakt)

Koble til kjøretøyet:

- Kontroller om strømforsyningsapparatet er egnet med tanke på tilkobling, spenning, frekvens og strøm.
- Kontroller om ledningene og tilkoblingene er egnet.
- Kontroller pluggforbindelsene og ledningene med tanke på synlige skader.
- Slå av ledningsbeskyttelsesbryteren (Bilde 73,1) i sikringsboksen (Bilde 73,2).
- Åpne dekselet for 230 V-tilkoblingen til kjøretøyet (Bilde 74) og sett i stikkkontakten. Pass på at låsetappen til det fjærbelastede dekselet har gått i lås.
- Sett støpselet til tilkoblingsledningen i stikkkontakten til strømforsyningsapparatet. Pass på at låsetappen til det fjærbelastede dekselet har gått i lås.
- Slå på ledningsbeskyttelsesbryteren i sikringsboksen.

**Kontrollere jordfeilbryter:**

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 73,4) til jordfeilbryteren (FI-bryter) (Bilde 73,3) i sikringsboksen (Bilde 73,2). Jordfeilbryteren skal utløses.
- Slå på jordfeilbryteren igjen.

Koble fra forbindelsen:

- Slå av ledningsbeskyttelsesbryteren (Bilde 73,1) i sikringsboksen (Bilde 73,2).
- Løsne låsetappen på strømforsyningsapparatet og trekk støpselet til tilkoblingsledningen ut av stikkkontakten.
- Løsne låsetappen på kjøretøyet, trekk ut stikkkontakten og lukk dekkelet for 230 V-tilkoblingen.

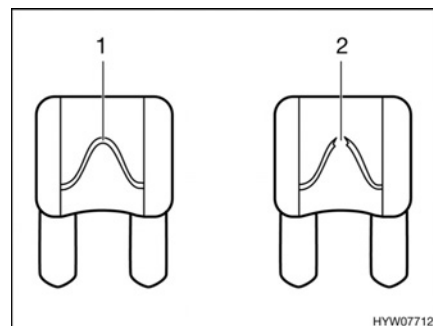
9.7 Sikringer



- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når strømforsyningen er frakoblet.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.
- ▶ Defekte sikringer må alltid skiftes ut med en ny sikring med samme verdi.

9.7.1 Sikringer 12 V

De strømbrukende apparatene som i boenheten er tilknyttet 12 V-forsyningen, er sikret med separate sikringer. Sikringene er tilgjengelige på forskjellige monteringssteder i kjøretøyet.



- 1 Uskadd sikringselement
- 2 Avbrutt sikringselement

Bilde 75 Sikring 12 V

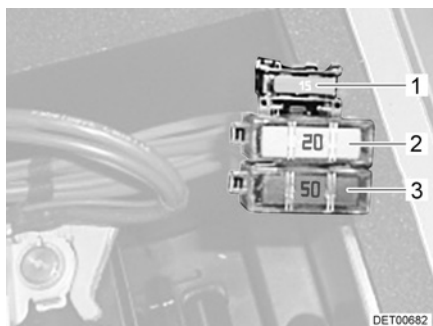
En intakt 12 V sikring kan registreres på det uskadde sikringselementet (Bilde 75,1). Når sikringselementet er avbrutt (Bilde 75,2), må sikringen byttes.

Før du skifter sikringene, må du følge angivelsene nedenfor vedr. funksjon, verdi og farge til de aktuelle sikringene. Ved skifting av sikringer, bruk kun bladsikringer med verdier som er angitt nedenfor.



Sikringer ved startbatteriet

Sikringene er montert i nærheten av startbatteriet. Startbatteriet er tilgjengelig på gulvet mellom førerhussetene og et deksel.

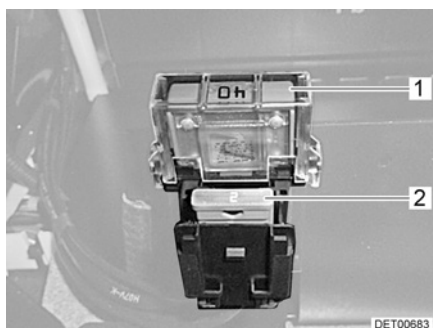


Bilde 76 Sikringer ved startbatteriet

- 1 Bladsikring 15 A/blå (Styring relé)
- 2 Stor bladsikring 20 A/gul (Forsikring kjøleskap)
- 3 Stor bladsikring 50 A/rød (Sikring startbatteri)

Sikringer ved boenhets-batteriet

Sikringene er montert i konsollen til høyre sete i førerområdet.



Bilde 77 Sikringer ved boenhets-batteriet

- 1 Stor bladsikring 40 A/oransje (Sikring boenhets-batteri)
- 2 Bladsikring 2 A/grå (Styring 12 V/betjeningsdel)

Sikringer ved siden av strømsentralen

Sikringene er montert i konsollen til venstre sete i førerområdet.



Bilde 78 Sikringer ved siden av strømsentralen

- 1 Bladsikring 5 A/beige (Sidemarkeringslys)
- 2 Bladsikring 2 A/grå (Styring D+)
- 3 Bladsikring 5 A/beige (Sidemarkeringslys)

Sikring for Thetford-toalett

Toalettet har en vedlikeholdsfri automatisikring.



9.7.2 230 V-sikring



- ▷ Kontroller jordfeilbryteren ved hver tilkobling til 230 V-forsyningen, minimum hver 6. måned.



- ▷ Sikringsboksen kan avvike fra avbildet type med hensyn til ytre mål, antall ledningsbeskyttelsesbrytere og utløsningseffekten til ledningsbeskyttelsesbryterne. Utførelsen av sikringsboksen er avhengig av modell, utstyrsnivå og i hvilket land kjøretøyet er satt i trafikk.



Bilde 79 230 V-sikringsboks med ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter

En jordfeilbryter (FI-bryter) i sikringsboksen sikrer hele kjøretøyet mot feilstrøm (0,03 A). Den etterkoblede ledningsbeskyttelsesbryteren (10 A) (Bilde 79,2) sikrer 230 V-spenningen.

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 79,1). Jordfeilbryteren skal utløses.

Moneringssted

Avhengig av modell og utstyr kan 230 V-sikringen være montert på følgende steder:

- I klesskapet
- I underskapet på kjøkkenet
- I sittebenken til det langsgående setet





Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om innbyggingsapparatene i kjøretøyet. Informasjonen gjelder kun betjeningen av innbyggingsapparatene.

Ytterligere informasjon om innbyggingsapparatene finner du i bruksanvisningene til innbyggingsapparatene, som er vedlagt kjøretøyet separat.

Anvisningene omfatter:

- Varmeanlegget (med varmtvannsbereder-funksjon)
- Gasskomfyr
- Gass-stekeovn
- Vifte
- Kjøleskapet

10.1 Generelt



- ▷ Varmevekslerne til varmlufts-varmeanlegget Truma må skiftes ut etter 30 år. Varmevekslerne må bare monteres av produsenten av varmeanlegget eller et autorisert fagverksted. Brukeren av varmeanlegget er ansvarlig for at utskiftingen blir utført.
- ▷ Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for varmeapparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Disse reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted.

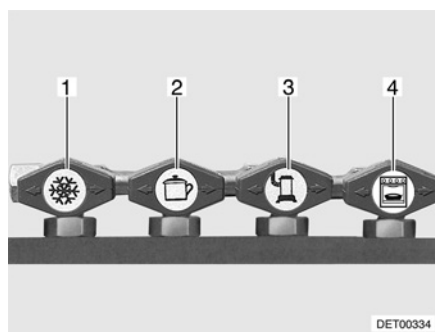


- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av modell er kjøretøyet utstyrt med varmeanlegg/varmtvannsbereder, kokeplass og kjøleskap.

I denne bruksanvisningen beskrives kun betjeningen av disse apparatene og deres spesifikasjoner.

Før et gassdrevet innbyggingsapparat settes i gang, må man åpne gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen.



- 1 Kjøleskap
- 2 Kokeplass
- 3 Varmeanlegg/varmtvannsbereder
- 4 Stekeovn

Bilde 80 Symboler på gassavstengeventilene



10.2 Varmeanlegg/Varmtvannsberedning

Med varmeanlegget kan man både varme opp kjøretøyets boenhet (gjennom oppvarming av romluft), samt varme opp bruksvannet (varmtvannsbereder-funksjon). De etterfølgende tipsene gjelder også når varmeanlegget benyttes som varmtvannsbereder.



- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!
- ▶ Aldri bruk varmeanlegget i gassdrift i lukkede rom (f.eks. i garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Ikke bruk rommet over og bak varmeanlegget som oppbevaringsrom.
- ▶ Bruksvannet kan varmes opp til 65 °C. Fare for skålding!



- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.
- ▷ Varmtvannsberedning må aldri settes i gang uten vann.
- ▷ Tøm bruksvanntanken hos varmeanlegget ved frostfare når varmtvannsberedning ikke er i drift.
- ▷ Still varmtvannsberedning kun på maks. temperatur når det trengs mye varmtvann. Det beskytter apparatet mot forkalkning.



- ▷ Vann som varmes opp av varmeanlegget skal ikke benyttes som drikkevann.
- ▷ La varmeanlegget med jevne mellomrom (minst hver 3 måned) løpe noen minutter med full belastning, for å fjerne kondensvann. Slik kan luktproblemer unngås.

Første igangsetting

Når varmeanlegget settes i gang for første gang, vil det for en kort tid avgi røyk og lukt. Still umiddelbart varmeanlegget på bryteren på høyeste trinn. Åpne vinduer og dører og luft godt. Røyk og lukt forsvinner av seg selv etter kort tid.

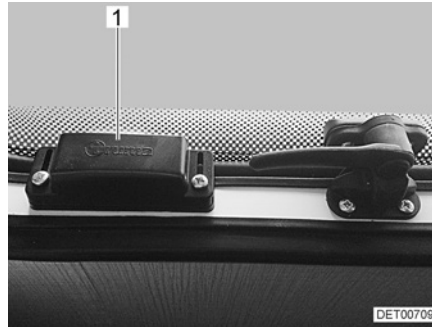
10.2.1 Modeller med eksosavtrekk på høyre side



- ▶ Når forteltet er slått opp og varmeanlegget går på gass, kan eksos fra varmeanlegget samle seg i forteltet. Kvelningsfare! Sørg for tilstrekkelig lufting.



10.2.2 Sikkerhetsbryter



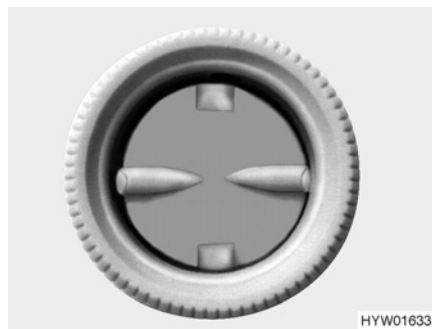
Bilde 81 Sikkerhetsbryter

På kjøretøyer som har eksosavtrekk på varmeanlegg plassert under vindu med åpning utover, er det fare for at avgass kan komme inn i kjøretøyet når vindu med åpning utover er åpent. Derfor er disse kjøretøy utstyrt med en sikkerhetsbryter (Bilde 81,1) på vindu med åpning utover.

Når varmeanlegg er i bruk og ventilasjonsvinduet er åpent, vil utkoblingsautomatikken slå av varmeanlegg. Dette gjelder også når vindu med åpning utover åpnes til posisjonen "langvarig lufting".

Hvis varmeanlegg var i drift når vindu med åpning utover ble åpnet, vil varmeanlegget slås på automatisk så snart ventilasjonsvinduet blir lukket.

10.2.3 Riktig oppvarming



Bilde 82 Luftdyse

Varmluftfordeling

I kjøretøyet finnes det flere luftdyser (Bilde 82). Rør fører varmluften til dysene. Still dysene slik at varmluften kommer ut der den er ønsket. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering.

Innstilling av ventilasjonsdysene

- Fullstendig åpen: Full varmluftsstrøm
- Halv- eller delvis åpen: Redusert varmluftsstrøm

Når 5 dyser er helt åpne, kommer det mindre varmluft ut fra hver enkelt dyse. Når bare 3 dyser er åpne, strømmer det mer varmluft ut av hver enkelt dyse.



10.2.4 Varmeanlegg og varmtvannsberedning (Truma Combi)



- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme bruksvanntanken.

Spenningsforsyningen til varmestyringen kan ikke avbrytes via hovedbryteren 12 V.

Varmeanlegget blir drevet med gass.



- 1 Sommerdrift vanntemperatur 60 °C
- 2 Sommerdrift vanntemperatur 40 °C
- 3 Av
- 4 Vinterdrift "Kun varmeanlegg"
- 5 Vinterdrift "Varmeanlegg og varmtvannsberedning"
- 6 Dreiebryter (ytre ring)
- 7 Kontrolllampe "Driftsmåte varmeanlegg" (grønn)
- 8 Temperaturregulator
- 9 Kontrolllampe "Oppvarmingsfase varmtvannsberedning" (gul)/"Feil" (rød)

Bilde 83 Kontrollpanel

Driftsmåter Varmeanlegget kan drives med ulike driftsmåter:

- Vinterdrift (med eller uten varmtvannsberedning)
- Sommerdrift (kun varmtvannsberedning)

Velge driftsmåte: ■ Driftsmåte innstilles med dreiebryteren (Bilde 83,6).

Vinterdrift Ved vinterdrift "Varmeanlegg og varmtvannsberedning" (Bilde 83,5) varmes også bruksvannet automatisk når varmeanlegget slås på. Når ønsket romtemperatur er nådd og varmeanlegget slår seg av, fortsetter oppvarmingen av bruksvannet til vanntemperaturen er nådd.

En temperaturføler ved siden av panelet måler romtemperatur.

I driftsmåten "Kun varmeanlegg" (Bilde 83,4) kan varmeanlegget være i gang når bruksvanntanken er tom.

- For å slå på:*
- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
 - Still inn temperaturregulatoren (Bilde 83,8) på kontrollpanelet på ønsket varme.
 - Still dreiebryteren (Bilde 83,6) på vinterdrift "Kun varmeanlegg" (Bilde 83,4) eller på vinterdrift "Varmeanlegg og varmtvannsberedning" (Bilde 83,5).

Den grønne kontrollampen (Bilde 83,7) lyser.

Resirkuleringsvifte slår seg på automatisk når varmeanlegget settes i drift.

- For å slå av:*
- Sett dreiebryteren (Bilde 83,6) på "0" (Bilde 83,3).
 - Steng gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder" og hovedventilen på gassflasken.

Etter at varmeanlegget er slått av, kan resirkuleringsviften stå på for å utnytte restvarmen.

**Sommerdrift**

Oppvarming av kjøretøyet er ikke mulig med driftsmåten "Sommer". I denne driftsmåten blir kun bruksvannet varmet opp til 40 °C eller 60 °C.

*Slå på
varmtvannsberedning:*

- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Sett dreiebryteren (Bilde 83,6) på kontrollpanelet (Bilde 83) på "Sommerdrift" (Bilde 83,1 eller 2).

Den gule kontrollampen (Bilde 83,9) lyser under oppvarmingsfasen. Når innstilt vanntemperatur er nådd, er oppvarmingsfasen over og den gule kontrollampen slukkes.

Ved feil lyser kontrollampen (Bilde 83,9) på kontrollpanelet rødt (se avsnittet 15.7).

*Slå av
varmtvannsberedning:*

- Sett dreiebryteren (Bilde 83,6) på kontrollpanelet (Bilde 83) på "O".
- Steng gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder" og hovedventilen på gassflasken.

10.2.5 Varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digitalt kontrollpanel CP plus



- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme varmtvannsberederen.
- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.



- ▷ Drift er mulig med varmlufts-varmeanlegg ved tom varmtvannsbereder.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Kontrollpanel

Kontrollpanelet er inndelt i to områder:

- Display
- Betjeningsknapper



- 1 Display
- 2 Dreie-/trykknapp
- 3 Tilbaketast

Bilde 84 Kontrollpanel (varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder)

Etter innkobling aktiveres de siste innstilte verdiene/driftsparameterne.

Når ingen taster betjenes, kobles kontrollpanelet etter noen minutter i standby-modus.



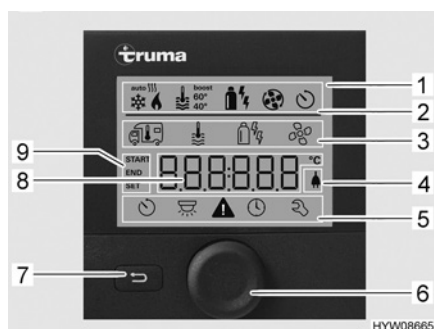
Når klokkeslettet er stillt inn, skifter i stand-by-modus indikatoren i displayet mellom klokkeslett og innstilt romtemperatur.

Etter utkobling kan indikatoren i betjeningsdelen på grunn av etterløp til varmelegget enda være aktivert noen minutter.

Betjeningsknapper

Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Knapp	Tastebetjening	Funksjon
Dreie-/trykknapp (Bilde 84,2)	Drei til høyre	Menyen går gjennom fra venstre til høyre
		Verdier økes
	Drei til venstre	Menyen går gjennom fra høyre til venstre
		Verdier reduseres
Lett trykk	Valg verdi lagres	
	Menypunkt velges til endring av verdier (valgt menypunktet blinker)	
Trykkes (3 sekunder)	Slå på eller av	
Tilbaketast (Bilde 84,3)	Trykkes	Hoppe tilbake fra et menypunkt, uten å lagre verdiene



- 1 Indikator
- 2 Statuslinje
- 3 Øvre menylinje
- 4 Indikator nettspenning 230 V
- 5 Nedre menylinje
- 6 Dreie-/trykknapp
- 7 Tilbaketast
- 8 Indikatorområde innstillinger og verdier
- 9 Indikator tidsbryter

Bilde 85 Kontrollpanel med indikatorer

Display

Displayet er inndelt i fire områder:

- Statuslinje (Bilde 85,2)
- Øvre menylinje (Bilde 85,3)
- Indikatorområde (Bilde 85,8)
- Nedre menylinje (Bilde 85,5)

Slå kontrollpanel på/av:

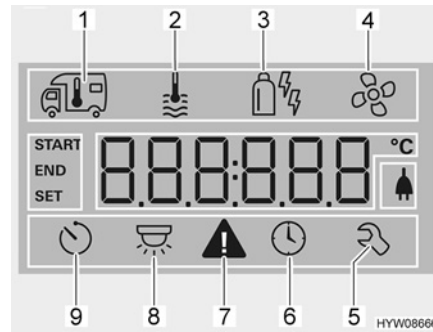
- Trykk dreie-/trykknappen (Bilde 85,6) i ca. 3 sekunder. Begge menylinjene (Bilde 85,3 og Bilde 85,5) vises. Det første symbolet blinker.



- ▷ Inn-/utkobling av kontrollpanelet betyr egentlig omkobling mellom stand-by-modus og innstillingsmodus. I stand-by-modus vises den innstilte romtemperaturen og klokkeslettet i veksel.

Foreta innstillinger:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 85,6) til ønsket menysymbol blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 85,7).



- 1 Varmeanlegg
- 2 Varmtvann
- 3 Driftsmåte
- 4 Vifte
- 5 Servicemeny
- 6 Stille klokkeslett
- 7 Varselsymbol
- 8 Belysning (ikke brukt her)
- 9 Tidsbryter

Bilde 86 Display (kontrollpanel)

Slå på varmeanlegg:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 85,6) til menysymbolet varmeanlegg (Bilde 86,1) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 85,2) blinker, til innstilt romtemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 85,7).

Slå av varmeanlegg:

- Drei tilbake temperaturverdien, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.



- ▷ Ønsket romtemperatur kan også endres i stand-by-modus ved å dreie dreie-/trykknappen.

Slå på varmtvannsberedning:






- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 85,6) til menysymbolet varmtvann (Bilde 86,2) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Varmtvannsberedning er slått av.
 - 40°: Varmtvann varmes opp til 40 °C.
 - 60°: Varmtvann varmes opp til 60 °C.
 - BOOST: Rask oppvarming av varmtvann (varmtvannsbereder forrang) i maks. 40 minutter. Deretter holdes vanntemperaturen i to ettervarming sykluser på det høyere nivået (omtrent 62 °C).
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 85,2) blinker, til innstilt varmtvannstemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 85,7).

Slå av varmtvannsberedning:

- Drei dreie-/trykknappen, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.



Driftsmåter Varmtvanns-varmeanlegget med varmtvannsberederen kan drives med forskjellige energikilder.

- Velge driftsmåte:**
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 85,6) til menysymbolet driftsmåte (Bilde 86,3) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - Drei dreie-/trykknappen, til ønsket driftsmåte vises:
 -  Gassdrift
 -  Elektrisk drift (900 W)
 -  Elektrisk drift (1800 W)
 -  Gassdrift og elektrisk drift (900 W)
 -  Gassdrift og elektrisk drift (1800 W)
 - Trykk dreie-/trykknappen for å lagre den driftsmåten som er stilt inn. Dersom den opprinnelige innstillingen likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 85,7).



- ▷ 230 V elektrisk drift er kun mulig, når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen.
- ▷ Velg effekttrinnet ved 230 V elektrisk drift slik at sikringen tilsvarer 230 V-tilkoblingen (900 W ved 3,9 A-sikring, 1800 W ved 7,8 A-sikring).

Hvis gassdrift og 230 V elektrisk drift brukes i kombinasjon, tar det kortere tid å varme opp kjøretøyet.

- Stille inn vifte:**
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 85,6) til menysymbolet vifte (Bilde 86,4) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Viften er slått av.
 - VENT: Omluft
 - ECO: Lav viftehastighet
 - HIGH: Høy viftehastighet
 - BOOST: Rask romoppvarming. Boost er tilgjengelig, når den aktuelle romtemperaturen ligger minst 10 °C under den valgte romtemperaturen.
 - Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 85,7).

- Stille inn tidsbryter:**
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 85,6) til menysymbolet tidsbryter (Bilde 86,9) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Starttiden vises, timeindikeringen blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til time for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Minuttindikatorene blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til minutt for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - På samme måte stiller en etter hverandre inn utkoblingstid, ønsket romtemperatur, varmtvannstrinn og vifte-trinn.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Tidsbryteren er aktivert. Symbolet tidsbryter (Bilde 86,9) blinker, når tidsbryteren er programmert og aktivert.



- ▷ Servicemenyen inneholder punkt, som vanligvis kun må stilles inn en gang (språk, bakgrunnsbelysning, kalibrering), samt spesifikasjoner for servicestasjoner (versjonsnummer).

Feilindikator

Ved en varsling blinker varselsymbolet (Bilde 86,7). Varmeanlegget forsetter å gå. Hvis det kun dreier seg om en midlertidig feil, slukner varselsymbolet automatisk.

Ved en feil viser betjeningsdelen omgående feilkoden til feilen. Varmeanlegget slås av. Trykk dreie-/trykkknappen, for å starte varmeanlegget på nytt.



- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

10.2.6 Sikkerhets-/avtappingsventil

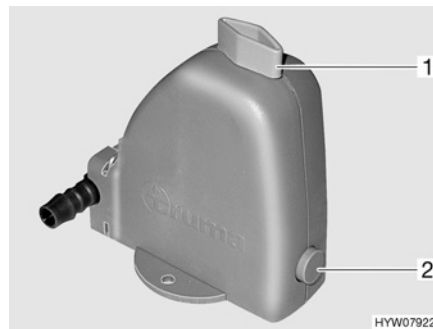
Varmeanlegget er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 87). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet til varmtvannsberedningen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.



- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmeanlegget når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 2 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 6 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og armaturene mot frost.



- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).



Bilde 87 Sikkerhets-/avtappingsventil

Monteringssted

Se avsnittet 11.2.7.

Fylle/tømme bruksvanntanken

Bruksvanntanken forsynes med vann fra vanntanken.

Fyll bruksvanntanken med vann:

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 87,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykkknappen (Bilde 87,2).
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsrørene fylles med vann.



- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at bruksvanntanken er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

Tøm bruksvanntanken:

- Sett dreiebryteren (Bilde 83,6) på kontrollpanelet (Bilde 83) på "O".
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 87,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 87,2) hopper ut. Bruksvanntanken tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av bruksvanntanken (ca. 12 liter).



- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

10.2.7 Veggpipe

Friskluft og avgasser fra varmeanlegget ledes i en to-kammers veggpipe.



- ▷ Parker kjøretøyet slik, at veggpipen får tilstrekkelig friskluft.
- ▷ Veggpipen må alltid være fri. Veggpipen må ikke tildekkes.
- ▷ Ved vintercamping må veggpipen holdes fri for snø og is.
- ▷ Kontroller veggpipen regelmessig, avhengig av været (snø, løvfall, smuss osv.). Om nødvendig, rengjør veggpipen.
- ▷ Ved rengjøring av kjøretøyet må vannstrålen ikke rettes direkte på veggpipen.
- ▷ Ved ignorering kan en feilfri funksjon av varmeanlegget ikke garanteres.



Bilde 88 Veggpipe (varmlufts-varmeanlegg)

Veggpipen er montert på den venstre sideveggen.



10.2.8 Elektrisk gulvvarme



- ▶ På modeller med elektrisk gulvvarme må man under ingen som helst omstendigheter bore hull i gulvet eller skru inn skruer. Vær forsiktig med spisse gjenstander. Fare for støt eller kortslutning ved skader på varmekabel.



- ▷ Regulatoren må ikke tildekkes. Fare for overheting!



- ▷ Den elektriske gulvvarmen fungerer kun når kjøretøyet er koblet til en 230 V-forsyning.
- ▷ Den elektriske gulvvarmen alene er ikke tilstrekkelig til oppvarming av boenheten.

Bryteren for den elektriske gulvvarmen er montert i klesskapet.

Innstillingstrinn Den elektriske gulvvarmen har fire innstillingstrinn:

- 0 "Av"
- 20 V "Lav varme"
- 22 V "Middels varme"
- 24 V "Høy varme"



Bilde 89 Bryter for elektrisk gulvvarme

- For å slå på:*
- Koble kjøretøyet til 230 V-forsyningen (se avsnittet 9.6.1).
 - Still bryteren (Bilde 89,2) på ønsket varme.

- For å slå av:*
- Drei dreieregulatoren (Bilde 89,2) til stilling "0".

Gulvet er fortsatt varmt en stund etter at gulvvarmen er koblet ut.

Overlastvernet utløses når regulatoren overbelastes. Stiften (Bilde 89,1) spretter ut.

- Slå på overlastvernet:*
- Trykk inn stiften (Bilde 89,1) på overlastvernet når regulatoren er avkjølt.



10.3 Kokeplass



- ▶ Når gasskomfyren er i bruk, må du ikke la den stå uten tilsyn. Selv om gasskomfyren bare vil være uten tilsyn i en kort periode (f.eks. hvis du må gå på toalettet), må du slå den av.
- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Ikke bruk gasskomfyr eller gass-stekeovn til oppvarming.
- ▶ Når man håndterer varme gryter, panner og lignende gjenstander må man bruke votter eller grytekluter. Fare for personskaade!

10.3.1 Gasskomfyr



- ▶ Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopphåndklær, servietter osv. i nærheten av gasskomfyren. Brannfare!
- ▶ Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Hvis du har en flammevernplaten, skal denne alltid brukes når gasskomfyren brukes.
- ▶ Gasskomfyrdekslet lukkes ved hjelp av fjærkraft. Fare for skader når dekslet lukkes!



- ▷ Gasskomfyrdekslet av glass skal ikke brukes som kokefelt.
- ▷ Lukk ikke gasskomfyrdekslet når komfyren er i bruk.
- ▷ Ikke belast gasskomfyrdekslet med trykk når det er lukket.
- ▷ Ikke still varme kasseroller på gasskomfyrdekslet.
- ▷ Etter kokingen må man la gasskomfyrdekslet være åpent så lenge brennerne avgir varme. Ellers kan glassplaten eksplodere.



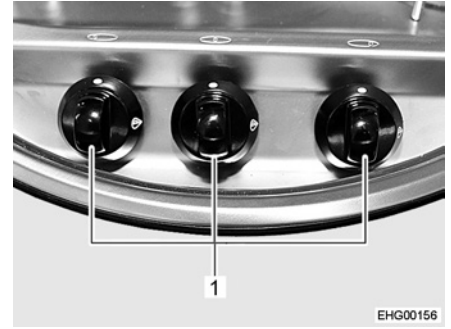
- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brennerristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikkeringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.



Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 3 flammer.



Bilde 90 Brytere for gasskomfyr



Bilde 91 Brytere for gasskomfyr (alternativ)

For å slå på:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass".
- Åpne gasskomfyrdekslet.
- Fold ut eller sett opp flammevernplaten (modellavhengig).
- Drei dreieregulatoren (Bilde 90, 1) til ønsket varmekilde til tenningsposisjon (stor flamme).
- Trykk inn dreieregulatoren og hold den inne.
- Tenn brenneren med en gasstener, fyrstikk eller noe annet som egner seg.
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.
- Hvis tenningen mislykkes, gjentas fremgangsmåten fra begynnelsen.

For å slå av:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

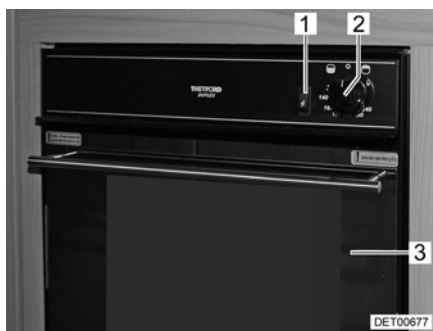
10.3.2 Gass-stekeovn med grill (Thetford Duplex)



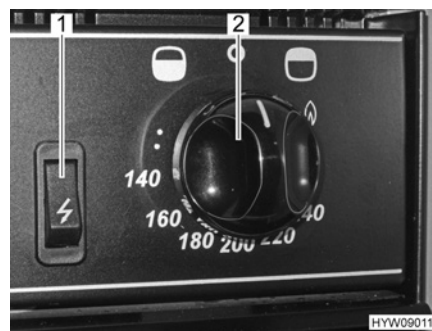
- ▶ Hold alltid ventilasjonsåpningene på gass-stekeovnen åpne.
- ▶ Ved tenningsprosess og når stekeovnen/grillen er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopp-håndklær, klær osv. i nærheten av gass-stekeovnen. Brannfare!
- ▶ Klaffen på gassgrillen må alltid holdes åpen under tenning og bruk av grillen.
- ▶ Hvis tenningen mislykkes, gjentas fremgangsmåten fra begynnelsen. Ved behov må man teste om det mangler gass og/eller strøm i gass-stekeovnen.
- ▶ Hvis gass-stekeovnen/grillen likevel ikke fungerer, lukker man gassavstengeventilen og underretter servicestasjonen.
- ▶ Hvis brennerflammen slukker ved et uhell, dreier man dreieregulatoren til 0-posisjon og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.
- ▶ Ved grilling tar man ut varmebeskyttelsen og lar lokket være helt åpent.



- ▷ La gass-stekeovnen være på i 30 minutter ved maks. temperatur uten innhold før første igangsetting.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.



Bilde 92 Gass-stekeovn med grill



Bilde 93 Brytere (gass-stekeovn med grill)

- For å slå på:*
- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Stekeovn".
 - Åpne stekeovnsdøren (Bilde 92,3) helt.

- Slå på stekeovnen:*
- Trykk på dreieregulatoren (Bilde 92,2 og Bilde 93,2) og still inn den maksimale innstillingen mot urviseren (i retning av stekeovn-symbolet "☀").
 - Trykk dreieregulatoren (Bilde 92,2 og Bilde 93,2) og hold den inne 5 til 10 sekunder. Det strømmer gass til brenneren.
 - Trykk på tenningsbryteren (Bilde 92,1 og Bilde 93,1) til flammen brenner.
 - Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
 - Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.

- Slå på grillen:*
- Trykk på dreieregulatoren (Bilde 92,2 og Bilde 93,2) og still inn flammesymbolet med urviseren (i retning av grill-symbolet "☀").
 - Trykk dreieregulatoren (Bilde 92,2 og Bilde 93,2) og hold den inne 5 til 10 sekunder. Det strømmer gass til brenneren.
 - Trykk på tenningsbryteren (Bilde 92,1 og Bilde 93,1) til flammen brenner.
 - Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
 - Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.

- For å slå av:*
- Drei dreieregulatoren (Bilde 92,2 og Bilde 93,2) på "0". Flammen slukkes.
 - Steng gassavstengeventilen "Stekeovn" og hovedventilen på gassflasken.



10.3.3 Vifte (resirkulering)



- ▶ Overhold en minimumsavstand på 65 cm mellom viften og den åpne flammen.
- ▶ Ikke flamber under viften.



- ▷ Apparatet er koblet til 12 V-forsyningen.
- ▷ Slå alltid på avtrekkshetten ved koking. Det anbefales at avtrekkshetten slås på noen minutter før kokingen. Dermed settes luften i bevegelse, og lukten kan raskere ledes ut.
- ▷ La viften stå på noen minutter etter at kokingen er ferdig, slik at rester av lukten kan nøytraliseres.
- ▷ Ved bruk av svak belysning forlenges lampenes levetid.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av modell er det montert en resirkuleringsvifte over kokeplassen. Viften suger opp matlukten over kokeplassen. Et aktivt kullfilter og et fettfilter rengjør den oppsugde luften, som deretter blåses ut igjen.



- 1 Bryter for viftemotor
- 2 Lysbryter

Bilde 94 Betjening (vifte)

For å slå på:

- Sett bryteren (Bilde 94,1) for viftemotoren i stillingen "☉" (lav viftehastighet) eller i stillingen "●" (høy viftehastighet).
- Slå på kokeplassbelysningen ved behov. Sett lysbryteren (Bilde 94,2) i stillingen "☉" (svak belysning) eller i stillingen "●" (sterk belysning).

For å slå av:

- Sett bryteren (Bilde 94,1) for viftemotoren i midtstilling "○".
- Sett lysbryteren (Bilde 94,2) i midtstilling "○".

10.4 Kjølenskap

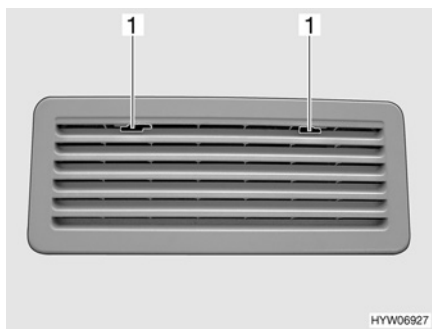
Under kjøring må kjøleskapet kun drives via 12 V-spenning. Ved høye omgivelsestemperaturer kommer ikke kjøleskapet opp i full kjøleeffekt lenger.



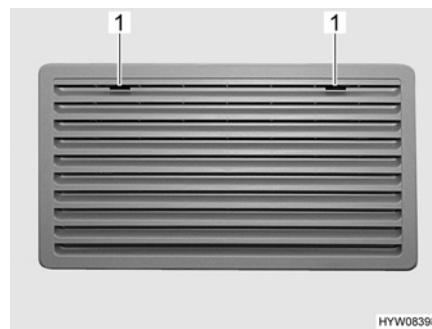
- ▷ Sett alltid på kjøleskapets luftegitter når du forlater kjøretøyet. Hvis ikke kan det trenge inn vann når det er regnvær.



10.4.1 Kjøleskapets luftegitter



Bilde 95 Kjøleskapets luftegitter (Thetford)



Bilde 96 Kjøleskapets luftegitter, stort (Thetford)

- Demontering:**
- Skyv sperren (Bilde 95,1 eller Bilde 96,1) inn til midten.
 - Ta av kjøleskapets luftegitter.

10.4.2 Drift (Thetford)

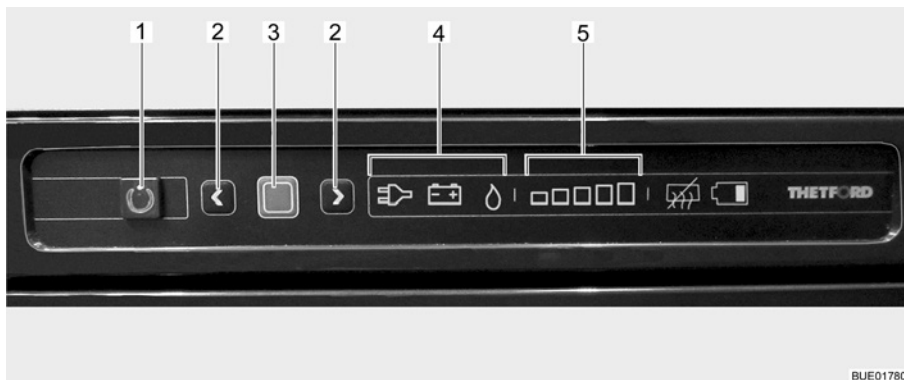


- ▷ Det må kun brukes én energikilde.
- ▷ Også når 12 V-forsyningen er slått av, trekkes en liten strømmengde som belaster boenhets-batteriene ekstra. Ved midlertidig stans, må man alltid slå av kjøleskapet.

Driftsmåter Kjøleskapet har 3 driftsmåter:

- Gassdrift
- 230 V-drift
- 12 V-drift

Valg av driftsmåte skjer med bryterne på pyntekanten på kjøleskapet. En trinnløs regulering av kjøleeffekten er kun mulig ved gassdrift og 230 V-drift, ikke ved 12 V-drift.



Bilde 97 Brytere for kjøleskapet

- 1 På/av-knapp
- 2 Piltaster
- 3 Bekreftelsestast
- 4 Visning for driftsmåte (230 V-drift/12 V-drift/gassdrift)
- 5 Visning for kjøletrinn (laveste – høyeste kjøletrinn)

Den aktuelle driftsmåten vises med et lysende symbol (Bilde 97,4) på kontrollpanelet.



- ▷ Kjøleskapet trenger alltid en 12 V-styrespenning, uavhengig av hvilken energitype det drives med. Styrespenning foreligger så snart strømsentralen slås på. Det strømmer derfor alltid en hvilestrøm, også når kjøleskapet er slått av. Ved midlertidig avstengning, må man alltid slå av strømsentralen.



- ▷ Vi anbefaler å drive kjøleskapet i 12 V-drift mens du kjører. Hvis kjøretøyet står stille, anbefaler vi å drive kjøleskapet i 230 V-drift, hvis en 230 V-tilkobling er tilgjengelig. I alle andre tilfeller kan kjøleskapet drives med gass.

Regulering av kjøleskaptemperatur

Etter at det er slått på, velger kjøleskapet automatisk sist valgte termostatinnstilling. Denne innstillingen kan etterjusteres manuelt med hjelp av piltastene (Bilde 97,2). Lyssøylene i kjølenivåindikatoren (Bilde 97,5) viser valgt termostatinnstilling. Med piltastene kan man stille inn kjøletemperaturen for alle tre energivariantene. Det tar et par timer før kjøleskapet når normal driftstemperatur. Termostatinnstillingen beholdes selv om det velges en annen driftsmåte. Kjøletemperaturen beholdes også, uavhengig av energitype.



- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Det er ikke tillatt å drive kjøleskapet med bilgass.



- ▷ Lukk gassavstengeventilen "Kjøleskap" når kjøleskapet drives elektrisk.

For å slå på:

- For gassdrift, åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kjøleskap".
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 97,1) i 1 sekund. Knappen (Bilde 97,1) lyser grønt. Etter ca. 10 sekunder dempes displayet for å spare strøm.
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 97,3) i ca. 2 sekunder. Symbolene for driftsmåtene (Bilde 97,4) blinker.
- For å endre driftsmåte, trykk på piltastene (Bilde 97,2).
- For gassdrift velger du driftsmåte gass med piltastene (Bilde 97,2). Gass-tilførselen er åpen. Det tennes automatisk. En tikkelyd høres til tenningen er ferdig.
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 97,3).
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 97,3) på nytt. Det aktuelle kjøletrinnet vises med lyssøylene (Bilde 97,5).
- For å endre innstillingen trykker du på piltastene (Bilde 97,2) til ønsket innstilling vises.

For å slå av:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 97,1) i ca. 2 sekunder. Alle lampene slukkes. Kjøleskapet er slått av.
- Ved gassdrift, steng gassavstengeventilen "Kjøleskap" og hovedventilen på gassflasken.



I 12 V-drift forsynes kjøleskapet kun med spenning fra kjøretøyets startbatteri. Startbatteriet forsyner kjøleskapet med 12 V bare når kjøretøymotoren går. Når kjøretøymotoren er koblet ut, skjer ingen kjøling lenger. Via strøsentralen forsynes kjøleskapet likevel med styrespenning fra boenhets-batteriet. Skift derfor over til gassdrift ved lengre pauser i kjøringen.



- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen "Kjøleskap" som er vedlagt separat.

10.4.3 Kjøleskapsdør-lås



- ▷ Under kjøring må kjøleskapsdøren alltid være lukket og låst i lukket posisjon.

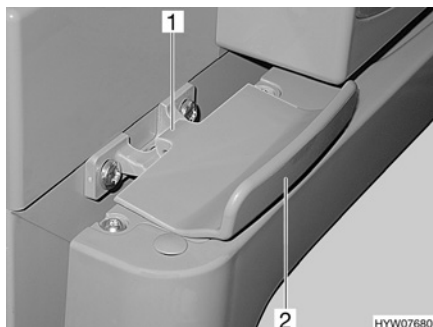


- ▷ Når kjøleskapet er avslått, låses kjøleskapsdøren i luftstilling. På denne måten unngår man at det danner seg mugg.

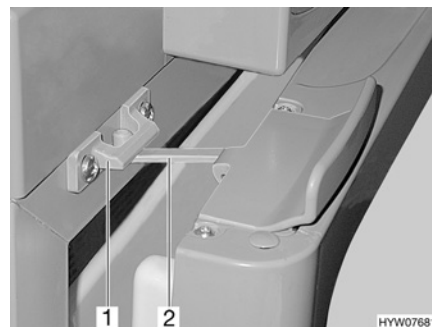
Kjøleskapsdøren kan stå i to stillinger:

- Lukket kjøleskapsdør mens man kjører og når kjøleskapet er i bruk
- Kjøleskapsdøren litt åpen for å luften når kjøleskapet er avslått

Thetford



Bilde 98 Lås på kjøleskapsdør, stengt (Thetford)



Bilde 99 Kjøleskapsdør i luftstilling (Thetford)

- For å åpne:*
- Åpne kjøleskapsdøren ved hjelp av håndtaket (Bilde 98,2). Låsen (Bilde 98,1) løses automatisk.

- For å stenge:*
- Lukk kjøleskapsdøren ordentlig. Pass på at låsen går helt igjen.

- Låse i luftstilling:*
- Åpne kjøleskapsdøren såvidt.
 - Åpne låsen (Bilde 99,2) og fest den i låsefestet (Bilde 99,1). Nå holdes kjøleskapsdøren på gløtt.



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om sanitæranlegget i kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Vanntanken
- Spillvannstanken
- Det komplette vannanlegget
- Toalettrommet
- Toalettet

11.1 Vannforsyning, generelt



- ▶ Vanntanken må kun fylles fra drikkevannsnettet slik at kvaliteten på drikkevannet er sikret.
- ▶ Til påfylling må det kun brukes slanger eller beholdere som er tillatt for bruk til drikkevann.
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må skylles grundig med drikkevann (to til tre ganger kapasiteten).
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må tømmes fullstendig etter påfylling, og åpningene på påfyllingsslanger eller beholdere må lukkes.
- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se kapittel 12).



- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (der den finnes) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.
- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

Kjøretøyet er utstyrt med en vanntank. En elektrisk vannpumpe pumper vann til de ulike kranene. Når en vannkran åpnes, slår vannpumpen seg automatisk på og pumper vann til uttappingspunktet.

Spillvannstanken fanger opp spillvannet. På panelet vises hvor full vanntanken eller spillvannstanken er.



- ▷ Før man benytter vannarmaturene, må 12 V-forsyningen på panelet være slått på. Ellers arbeider ikke vannpumpen.

Plassering av vannpumper

Dykkpumpene befinner seg i vanntanken.



11.2 Vanntank

Vanntanken vil avhengig av modellen romme mellom 97 l og 122 l.



- ▷ På grunn av kjøresikkerheten og tekniske tillatelser må fyllemengden reduseres under kjøring. Når vannet tappes ved hjelp av dreiehåndtaket for sikkerhetsavløpet (se avsnittet 11.2.4), blir det igjen en restmengde på ca. 20 l i vanntanken.

11.2.1 Drikkevann-påfyllingsstuss med deksel



Bilde 100 Dekslet for drikkevann-påfyllingsstuss

Drikkevann-påfyllingsstussen er, avhengig av modellutførelse, plassert på venstre eller høyre side av kjøretøyet.

Drikkevann-påfyllingsstussen er merket med symbolet "☕" (Bilde 100,1). Dekslet åpnes og lukkes med nøkkelen til de utvendige lukene.

For å åpne:

- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 100,2) og drei den en kvart omdreining mot urviseren.
- Fjern dekslet.
- Fyll vanntanken med drikkevann.

For å stenge:

- Sett dekslet på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Drei nøkkelen en kvart omdreining med urviseren.
- Trekk ut nøkkelen.
- Kontroller at dekslet sitter godt fast på drikkevann-påfyllingsstussen.

11.2.2 Påfylling av vannanlegget



- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.



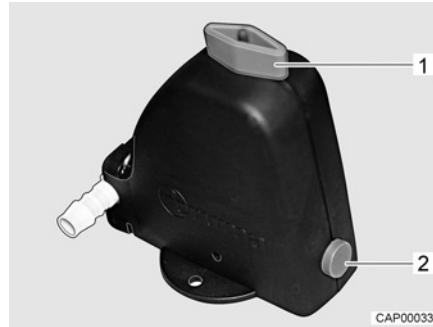
- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.



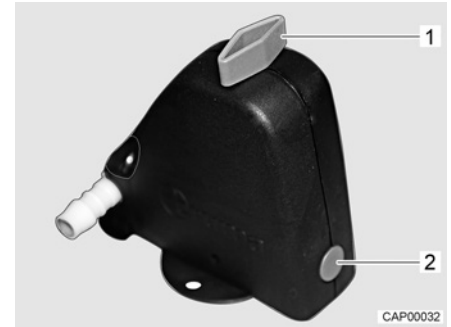
- ▷ Man kan kontrollere vannmengden på panelet mens vanntanken fylles.



- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.



Bilde 101 Sikkerhets-/avtappingsventil åpnet



Bilde 102 Sikkerhets-/avtappingsventil lukket

- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 101,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 101,2). Den lukkede sikkerhets-/avtappingsventilen er fremstilt under Bilde 102.
Det er ikke mulig å lukke sikkerhets-/avtappingsventilen ved temperaturer under 6 °C.
- Steng alle vannkraner.
- Lukke vanntankens utløpsåpning.
- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen på utsiden av kjøretøyet.
- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Still alle vannkraner på "Kaldt" og la dem stå åpne. Kaldtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.
- Kontroller at dekslet på vanntanken er tett.

11.2.3 Etterfyll med vann



- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Gå fram på følgende måte for å fylle vanntanken med drikkevann:

- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen (Bilde 100).
- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.



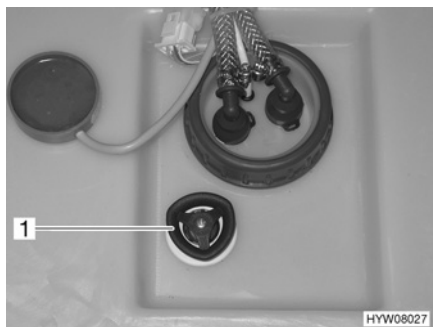
11.2.4 Redusere vannmengden for kjøring



- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Dreiehåndtak

Dreiehåndtaket er montert på vanntanken.



Bilde 103 Vanntank med dreiehåndtak

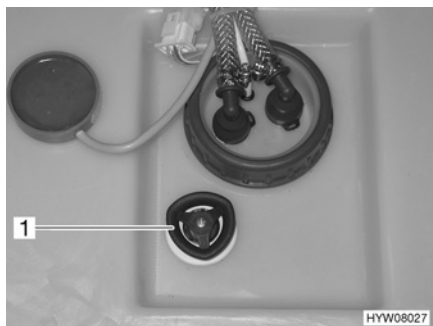
For å stenge:

- Drei dreiehåndtaket (Bilde 103,1) på vanntanken til stopp med urviseren.
- Fyll opp vanntanken med drikkevann.

For å åpne:

- Drei dreiehåndtaket (Bilde 103,1) på vanntanken til du møter motstand mot urviseren. Vannet renner ut opptil ca. 20 liter.

11.2.5 Tappe av vann



Bilde 104 Vanntank med dreiehåndtak

- På vanntanken dreier du dreiehåndtaket (Bilde 104,1) mot urviseren fra du møter motstand til stopp for å åpne utløpsåpningen fullstendig.



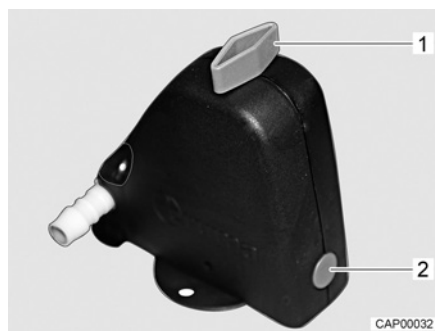
11.2.6 Tømme vannanlegg



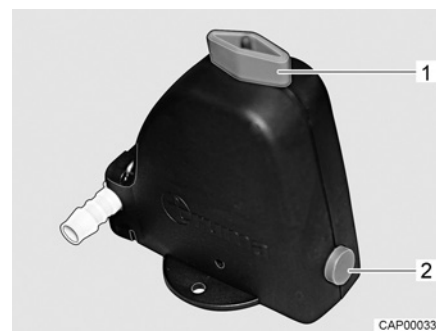
- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (der den finnes) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Gå fram på følgende måte for å tømme og lufte vannanlegget. Slik unngår du frostskafer og avleiringer:

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå av 230 V-forsyningen. Slå her av 230 V-sikringen (se avsnittet 11.2.5). Den eksterne 230 V-tilkoblingen kan forbli tilkoblet for å lade batteriet.
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
- Sett varmtvannsberedning ut av drift (se avsnittet 10.2.4).



Bilde 105 Sikkerhets-/avtappingsventil lukket



Bilde 106 Sikkerhets-/avtappingsventil åpnet

- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen (Bilde 105). Vri dreiebryteren (Bilde 105,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykkknappen (Bilde 105,2) hopper ut. Den åpne sikkerhets-/avtappingsventilen er fremstilt under Bilde 106.
- Åpne vanntankens avløp (se avsnittet 11.2.5).
- Åpne alle vannkraner og still dem i midtstilling.
- Heng opp hånddusjen i dusjstilling.
- Hold opp vannpumpen til vannledningen er helt tom.
- Kontroller at vanntanken er helt tom.
- Blås ut vannet som er igjen i vannledningene (maks. 0,5 bar). Trekk slangen av vannpumpen og blås inn i slangen.
- Rengjør vanntanken og spyl den deretter grundig.
- La vannanlegget tørke så lenge som mulig.
- La alle vannkraner stå åpne i midtstilling etter tømning.
- La sikkerhets-/avtappingsventilen være åpnet.



11.2.7 Monteringssted sikkerhets-/avtappingsventil

Monteringsstedet for sikkerhets-/avtappingsventilen avviker mellom ulike modeller.

Modell	Monteringssted ¹⁾
T58/135 T64/348	Under sengen, i rommet ved siden av varmeanlegget (tilgjengelig gjennom en åpning i dekselet)
T60/132	I klesskapet, nedre skuff i sokkelen
T65/334	I oppbevaringsrommet foran dobbeltsengen
T66/337	I stueskapet til venstre under enkeltsengen; åpne dekselet foran
T67/448 T68/447 I68/447	I klesskapet til høyre nede på gulvet
T69L/449 T69S/339 I69L/449 I69S/339	Under dobbeltsengen, i skapet på venstre side
A68/361 A70/464	I klesskapet nederst
A72/461	I høyskapet på kjøkkenet, i den nedre delen
V60/132	I stueskapet under den langsgående sengen
V66/337	Under den venstre sengen i den nedre hyllen av klesskapet

¹⁾ Angivelsene venstre og høyre oppgis alltid i forhold til kjøreretningen

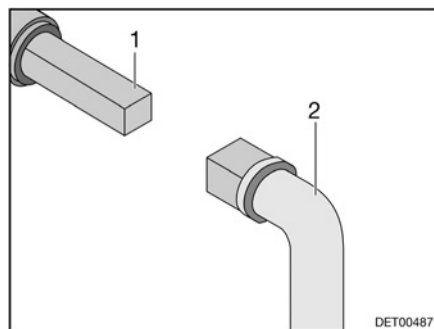
11.3 Spillvannstank



- ▷ Fyll tilstrekkelig med "Frostvæske" (f.eks. koksalt) på spillvannstanken, slik at ikke spillvannet fryser ved frostfare.
- ▷ Hell aldri kokende vann rett i utslagsvasken. Kokende vann kan føre til deformasjon eller utettheter i rørsystemet.



- ▷ Spillvannstanken må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.



Bilde 107 Betjening spillvannkran

Spillvannkranen for tømning av spillvann er avhengig av modellen montert på bobilens høyre eller venstre side.



Firkant for åpning av spillvannskran kan nås direkte under gulvet av kjøretøyet.

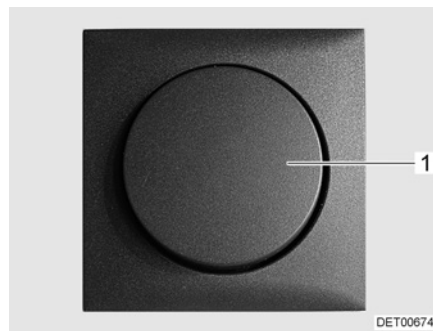
For å tømme:

- Stikk nøkkelen (Bilde 107,2) på firkanten (Bilde 107,1).
- For å åpne spillvannskranen må firkanten dreies en kvart omdreining.
- Tøm spillvannstanken fullstendig.
- For å stenge spillvannskranen skal firkanten dreies tilbake til anslag.

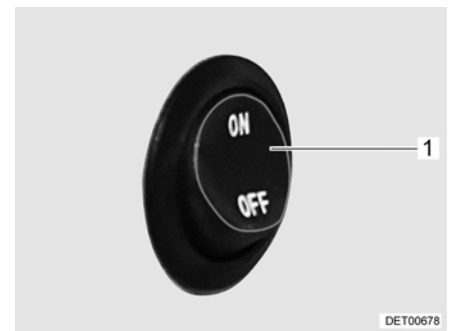
11.4 Toalettrom



- ▷ Det må ikke transporteres last i dusjkabinettet. Dusjkabinettet eller andre gjenstander i toalettrommet kan bli skadet.



Bilde 108 Lysbryter toalettrom



Bilde 109 Lysbryter toalettrom

Toalettrommets lysbrytere er montert avhengig av modellen på forskjellige steder i toalettrommet.

Lysbryteren (Bilde 108,1 eller Bilde 109,1) til toalettrommet er for eksempel plassert i området under baderomsskapet eller under vasken.



- ▷ For å lufte under eller etter bruk av dusjen eller til tørking av våte klær; lukk toalettromsdøren og åpne vinduet eller takluken i toalettrommet. Da sirkulerer luften bedre.
- ▷ Når du dusjer må du trekke for dusjforhenget skikkelig, slik at det ikke kommer vann mellom veggen og dusjkaret.
- ▷ Vask bort såperester i dusjkaret etter bruk av dusjen, ellers kan det med tiden dannes sprekker i dusjkaret.
- ▷ Tørk dusjen etter bruk, ellers kan det dannes fuktighet.
- ▷ Ytterligere informasjon angående rengjøring av toalettrommet finner du i avsnittet 12.2.



Bilde 110 Klesstang til tørking av klesvask

Klesstang til tørking av klesvask

På den sammenleggbare klesstangen (Bilde 110,1) under takluken kan håndklær og klesvask henges til tørk.

Dusjrist

Dusjristen er laget av heltre. Dusjristen beskytter dusjkaret og sørger for et tørt gulv, selv etter dusjing.



Bilde 111 Dusjrist

Overhold følgende anvisninger for å få en lang levetid:

- Før du skal dusje tar du dusjristen (Bilde 111,1) ut av dusjen.
- Etter at du har dusjet, legger du dusjristen ned i dusjkaret igjen.
- Du bør behandle dusjristen minst to ganger i året med en løfri klut og kommersielt tilgjengelig heltreolje i fiberretningen (følg produsentens anvisninger).

11.5 Vario-toalettrom



- ▷ Toalettromskjermens innside må bare foldes ut når toalettdøren er lukket.

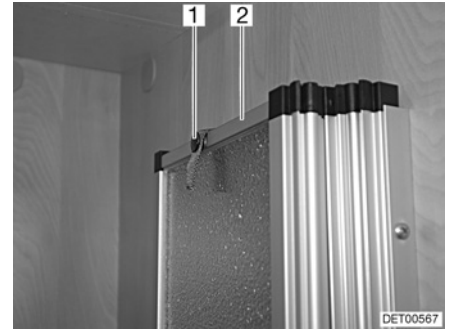


- ▷ Alt etter modell er Vario-toalettrommet montert speilvendt av det som er vist her. Ombyggingen skjer i så fall speilvendt av det viste Vario-toalettrommet.

Det er innbygd et Vario-toalettrom i kjøretøyet (modellavhengig). Vario-toalettrommet kan med enkle grep forandres til en lukket dusjkabinett. Toalettområdet er dermed beskyttet mot vannsprut.



Bilde 112 Lås, toalettromskjerm



Bilde 113 Feste, dusjskillevegg

Ominnredning til dusjkabinett:

- Gå inn i toalettrommet og lukk og lås toalettdøren fra innsiden.
- Sett låsen (Bilde 112,2) i loddrett posisjon og fold ut toalettromskjermens innside (Bilde 112,1).
- Løsne festeanordningen (Bilde 113,1) på dusjskilleveggen (Bilde 113,2) og trekk ut dusjskilleveggen.
- Trykk dusjskilleveggen mot toalettromskjermens innside.

Dusjkabinettet er ferdig og kan tas i bruk.

Ominnredning til toalettrom:

- Fold sammen dusjskilleveggen (Bilde 113,2) og fest den med festeanordningen (Bilde 113,1).
- Fold inn toalettromskjermens innside (Bilde 112,1) og sett låsen (Bilde 112,2) i vannrett posisjon.

11.6 Toalett

11.6.1 Thetford-toalett



- ▷ Tøm Thetford-kassett-toalettet når det er fare for frost og kjøretøyet ikke er oppvarmet.
- ▷ Ikke sitt på toalettlokket. Lokket er ikke konstruert for å bære personer og det kan brette.
- ▷ Bruk kjemiske midler som egner seg til toalett. Lufteanlegget fjerner kun lukt, ikke bakterier og gasser. Bakterier og gasser angriper tetningsgummen.



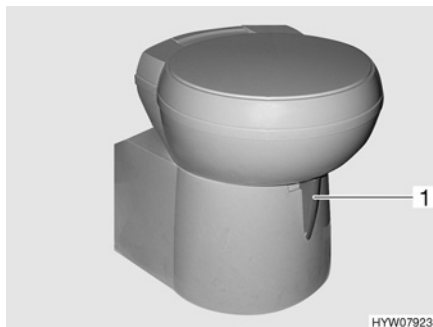
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.



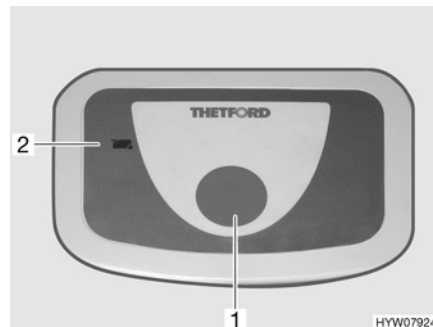
- ▷ Thetford-kassetten må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.



Svingbart toalett Thetford-toalettets nedspyling skjer direkte via kjøretøyets vannsystem. Om nødvendig kan toalettskålen snus i ønsket posisjon.



Bilde 114 Thetford-toalettsskål (svingbar)



Bilde 115 Spyleknapp/kontrolllampe (Thetford-toalett)

Kontrollpanelet befinner seg i nærheten av toalettsskålen.

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på Thetford-toalettet åpnes. Skyv skyvearmen (Bilde 114,1) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 115,1) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Skyv skyvearmen med urviseren.

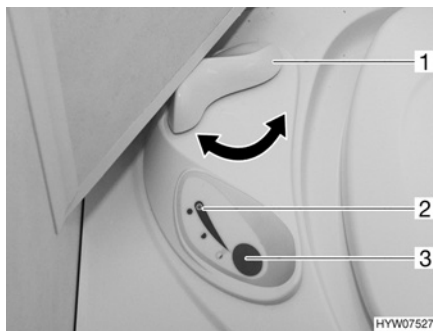
Kontrolllampen (Bilde 115,2) lyser når kloakktanken må tømmes.

For å tømme:

- Drei skyvearmen (Bilde 114,1) med urviseren. Skyveren lukkes. Skyveren **må** stenges før Thetford-toalettet tømmes.
- Ta ut och tøm Thetford-kassett-toalettet.

Toalett med fast benk

Toalettet spyles direkte via kjøretøyets vannsystem.



Bilde 116 Kontrollpanel Thetford-toalett

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på Thetford-toalettet åpnes. Vri skyvearmen (Bilde 116,1) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 116,3) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Drei skyvearmen (Bilde 116,1) med urviseren.

Kontrolllampen (Bilde 116,2) lyser når Thetford-kassetten må tømmes.

For å tømme:

- Drei skyvearmen (Bilde 116,1) med urviseren. Skyveren lukkes. Skyveren **må** stenges før Thetford-toalettet tømmes.
- Ta ut och tøm Thetford-kassett-toalettet.



11.6.2 Tømme kloakktanken



▷ Kloakktanken kan kun tas ut når skyveren er lukket.



Bilde 117 Klaff for kloakktanken



Bilde 118 Kloakktank

- Skyv skyvearmen på toalettskålen med urviseren. Skyveren lukkes.
- Åpne klaffen til kloakktanken på utsiden av kjøretøyet. For å gjøre dette stikker du nøkkelen i låsesylindren (Bilde 117,1) til trykklåsen og dreier den en kvart omdreining med urviseren.
- Trekk ut nøkkelen.
- Begge trykklåser (Bilde 117,2) trykkes samtidig med tomlene, og klaffen for kloakktanken åpnes.
- Sving klaffen helt opp, og legg den mykt mot ytterveggen. Klaffen holdes åpnet med magnet.
- Trekk holdbøylene (Bilde 118,2) opp og ta ut kloakktanken (Bilde 118,1).
- Frakt kloakktanken til et deponi og tøm den helt.



▷ For å tømme helt betjener du lufteknappen på kloakktanken med tommelen.



11.6.3 Vinterdrift



- ▷ Bruk ingen frostvæske. Frostvæske kan føre til skade på toalettet.

Dersom toalettet, vanntanken og kloakktanken (kassetten) befinner seg i et frostsikkert område i kjøretøyet, kan toalettet også benyttes om vinteren.

Dersom toalettet, vanntanken og kloakktanken (kassetten) ikke befinner seg i et frostsikkert område i kjøretøyet, må vanntanken, kloakktanken og vannledningene tømmes ved frostfare. På denne måten unngår man frostskafer.

11.6.4 Midlertidig avstengning



- ▷ Dersom toalettet ikke brukes over lengre tid, tømmes vanntanken, kloakktanken og vannledningene.

Avstengning av toalettet:

- Tømme vanntanken.
- Betjen toalettspylingen inntil det ikke renner mer vann i toalettet.
- Tøm av kloakktanken (kasset).
- Skyll kloakktanken grundig.
- La tømestussene på kloakktanken være åpne.
- La kloakktanken tørke så lenge som mulig.



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om stell av kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Kjøretøyets eksteriør
- Innvendig
- Vannanlegget
- Vifte
- Vinterdrift

På slutten av kapitlet finner du sjekklister med forholdsregler som må tas når kjøretøyet ikke skal brukes over lengre tid.

Sjekklistene omfatter:

- Midlertidig lagring
- Lagring om vinteren
- Igangsetting etter lagring

12.1 Utvendig stell

12.1.1 Generelt

Vanlig utvendig stell består av regelmessig vask. Det avhenger av bruken og omgivelsene hvor ofte kjøretøyet må vaskes. I områder med mye luftforurensing eller når man kjører på veier hvor det er brukt veisalt, må kjøretøyet vaskes oftere. Hvis kjøretøyet utsettes for saltholdig og fuktig luft (kystområder, fuktig og varmt klima), må det vaskes oftere.

Hvis det er mulig, bør man unngå å parkere under trær. Det kvaelignende stoffet som drypper fra noen trær, gir lakken et matt utseende og igangsetter en mulig korrosjonsprosess.

Fugleskitt må vaskes av umiddelbart og grundig, da syren i fugleskitten virker etsende.

12.1.2 Vaske med høytrykksspyler



- ▷ Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. Dekkene kan ta skade av det.
- ▷ Ikke sprut direkte på klistremerkene (pyntefolier) med høytrykksspyleren. Klistremerkene kan løse seg opp.

Les bruksanvisningen for høytrykksspyleren før denne brukes til å vaske kjøretøyet.

Ved vasking med rundstråledyse mellom kjøretøyet og rengjøringsdysen må det være en minimumsavstand på ca. 700 mm.

Påse at vannstrålen kommer ut av rengjøringsdysen med trykk. Ukyndig håndtering av høytrykksspyleren kan føre til skader på kjøretøyet. Vanntemperaturen må ikke overskride 60 °C. Beveg vannstrålen under vasking. Vannstrålen må ikke rettes direkte mot dørsprekken, elektriske deler, stikkontakter, pakninger, luftegitter eller taklukene. Kjøretøyet kan bli skadet eller det kan trenge inn vann.



12.1.3 Vaske kjøretøyet



- ▷ Rengjør aldri kjøretøyet i vaskegater. Det kan trenge vann inn i kjøleskaps luftegitter, i eksosavtrekket eller i det automatiske luftesystemet. Kjøretøyet kan bli skadet.
- Rengjør kjøretøyet kun på vaskeplasser som er beregnet for vasking av kjøretøyer. Unngå direkte sollys. Ta hensyn til miljøet.
- Til rengjøringen av utvendige klistremerker og deler av plast skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.
- Vask kjøretøyet med rikelig vann, en ren svamp eller en myk børste. Vanskelige flekker fjernes ved å tilsette vaskevannet litt oppvaskmiddel.
- Lakkerte yttervegger kan i tillegg rengjøres med et spesialmiddel.
- Etterbehandle deler i glassfiberforsterket plast (GRP) regelmessig med et poleringsmiddel. Dermed unngår du at delene gulner, og forseglingen på overflaten opprettholdes.
- Gummilister på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.
- Låsesylindere på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med grafitstøv.

12.1.4 Vindusruter av akrylglass

Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling.



- ▷ Tørk aldri av akryl-vindusruter med en tørr klut. Støvkorn kan skade overflaten.
- ▷ Rengjør akrylglass-vindusruter kun med rikelig med varmt vann, litt oppvaskmiddel og en myk klut.
- ▷ Glassrens med kjemiske, slipende eller alkoholholdige tilsetningsstoffer må under ingen omstendigheter brukes. Resultatet vil da være at rutene blir sprø fortere og deretter danner sprekker.
- ▷ Rengjøringsmidler som brukes i karosseriområdet (f.eks. tjære- eller sili-konfjerner) må ikke komme i kontakt med akrylglass.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke fest klistremerker på akrylglass-vindusruten.
- ▷ Etter at kjøretøyets vindusruter i akrylglass er rengjort, skal de spyles med rikelig med rent vann.
- ▷ Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.
- ▷ Akrylglass-rengjøringsmiddel med antistatisk virkning er godt egnet til etterbehandling. Små riper kan behandles med akrylglass-politur. Tilbehørsforhandleren har dette.





12.1.5 Undergulv

Kjøretøyets undergulv har et belegg som delvis beskytter mot slitasje. Skader på undergulvbeskyttelsen bør straks utbedres. Flater som er innsatt med beskyttelsesmidler må ikke behandles med sprayolje.



- ▷ Bruk kun produkter som er godkjente av produsenten. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.

12.1.6 Stigtrinn

Når stigtrinnene smøres kan store smussbiter feste seg i smøremidlet under kjøring og dermed ødelegge funksjonen til trinnene eller føre til skade på stigtrinnene. Derfor skal stigtrinnets bevegelige deler ikke smøres med fett eller olje.

12.2 Innvendig stell



- ▷ Hvis mulig skal flekker fjernes umiddelbart.
- ▷ Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling (se avsnittet 12.1.4).
- ▷ Fordi kunststoffdeler i bad og boenhet er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling. Det må ikke brukes løsemidler eller alkoholholdige rengjøringsmidler eller skuremidler. Slik unngår du at delene blir sprø og får riper.
- ▷ Hårfargemiddel, neglelakk, sigarettaske og lignende stoffer kan forårsake flekker eller misfarginger på plastdeler, som ikke lar seg fjerne. Unngå derfor at disse stoffene kommer i kontakt med plastdeler. Fjern disse stoffene straks hvis de likevel skulle komme i kontakt med plastdeler.
- ▷ Ikke tøm etsende midler i avløpsåpningene. Ikke tøm kokende vann i avløpsåpningene. Etsende middel og kokende vann skader avløpsrørene og vannlås.
- ▷ Ikke bruk eddikessens til rengjøring av toalettet og vannanlegget, heller ikke når vannanlegget skal avkalkes. Eddikessens kan skade pakninger eller deler på anlegget. Til avkalking skal det brukes avkalkingsmidler som er å få i vanlig handel.
- ▷ Bruk lite vann. Tørk opp alle rester av vann.
- ▷ Støvsug tepper og trekk jevnlig med en egnet børste.



- ▷ Våre representanter og servicestasjoner står til disposisjon for ytterligere informasjon om bruk av midler til vedlikehold.
- Møbelflater, møbelhåndtak, lamper og samtlige kunststoffdeler i bad og boenhet rengjøres med vann og en ullklut. Vannet kan tilsettes et mildt rengjøringsmiddel. Ved behov behandles lakkflater med møbelpolitur.
- Putetrekk rengjøres med tørrskum eller skum fra et mildt vaskemiddel. Beskytt putene mot direkte sollys slik at de ikke falmer.
- Gardiner og stores skal renses kjemisk på renseri.
- Tepegulvene skal rengjøres med teppeskum og støvsuges ved behov.



- PVC-gulvbelegg rengjøres med et mildt, såpeholdig rengjøringsmiddel for PVC-gulv. Ikke legg teppegulv på vått PVC-gulv. Teppegulv og PVC-belegg kan klisteres sammen.
- Utslagsvaskene og gasskomfyren må ikke vaskes med sandholdige skuremidler. Unngå alt som kan forårsake riller og furer.
- Gasskomfyren må kun rengjøres med en fuktig klut e.l.l. Vann må ikke komme inn i gasskomfyrens åpninger. Vann kan skade gasskomfyren.
- Myggnetting på dører, vinduer og takluker: Fjern alltid insekter eller skitt umiddelbart. Ellers kan stoffet skades. Veps eller fugler kan forårsake skade når de spiser på rester. For rengjøring av myggnett anbefales det fuktet mikrofiberklut. Bruk kun vaskemiddel når det er pH-nøytralt og ikke inneholder løsemidler. Om nødvendig kan det forhåndsrengjøres forsiktig med en myk børste eller en fin børste på støvsugeren.
- Børst blendingsgardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Børst blendingsfoldegardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børste. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Sikkerhetsbelter kan rengjøres med varmt såpevann når det er rullet ut. Sikkerhetsbeltene må være helt tørre før de rulles opp igjen.

12.3 Vannanlegg

12.3.1 Rengjør vanntanken

- Tøm vanntanken og steng av avløpsåpningen.
- Ta av dekslet på vanntanken.
- Fyll på vann med litt oppvaskmiddel i vanntanken (ikke bruk skuremiddel).
- Skrubb vanntanken med en vanlig oppvaskbørste inntil det ikke finnes synlig belegg i den.
- Skrubb også pumpehuset.
- Hvis det er mulig skal drikkevannssonnen rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen.
- Skyll vanntanken med rikelige mengder med drikkevann.



- ▷ I tilfelle det på grunn av byggeformen på vanntanken ikke er mulig å rengjøre den mekanisk: Benytt et egnet kjemisk rengjøringsmiddel.
De autoriserte forhandlerne er gjerne behjelpelig ved utvalg av et egnet rengjøringsmiddel.
Følg anvisningene til produsenten av rengjøringsmidlet.

12.3.2 Rengjøre vannledninger



- ▷ Bruk kun egnet rengjøringsmiddel fra forhandleren.
- ▷ Rengjøringsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).



- ▷ Samle opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.



- Tøm vannanlegget.
- Steng av alle avløpsåpninger og tappekraner.
- Fyll en blanding av vann og rengjøringsmiddel i vanntanken. Overhold produsentens angivelse av blandingsforhold.
- Åpne tappekranene en etter en.
- La tappekranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng tappekranene igjen.
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Still alle vannkraner på "Kaldt" og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng alle vannkraner.
- Betjen toalettskyllingen flere ganger.
- La rengjøringsmidlet virke slik produsenten angir.
- Tøm vannanlegget. Samle deretter opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.
- For å skylle hele vannanlegget skal det fylles opp med drikkevann og tømmes gjentatte ganger.

12.3.3 Desinfisere vannanlegget



- ▷ Bruk kun egnet desinfiseringsmiddel fra forhandleren.
- ▷ Desinfeksjonsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).



- ▷ Samle opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel som tappes ut, og sørg for korrekt avfallshåndtering.

Gå frem på samme måte ved desinfeksjon av vannanlegget som ved rengjøringen av vannledningene (se avsnittet 12.3.2). Bruk desinfeksjonsmiddel i stedet for rengjøringsmiddel.

12.3.4 Spillvannstank

Rengjør spillvannstanken hver gang kjøretøyet har vært i bruk.

Rengjøre:

- Tømme spillvannstanken.
- Skyll spillvannstanken grundig med rent vann.
- Avløpssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen hvis mulig.



12.4 Vifte (resirkulering)

Rengjør fettfilteret til viften nå og da. Hvor ofte det er nødvendig å rengjøre filteret, avhenger av hvor ofte viften brukes. Vent ikke med å rengjøre fettfilteret til viften har merkbart dårligere effekt.

Det er montert et aktivkullfilter i eksosavtrekket for filtrering av lukt. Ved normal bruk bør aktivkullfilteret byttes hver sjette måned eller en gang hver sesong.



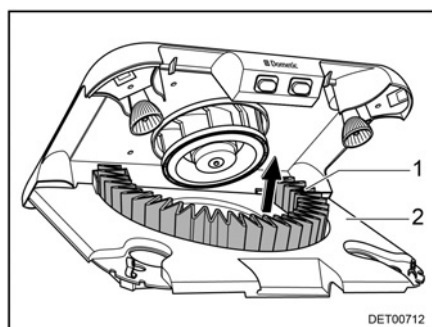
Bilde 119 Skru av det nedre dekselet



Bilde 120 Ta ut fettfilteret

Rengjøre fettfilteret:

- Skru ut to skruer med stjernespor (Bilde 119,1) med avstandsskiver.
- Hekt av det nedre dekselet (Bilde 120,2).
- Trekk fettfilteret (Bilde 120,3) rett opp.
- Rengjør fettfilteret med vann og oppvaskmiddel. Alternativt kan fettfilteret også rengjøres i oppvaskmaskinen.
- La fettfilteret tørke.
- Sett inn fettfilteret ovenfra og rett inn i føringene på det nedre dekselet.
- Hekt det nedre dekselet på viften.
- Slå opp det nedre dekselet og fest det med to skruer med stjernespor med avstandsskiver.



Bilde 121 Bytt aktivkullfilter

Bytt aktivkullfilter:

- Åpne huset slik det er beskrevet under "Rengjøring av fettfilter".
- Filterstøtten (Bilde 120,1) løsnes ut av låsen foran og svinges nedover.
- Aktivkullfilteret (Bilde 121,1) trekkes opp og ut av holderen.
- Sett inn nytt aktivkullfilter.
- Filterstøtten (Bilde 121,2) svinges oppover til den raster på plass.
- Lukk huset slik det er beskrevet under "Rengjøring av fettfilter".



- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.



12.5 Vintervedlikehold

Veisalt skader understellet og de delene som er utsatt for skvettvann. Vi anbefaler å vaske kjøretøyet oftere om vinteren. Mekaniske og overflatebehandlede deler og bilens understell er spesielt utsatt, og de må derfor rengjøres grundig.



- ▷ Ved frostfare må varmeanlegget alltid drives med minst 15 °C. Sett resirkuleringsviften (hvis den finnes) på auto. Ved ekstreme utetemperaturer bør også møbelklaffer og -dører stå litt på gløtt. Innstrømming av varmluft kan motvirke frysing av f.eks. vannledninger og at det dannes kondens i oppbevaringsrommene.
- ▷ Ved frostfare må i tillegg vinduene på utsiden av kjøretøyet dekket til med vinterisolasjonsmatter.

12.5.1 Forberedelser

- Kontroller om kjøretøyet har lakk- og rustskader. Utbedre evtl. skader.
- Kontroller at det ikke kan komme vann inn i luftkanalene i gulv og varmeanlegg.
- Understellets metaldeler skal behandles med voksbasert rustbeskyttelse.
- Lakkerte utvendige flater skal behandles med egnet middel.

12.5.2 Vinterdrift

Om vinteren oppstår det kondens når kjøretøyet brukes ved lave temperaturer. God ventilasjon er viktig for å sikre god luftkvalitet i boenheten og for å unngå skader på kjøretøyet på grunn av kondens.

- Sett varmeanlegget på maksimal oppvarming og åpne takskap, gardiner samt rullegardiner i oppvarmingsfasen. Slik oppnås optimal ventilasjon.
- Sett opp alle putene om morgenen, luft ut av oppbevaringsrom og tørk bort fuktighet.



- ▷ Dannes det likevel kondens på enkelte steder, må det tørkes bort.

12.5.3 Etter vintersesongen

- Vask undergulv og motor grundig. Slik fjernes korrosjonsfremmende smeltemidler (veisalt, lutrester).
- Vask bobilen utvendig og polér lakkflatene med bilvoks.



12.6 Lagring

12.6.1 Midlertidig lagring



- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Ta hensyn til at vannet er ubrukelig etter kort tid.
- ▶ Kabelskader forårsaket av dyr kan føre til kortslutning. Brannfare!


Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. Det gjelder spesielt dersom dyr får oppholde seg uforstyrret i det parkerte kjøretøyet.

Dyrene kan komme seg inn i kjøretøyet i et ubevoktet øyeblikk og skjule seg der.


For å unngå eller begrense skader forårsaket av dyr som har kommet seg inn, bør du regelmessig kontrollere kjøretøyet for skader eller spor etter dyr. Dette bør spesielt gjøres ca. 24 timer etter at kjøretøyet er parkert.

Hvis du oppdager spor etter dyr, må du kontakte en autoriserte forhandler eller servicestasjon. Dersom det foreligger kabelskader, kan disse skadene føre til kortslutning. Kjøretøyet kan begynne å brenne.

Gjennomgå følgende sjekklister før lagring:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Fyll drivstofftanken helt full. På denne måten unngås rustskader på tankanlegget	
	Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke. Dette forhindrer trykkpunkter på dekkene og hjul-lager	
	Beskytt dekkene mot direkte sollys. Fare for sprekkdannelse!	
	Pumpe opp dekkene til anbefalt maksimumstrykk	
	Sørg for tilstrekkelig lufttilførsel til undergulvet	
	 ▶ Fuktighet eller mangel på oksygen, f.eks. når det brukes plastfolie til å dekke til, kan føre til synlige uregelmessigheter på undergulvet	
	Følg i tillegg henvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	
Karosseri	Dekk alle avtrekk med de tilhørende dekkhettene og tett alle gjenværende åpninger (bortsett fra luftesystemet). Slik hindrer du dyr (f.eks. mus) i å trenge inn	
	For å hindre at det dannes kondens med påfølgende jordslag, må boenheten og alle oppbevaringsrom som er tilgjengelige utenfra samt oppstillingsplassen (f.eks. garasje) luftes hver 3. uke	
Inne	Still opp putene til lufting og dekk dem til	
	Vask kjøleskapet	
	La dørene til kjøleskap og fryseskap stå på gløtt	
	Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
Gassanlegg	Steng gassflaskens hovedventil	
	Lukk alle gassavstengeventiler	
	Ta alltid gassflasken ut av gasskapet, selv om de er tomme	



	Ting å gjøre	Utført
Elektrisk anlegg	Boenhets- og startbatteriet skal lades helt opp	
	 ▷ Lad alltid batteriet minst 20 timer før kortere lagring.	
	Koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen	
Vannanlegg	Tøm hele vannanlegget. Blås restvannet ut av vannledningene (maks. 0,5 bar). La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (der den finnes) og tappekranene stå åpne. Se anvisningene i kapittel 11	

12.6.2 Lagring om vinteren


Supplerende forholdsregler er nødvendige ved lagring over vinteren:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Karosseriet og understellet må rengjøres grundig og sprayes med varmvoks eller med lakkpleiemiddel	
	Fyller drivstofftanken med vinterdiesel	
	Kontroller frostvæsken i kjølevannet	
	Utbedre lakkskader	
	Påfylling av spylevæske med frostvæske	
Karosseri	Luftesystemet må stå åpent	
	Påmonterte støttebein skal rengjøres og smøres	
	Samtlige dør- og klaffehengsler må rengjøres og smøres	
	Låser skal pensles med olje eller glyserin	
	Alle gummilistene behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
	Låsesylindrene skal behandles med grafittstøv	
Inne	Sett opp avfukter (granulater)	
	Puter og madrasser må tas ut av kjøretøyet og oppbevares på et tørt sted	
	Boenheten må luftes hver tredje uke	
	Tøm alle skap og oppbevaringsrom og åpne klaffer, dører og skuffer	
	Rengjør boenheten grundig	
	Ved frostfare må flatskjermen tas ut av kjøretøyet	
Elektrisk anlegg	Start- og boenhets-batteriet må tas ut og lagres på et frostsikkert sted (se kapittel 9)	
Vannanlegg	Rengjør vannanlegget med et spesielt rengjøringsmiddel som fås hos faghandelen	
Hele kjøretøyet	Plasser tildekkingen slik at lufteåpningene ikke tildekkes, eller bruk plater som tillater luftgjennomstrømning	



12.6.3 Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring

Gjennomgå følgende sjekkliste før igangsetting:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Kontroller trykket i dekkene	
	Sjekk trykket i reservehjulet	
Karosseri	Rengjør stigtrinnets dreielager	
	Kontroller at støttebeina fungerer	
	Kontroller at dører, vinduer og takluker fungerer	
	Kontroller at alle utelåser fungerer	
	Fjern dekslet foran eksosavtrekket (der det finnes)	
	Fjern vinterdekslet foran kjøleskappgitteret (der det finnes)	
Gassanlegg	Sett inn gassflasker i gasskapet, surr dem fast og koble dem til gasstrykkregulatoren	
Elektrisk anlegg	Koble til 230 V-forsyning via utvendig stikkontakt	
	Boenhets- og startbatteriet skal lades helt opp	
	 ▷ Etter lagring skal batteriet lades opp i minst 20 timer.	
	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen (se kapittel 9)	
	Kontroller at det elektriske anlegget, f.eks. innelamper, stikkontakter og installerte elektriske apparater, fungerer	
Vannanlegg	Desinfisere vannledninger og vanntank	
	Kontroller at betjeningshendelen på spillvannstanken fungerer	
	Steng sikkerhets-/avtappingsventil, tappekraner og vannkraner	
	Kontroller at sikkerhets-/avtappingsventilen, vannkranene, tappekranene og vannfordelerne er tette	
Innebygde apparater	Kontroller at kjøleskapet fungerer	
	Kontroller at varmeanlegget/varmtvannsberederen fungerer	
	Kontroller at gasskomfyren fungerer	



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om inspeksjons- og vedlikeholdsarbeid på kjøretøyet.

Anvisningene vedrørende vedlikehold omfatter:

- Bytte av lyspærer

På slutten av kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler.

13.1 Inspeksjonsarbeider

I likhet med alle tekniske apparater, må kjøretøyet undersøkes med jevne mellomrom.

Fagfolk må utføre disse inspeksjonsarbeidene.

Dette arbeidet forutsetter spesielle fagkunnskaper som ikke kan beskrives innenfor rammen av denne bruksanvisningen. Denne fagkunnskapen fås hos alle autoriserte forhandlere og servicestasjoner. Fabrikkens erfaring og regelmessige tekniske anvisninger herfra, samt innretninger og verktøy garanterer faglig korrekt inspeksjon utfra den nyeste kunnskapen.

Inspeksjonsarbeider på chassis skal bekreftes av chassisprodusenten i kundeserviceheftet.

13.2 Vedlikeholdsarbeid

Som ethvert annet teknisk apparat trenger kjøretøyet vedlikehold. Omfang og hyppighet retter seg etter de ulike drifts- og bruksforholdene. Vanskeligere driftsforhold krever hyppigere vedlikehold.

Vedlikehold basiskjøretøyet og innbyggingsapparatene ved intervallene som er oppgitt i de aktuelle bruksanvisningene.

13.3 Utskiftning av lyspærer, utvendig



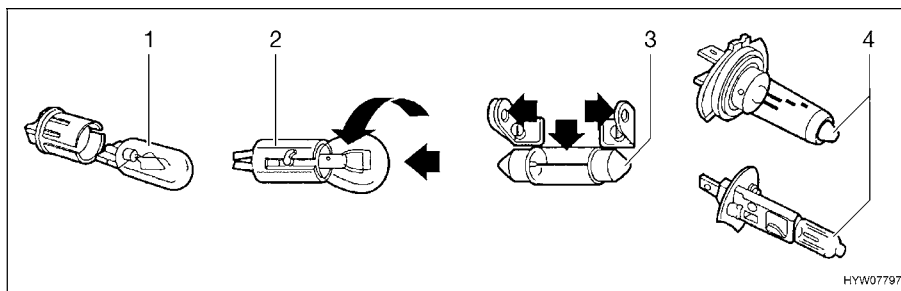
- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- ▶ Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- ▶ Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.



- ▷ Ikke ta på en ny lyspære med fingrene. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- ▷ Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke.
- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.



Lyspæretyper I kjøretøyet blir det benyttet forskjellige lyspæretyper. I det følgende er skifte av den aktuelle lyspæretypen beskrevet.



Bilde 122 Lyspæretyper

Pos. i Bilde 122	Sokkeltype/lyspæretype	Skifte
1	Pluggsokkel	For å ta ut må man trekke ut lyspæren
		For å sette inn skyves lyspæren med et lett trykk inn i sokkelen
2	Bajonettsockkel	For å ta ut trykkes lyspæren nedover, og drei mot urviseren
		For å sette inn settes lyspæren inn i sokkelen, og drei med urviseren
3	Sylindriske lyspærer	For å ta ug og for å sette inn bøyes kontaktene til lampeholderen forsiktig utover
4	Halogenpære	For å ta ut løsnes holde fjæren
		Etter innsettingen henges holde fjæren inn igjen

13.3.1 Lys front

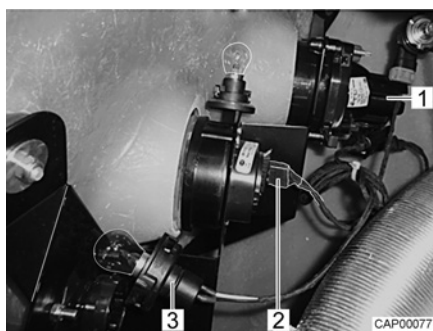
T-modell, A-modell

Lyktene for nærlys, fjernlys og parkeringslys samt retningsviser er bestandeler i basiskjøretøyet. Bytte av lyspærer er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

I-modell

Lyspærene til lyskaster, dagskjørellys og retningsviser skiftes fra motorrommet.

Lyspæren i retningsviseren på siden skiftes fra utsiden.

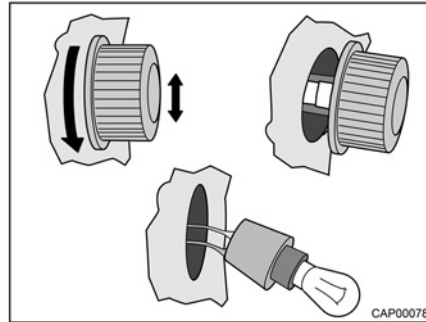


- 1 Lyskaster fjern-/nærlys (H7, 12 V/55 W)
- 2 Dagskjørellys (12 V/21 W)
- 3 Retningsviser (12 V/21 W oransje)

Bilde 123 Frontbelysning (visning fra motorrommet)



- Åpne motorlokket (se kapittel 4).
- Grip bak lampeholderen til den defekte lyspæren.
- Drei lampeholderen med lyspæren mot urviseren og ta den av.
- Skru lyspæren mot urviseren og ta den ut av lampeholderen.
- Sett inn ny lyspære.

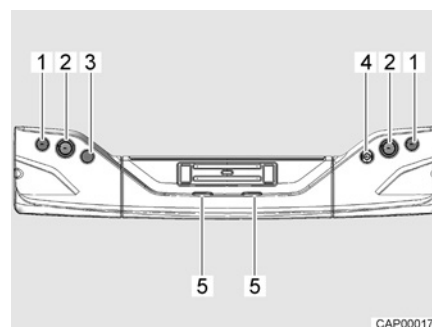


Bilde 124 Retningsviser på siden
(12 V/5 W)



- Drei huset til retningsviseren forsiktig og beveg det samtidig oppover og nedover.
- ▷ For at huset kan tas av, må det dreies så langt til festekragene til huset er i vater. Denne posisjonen indikeres ved at den største opp-og-ned bevegelse er mulig.
- Når festekragene er horisontale, skyves retningsviseren til høyre og vippes samtidig ut av åpningen på den venstre siden.
 - Trekk lampeholderen ut av huset.
 - Skift den defekte lyspæren.
 - Sett lampeholderen inn i huset igjen. Sørg for at gummimaljen sitter riktig.
 - La retningsviseren gå i lås i åpningen igjen.

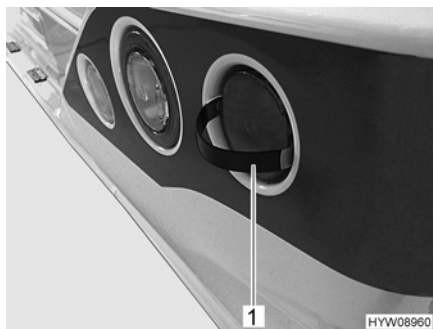
13.3.2 Lys bak



- 1 Bremselys/baklys
- 2 Retningsviser/reflektor
- 3 Tåkebaklys
- 4 Ryggelys
- 5 Nummerskiltlys

Bilde 125 Lys bak

Bakre lyspærer skiftes som beskrevet nedenfor.



Bilde 126 Fjern dekkelet

- Låsetunger av det medfølgende verktøyet (Bilde 126,1) som vist på plugg ved siden av dekkelet.
- Trekk dekkelet med verktøyet.
- Skift lyspære.
- Trykk dekkelet med et lett trykk på lampen til det klikker på plass.

13.4 Utskiftning av lyspærer, innvendig



- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- ▶ Før lyspæren skiftes må strømtilførsen på ledningsbeskyttelsesbryteren i 230 V-sikringsboksen slås av.
- ▶ Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- ▶ Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.
- ▶ Lysdiodene i lampene må ikke erstattes med vanlige lyspærer. Brannfare pga. kraftig varmeutvikling.



- ▷ Ikke ta på en ny lyspære med fingrene. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- ▷ Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke.
- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.
- ▷ Lampene som framstilles i dette avsnittet, er eksempler. Lampene kan avhengig av modellen avvike i form fra de som vises her. I eksemplene skal mulige framgangsmåter ved skifte av lyspærer tydeliggjøres.



13.4.1 LED-lamper



Bilde 127 LED-taklampe (eksempel)



Bilde 128 LED-innbyggingslampe (eksempel)



Bilde 129 LED-lampe (eksempel)



Bilde 130 Fortelllampe



- LED-lampene har svært lang levetid. Det er vanligvis ikke nødvendig å skifte lyspære.

Skifte lyspære:

- Henvend deg til en forhandler eller en servicestasjon.

13.5 Reservedeler



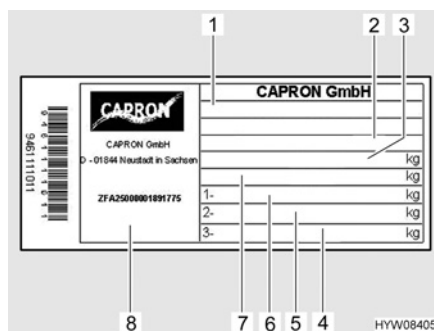
- Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafiksikkerheten.
- Spesialutstyret og original-reservedelene som anbefales av oss er utviklet og godkjent spesielt for ditt kjøretøy. Forhandleren fører disse produktene. Forhandleren er informert om tillatte tekniske enkeltheter og utfører nødvendige arbeider faglig korrekt.
- Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av oss kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafiksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av oss. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.



Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for apparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted. Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

Ved bestilling av reservedeler må man oppgi serienummer og kjøretøysmodell til forhandleren.

13.6 Typeskilt



- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinummer
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Tillatt akseltrykk bak
- 6 Tillatt akseltrykk foran
- 7 Teknisk tillatt vogntogvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Serienummer

Bilde 131 Typeskilt

Typeskiltet (Bilde 131) med serienummeret er plassert på B-søylen på passasjersiden.

Ikke fjern typeskiltet. Typeskiltet:

- Identifiserer kjøretøyet
- Er til hjelp ved bestilling av reservedeler
- Dokumenterer sammen med vognkortet hvem som eier bilen



- ▷ Oppgi alltid **serienummeret** ved spørsmål til kundeservicestasjonen.

13.7 Varsel- og henvisningsklistremerker

På og i kjøretøyet finnes det varsel- og henvisningsklistremerker. Varsel- og henvisningsklistremerker er der av hensyn til sikkerheten, det er ikke tillatt å fjerne dem.



- ▷ Reserve-klistremerker kan bestilles hos autoriserte forhandlere eller på servicestasjoner.



Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om bobilens dekk.

Anvisningene omfatter:

- Dekkutvalget
- Håndtering av dekkene

På slutten av kapitlet er det en tabell hvor du finner korrekt dekktrykk for ditt kjøretøy.

14.1 Generelt



- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).



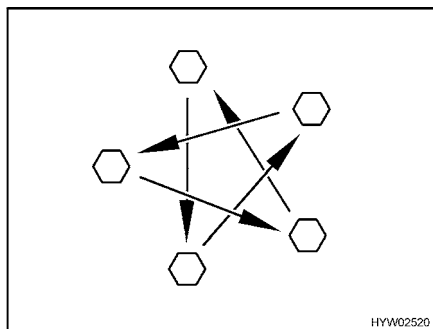
- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.
- ▷ Det er montert slangefrie dekk på kjøretøyet. Monter aldri slanger i disse dekkene.
- ▷ Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.



- ▷ Avhengig av utførelse, er kjøretøyet som standard utstyrt med et dekkreparasjonssett.
- ▷ Kjør ut på siden av veibanen ved punktering. Sikre kjøretøyet med varsel-trekant. Slå på varselblinkanlegget.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden. Det firesifrede DOT-nummeret på siden av dekket viser produksjonsdatoen. De to første sifrene viser uken, de to siste produksjonsåret.

Eksempel: (1415) Uke 14, produksjonsår 2015.

- OBS:**
- Foreta regelmessig (hver 14. dag) kontroll av dekkene, kontroller om det er jevn mønsterslitasje, mønsterdybde og utvendige skader.
 - Ta hensyn til påbudt minste mønsterdybde.
 - Bruk alltid dekk av samme type, fabrikat og modell (sommer- eller vinterdekk).
 - Bruk bare dekk som er tillatt for felgtypen. Tillatte felgstørrelser og dekkdimensjoner er angitt i kjøretøyets vognkort, men den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen hjelper deg også gjerne.
 - Nye dekk skal kjøres inn på en ca. 100 km lang strekning i middels hastighet - først da er godt veigrep garantert.



Bilde 132 Trekk hjulmutrene eller hjulskruene diagonalt

- Kontroller regelmessig at hjulmutrene og hjulskruene er godt festet. Etter skifte av hjul må hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes etter 50 km (Bilde 132).
- Ved bruk av nye eller nylakkerte felger skal hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes etter ca. 1 000 til 5 000 km (Bilde 132).
- Ved lagring eller ved lengre stillstand må man hindre trykk på dekk og hjulagre:
Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke slik at stillingene til hjulene forandrer seg.

14.2 Dekkutvalg



- ▶ Under kjøringen kan feil dekkvalg føre til alt fra skade på dekkene til punktering.



- ▷ Når det monteres dekk som ikke er tillatt for kjøretøyet, kan det oppheve driftstillatelsen for kjøretøyet og dermed forsikringsbeskyttelsen. Din forhandler eller servicestasjon hjelper deg gjerne.

Tillatte dekkstørrelser for ditt kjøretøy står i vognkortet eller du kan få det oppgitt hos forhandlerne eller på servicestasjonene. Hvert dekk må passe til kjøretøyet som det skal brukes på. Dette gjelder først og fremst for utvendige mål (diameter, bredde) som angis gjennom den standardiserte størrelsesbetegnelsen. I tillegg må dekkene oppfylle kravene kjøretøyet stiller med tanke på vekt og hastighet.

Ved vekt går man ut fra tillatt maksimal akseltrykk som fordeles på to dekk. Maksimal bæreevne til et dekk utvises gjennom lastindeksen (= LI, bæreevne-karakteristikk).

Aksegeometrien til et kjøretøy, som camber og sporing er viktig ved valg av dekk. Et dekk's tillatte maksimalhastighet (ved full bæreevne) angis ved en speed-indeks (= GSY, hastighetssymbol). Last-indeks og speed-indeks utgjør til sammen kjørespesifikasjonen til et dekk. Det er offisiell bestandel til den fullstendige, standardiserte dimensjonsbetegnelsen som står på hvert dekk. Disse angivelsene på dekket må stemme over ens med angivelsene i vognkortet.



14.3 Betegnelser på dekket

215/70 R 15C 109/107 Q
(eksempel)

Betegnelse	Forklaring
215	Dekkets bredde i mm
70	Forhold høyde/bredde til dekket i prosent
R	Dekkonstruksjon (R = radial)
15	Felgdiameter i tommer
C	Commercial (Transporter)
109	Bæreevne-karakteristikk enkeltdekk
107	Bæreevne-karakteristikk tvillingdekk
Q	Hastighetssymbol (Q = 160 km/t)

14.4 Håndtering av dekkene

- Kjør på skrå over kantsteiner. Hvis ikke kan dekkene bli klemt på flanken. Hvis man kjører over kantstein i spiss vinkel, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kjør sakte over høye kloakklokk. Hvis ikke kan dekkene bli klemt. Hvis man kjører over høye kloakklokk med stor fart, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kontroller støtdemperne med jevne mellomrom. Hvis man kjører med dårlige støtdempere fører det til betydelig større slitasje.
- Ved ujevn mønsterslitasje, må man kontrollere sporing og camber. Hvis man kjører med feil innstilt sporing eller ensidig justert camber fører det til betydelig større slitasje.
- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. I løpet av få sekunder kan dekkene blir skadet, noe som kan føre til punktering.
- Kjør slik at dekkene skånes. Unngå kraftig bremsing, bår start og lange turer på dårlige veier.

14.5 Tiltrekningsmoment

Felger	Tiltrekningsmoment
Stålfelg 15"	160 Nm
Stålfelg 16"	180 Nm
Alufelg 15"	140 Nm
Alufelg 16"	160 Nm



14.6 Dekktrykk



- ▶ For lavt dekktrykk fører til overoppheting av dekket. Alvorlige skader på dekket kan være resultatet.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- ▶ Bruk bare ventiler som er tillatt for det foreskrevne dekktrykket.

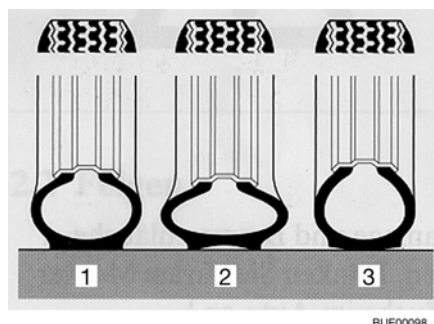


- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.

Bæreevnen og dekkets holdbarhet er umiddelbart avhengig av dekktrykket. Luft er et flyktig medium som uunngåelig også siver ut av dekk.

Som tommelfingerregel kan man regne med et trykktap på 0,1 bar hver andre måned når et dekk er fylt. Kontroller dekktrykket regelmessig for å unngå dekkskader eller punktering.

Dekkets anleggsflate forandrer seg avhengig av dekktrykket.



- 1 Riktig dekktrykk
- 2 For lavt dekktrykk
- 3 For høyt dekktrykk

Bilde 133 Dekkets anleggsflate



- ▷ Dekktrykk-verdiene gjelder for lastete kjøretøy med kalde dekk.
- ▷ Ved varme dekk er trykket høyere enn ved kalde dekk. Kontroller derfor om du har riktig trykk med kalde dekk.
- ▷ Dekktrykket angis i bar.
- ▷ Over 4,75 bar er en metall-ventil prinsipielt nødvendig.
- ▷ Ved erstatningsbehov anbefaler vi dekkene i Camping-utførelse.

Kjøretøyene tilpasses stadig nyeste tekniske standard. Det er mulig at nye dekkdimensjoner ikke er tatt med i denne tabellen. I så fall opplyser forhandleren gjerne om de nyeste verdiene.

Modeller	Dekkdimensjoner	Luttrykk foran i bar	Luttrykk bak i bar
Alle modeller	215/70 R 15 C/CP (109/107) Q	4,25	4,5
Alle modeller med dekkutstyr "Camping"	215/70 R 15 C/CP (109/107) Q	4,75	5,5
Alle modeller	225/75 R 16 C/CP (116/114) R	4,5	5,0
Alle modeller med dekkutstyr "Camping"	225/75 R 16 C/CP (116/114) R	4,75	5,5



15.1 Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om mulige feil på kjøretøyet.

Feilen er listet opp med mulige årsaker og forslag til hvordan de kan utbedres.

Anvisningene omfatter:

- Bremselanlegg
- Elektrisk anlegg
- Gassanlegg
- Gasskomfyr
- Gass-stekeovn
- Vifte
- Varmeanlegget (med varmtvannsbereder-funksjon)
- Kjøleskapet
- Vannforsyning
- Karosseri

De nevnte feilene kan utbedres på egenhånd uten store fagkunnskaper og med noen få grep. Hvis de tiltak som er angitt i denne bruksanvisningen ikke løser problemene, må et autorisert fagverksted foreta feilsøkingen og utbedringen.

15.2 Bremselanlegg



- ▶ Defekter ved bremselanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

15.3 Elektrisk anlegg



- ▶ Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet.




- ▶ For skifte av sikringer, se kapittel 9.

Feil	Årsak	Tiltak
Lysanlegget fungerer ikke helt som det skal	Lyspære defekt	Skift lyspære. Vær oppmerksom på angitte Volt- og Watt-verdier
Den innebelysningen fungerer ikke	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Feil på lyspærer, kontakter eller kabling	Ta kontakt med kundeservice
Elektriske stigtrinn kan ikke skyves ut eller trekkes inn	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Ingen 230 V-forsyning på tross for tilkoblet nett	Sikringsautomat 230 V har utløst	Slå på sikringsautomat 230 V



Feil	Årsak	Tiltak
Start- eller boenhets-batteri lades ikke ved 230 V-drift	Stor bladsikring (40 A) på start- eller boenhets-batteriet defekt	Skift stor bladsikring (40 A) på start- eller boenhets-batteriet
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Boenhets-batteriet lades ikke av kjøretøyet	Sikring på dynamo klemme D+ defekt	Skift sikring
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Kontrollampen 12 V lyser ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	Start- eller boenhets-batteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhets-batteriet
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Bladsikring (2 A) på boenhets-batteriet defekt	Skift bladsikring (2 A) på boenhets-batteriet
12 V-forsyning i boenheten fungerer ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteri
	Stor bladsikring (40 A) på boenhets-batteri defekt	Skift stor bladsikring (40 A) på boenhets-batteri
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
12 V-forsyning fungerer ikke ved 230 V-drift	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Sikringsautomat 230 V har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Stor bladsikring (40 A) på boenhets-batteri defekt	Skift stor bladsikring (40 A) på boenhets-batteri



Feil	Årsak	Tiltak
Startbatteriet blir utladet ved 12 V-drift	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
Ingen spenning fra boenhetsbatteriet	Boenhetsbatteriet er utladet	Lad boenhetsbatteriet umiddelbart  ▷ Fullstendig utlading skader batteriet. Hvis kjøretøyet ikke skal brukes på lang tid, må boenhetsbatteriet lades helt opp

15.4 Gassanlegg



- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og r r med lekkasjes kingsspray. Ikke bruk åpen flamme for   sjekke.
- ▶ Feil på gassanlegget må utbedres av et autorisert fagverksted.

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen gass	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Gassavstengeventil stengt	åpne gassavstengeventilen
	Gassflaskens hovedventil stengt	åpne gassflaskens hovedventil
	For lav utetemperatur (-42 �C ved propangass, 0 �C ved butangass)	Vent til utetemperaturen har steget
	Innebygget apparat defekt	Ta kontakt med kundeservice



15.5 Kokeplass

Feil	Årsak	Tiltak
Tennsikringene går ikke på (flammen brenner ikke når reguleringshåndtaket slippes løs)	For kort oppvarmingstid	Hold reguleringshåndtaket nedtrykket i ca. 15 til 20 sekunder etter tenning
	Defekt tennsikring	Ta kontakt med kundeservice
Flammen går ut når den stilles på svakt	Tennsikringsføleren står ikke riktig	Still tennsikringsføleren riktig (ikke bøy den). Følerspissen skal stikke 5 mm over brenneren. Følerhalsen skal ikke ha mer enn 3 mm avstand til brennerkransen; oppsøk eventuelt kundeservice

15.6 Vifte

Feil	Årsak	Tiltak
Vifte fungerer ikke	Defekt strømforsyning	Sjekk og bytt evt. sikring
Viften jobber ikke med full effekt	Fettfilteret er tilstoppet	Rengjøre fettfilteret
	Aktivkullfilter oppbrukt	Bytt aktivkullfilter

Når det ikke er mulig å rette feilen vha. tabell eller bruksanvisningen, kontakter man kundeservice.

15.7 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke	Temperaturføler på betjeningsdelen eller den eksterne føleren er defekt	Trekk ut støpslet på betjeningsdelen. Varmeanlegget fungerer da uten termostat. Oppsøk kundeservice så snart som mulig
Varmtvannsberederen tømmes, sikkerhets-/avtappingsventilen har åpnet seg	Innetemperatur under 3 °C	Varm opp boenheten
Sikkerhets-/avtappingsventilen kan ikke lukkes	Temperatur på sikkerhets-/avtappingsventilen under 8 °C	Varm opp boenheten
Viftehjulet går med høy lyd eller ikke jevnt	Viftehjulet er tilsmusset	Oppsøk Truma-service
Ingen LED lyser, apparatet er slått på, driftspenningen er i orden	Automatisk gjenoppstart er blokkert, f.eks. etter et brudd i strømforsyningen	Tilbakestill apparatet (slå av, vent fem sekunder, slå det på igjen)



Feil	Årsak	Tiltak
Etter at det blir slått på (vinter- og sommerdrift) lyser ingen LED	Ingen driftsspenning	Kontroller 12 V batterispenning og lad batteriet om nødvendig Kontroller alle elektriske pluggforbindelser
	Apparat- eller kjøretøysikring er defekt	Kontroller apparat- eller kjøretøysikring og skift ut hvis defekt
Etter at det blir slått på lyser den grønne LED, men varmeanlegget går ikke	Temperaturen som er stilt inn på betjeningsdelen er lavere enn romtemperaturen	Still inn en høyere temperatur på betjeningsdelen
Grønn LED-lampe lyser, rød LED-lampe blinker	Sikkerhetsbryteren på vinduet over eksosavtrekket er aktivert	Lukke vindu
	Fare for underspenning, batterispenningen er for lav < 10,4 V	Lad batteri
Varmelegget kobles hele tiden mellom minimal og maksimal ytelse	Innsuging av omluft blokkert	Fjern blokkeringen til innsuging av omluft
Den røde LED-lampen lyser ca. 30 sekunder etter at varmelegget slås på	Hovedventil eller gassavstengeventil er stengt	Åpne hovedventil eller gassavstengeventil
	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Forbrenningslufttilførsel eller avgassutgang lukket	Åpningene avdekkes
Varmelegget slår seg av etter lengre tids drift med feil	Gasstrykkregulator isete	Bruk regulatoroppvarming (Eis-Ex)
	For høy andel butan i gassflasken	Bruk propan (særlig ved temperaturer under 10 °C er butan ikke egnet til oppvarming)
	Varmluftutganger utgang blokkert	Fjern blokkeringen
Grønn LED blinker etter at varmelegget slås av	Etterløpstiden for å redusere temperaturen i apparatet er aktiv	Ingen feil. Etterløpet slår seg av selv etter ca. fem minutter
Grønn og rød LED lyser etter at apparatet blir slått på	Elektronikke er defekt	Ta kontakt med kundeservice

Dersom disse tiltakene ikke fører til at feilen rettes, skal det nærmeste serviceverkstedet for det aktuelle produktet informeres. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.



15.8 Kjølenskap

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

Ved noen feil blinker også indikatorer på betjeningsfeltet.

Feil	Årsak	Tiltak
230 V-drift har feil	Ingen 230 V-forsyning	Kople til 230 V-forsyning
	Sikringsautomat 230 V har utløst	Slå på sikringsautomat 230 V
	For lav driftsspenning 230 V	Få en fagverksted til å kontrollere 230 V-forsyningen
12 V-drift har feil	12 V-drift er kun mulig med motoren i gang	Start motoren eller velg en annen driftsmåte
	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	For lav driftsspenning 12 V	Få en fagverksted til å kontrollere 12 V-forsyningen
Gassdrift har feil	Gassmangel	Åpne hovedventil og gassavstengeventil
		Kople til en full gassflaske
	Luft i gassledning	Start kjøleskapet 2-3 ganger
	Spindelrev eller forbrenningsrester i brennkammeret	Ta av luftegitteret på utsiden av kjøretøyet og rengjør brennkammeret
Kjøleskapet er ikke kaldt nok	Ventilasjon fra aggregatet er ikke tilstrekkelig	Sjekk om luftegitteret er tildekket, fjern evt. tildekkinger
		Ta av luftegitteret og rengjør rommet bak (f.eks. for løv)
	Omgivelsestemperaturen er for høy	Ta av luftegitteret fra tid til annen
	Kjøleskap står for skrått	Still kjøretøyet vannrett
	For mye is på kjøleribbene	Tin av kjøleskapet




15.9 Vannforsyning

Feil	Årsak	Tiltak
Lekkasjevann i kjøretøyet	Utett sted	Lokaliser det utette stedet, tilkoble vannledningene på nytt
Ikke vann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
	Tappekranen ikke stengt	Steng tappekranen
	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Sikring for vannpumpe defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Vannpumpe defekt	Bytt vannpumpe (lassen)
	Vannledningen er knekt	Rett ut eller skift vannledningen
	Strømsentral defekt	Ta kontakt med kundeservice
Toalettet uten spylevann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
	Sikring for toalett defekt	Skift sikring
Indikator for vann og spillvann viser feil verdi	Målesonden i spillvannstanken eller vanntanken er tilsmusset	Rengjør spillvannstanken/vanntanken
	Målesonde defekt	Skift målesonde
Ikke mulig å tømme spillvannstanken	Tappekranen tiltettet	Åpne rengjøringsdekslet på spillvannstanken og tapp av spillvannet. Spyl spillvannstanken grundig
Utløpet på engrepsblander tilstoppet	Perlator forkalket	Perlator avkalkes eller byttes
Vann dysene på dusjhodet tilstoppet	Vann dysene er forkalket	Avkalk dusjhodet hhv. tørk av skitt i dysene
Vannet renner sakte eller ikke i det hele tatt ut av dusjkaret	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett
Uklart drikkevann	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vanntanken mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Avsetninger i vanntanken eller i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann



Feil	Årsak	Tiltak
Endring av smak eller lukt på vannet	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Drivstoff er uforvarende fylt i vanntanken	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann. Hvis dette er resultatløst: Oppsøk fagverksted
	Mikrobiologiske avleiringer i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Avleiringer i vanntanken og/eller i vannledende komponenter	For lang ståtid for vannet i vanntanken og i vannledende komponenter	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

15.10 Karosseri

Feil	Årsak	Tiltak
Hengsler på luker/dører tunge å bevege	Hengsler på luker/dører ikke/for lite smurt	Smør hengsler på luker/dører med syre- og harpiksfritt fett
Hengsler/ledd i våtrom/toalettrom tunge å bevege/knirker	Hengsler/ledd ikke/for lite smurt	Smør hengsler/ledd med løsemiddel-/syrefri olje  ▷ Oljen på spraybokser inneholder ofte løsemidler
Hengsler på skap tunge å bevege/knirker	Hengsler på skap ikke/for lite smurt	Smør skaphengslene med syre- og harpiksfri syntetisk olje



- ▷ Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.



16.1 Dimensjoner og tillatt antall personer

Modell	Sitteplasser	Soveplasser	Utvendige mål L / B / H (i cm)
T60 / T132	4	2 / 3 (OPT)	595 / 232 / 290
T58 / T135	4	2 / 3 (OPT)	595 / 232 / 290
T64 / T358	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	680 / 232 / 290
T66 / T337	4	2 / 3 (OPT)	690 / 232 / 290
T65 / T334	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	696 / 232 / 290
T69S / T339	4	2 / 5 (OPT)	697 / 232 / 290
T67 / T448	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	735 / 232 / 290
T68 / T447	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	740 / 232 / 290
T69L / T449	4 / 5 (OPT)	2 / 5 (OPT)	740 / 232 / 290
A68 / A361	4 / 6 (OPT)	6	660 / 232 / 314
A72 / A461	4 / 6 (OPT)	6	720 / 232 / 314
A70 / A464	4 / 6 (OPT)	6	725 / 232 / 314
I69S / I339	4	4 / 5 (OPT)	698 / 232 / 293
I68/I447	4 / 5 (OPT)	4 / 5 (OPT)	741 / 232 / 293
I69L / I449	4 / 5 (OPT)	4 / 5 (OPT)	741 / 232 / 293
V60 / V132	4	2 / 3 (OPT)	595 / 214 / 271
V66 / V337	4	2 / 3 (OPT)	665 / 214 / 271

Mer informasjon om tekniske data finnes i kjøretøyspapirene eller bruksanvisning til basiskjøretøyet.





Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du nyttige tips vedrørende kjøring.

Anvisningene omfatter:

- Trafikkbestemmelsene i utlandet
- Hjelp i europeiske land
- Gassforsyning i europeiske land
- Veiavgiftsbestemmelsene i europeiske land
- Sikker overnatting når man er på tur
- Vintercamping

På slutten av kapitlet er det en sjekklister hvor du finner det viktigste utstyret for reisen.

17.1 Trafikkbestemmelser i utlandet



- ▷ Sjåføren er forpliktet til å informere seg om trafikkbestemmelsene i det landet han/hun reiser til. Du får informasjon hos automobilklubber eller ladsrepresentanter.
- ▷ I noen europeiske land må man bruke varselvester når man forlater kjøretøyet på grunn av uhell eller ulykker.
- ▷ I mange land gjelder bestemte og delvis ulike regler og forskrifter (f. eks. forskjellige varselsignaler for sykkelstativet, krav om å ha med alkoholtester, reservelys, refleksvester, godkjent størrelse av reservekanner). Sjåføren må sjekke forskriftene før reise.
- ▷ Den nyeste informasjonen finner du vanligvis på hjemmesidene til de nasjonale bilførerforeningene.

Informasjon om trafikkbestemmelsene er spesielt viktig, da gjeldende lover og forskrifter gjelder ved ulykker. For din egen sikkerhets skyld bør du alltid være oppmerksom på følgende punkter når du reiser i utlandet:

- Ta med forsikringsbeviset.
- Ulykker skal varsles til politiet.
- Skriv ikke under på dokumenter som du ikke har lest og forstått fullt og helt.

17.2 Hjelp på Europas veier



- ▷ Før reisen startes skal en innhente informasjon om nasjonale telefonnumre for redningsmannskap og politi. I mange land gjelder det sentrale nødnummeret 112 (uten forvalg).
- ▷ Lag en liste over viktige telefonnumre i landene man har reist til, og ta med denne i kjøretøyet.

Bilklubber i hjemlandet eller i landet man har reist til hjelper en gjerne videre.



17.3 Gassforsyning i de europeiske landene



- ▷ I Europa benyttes det forskjellige tilkoblingssystemer for gassflasker. Fylling eller bytting av gassflasker er ikke alltid mulig i utlandet. Undersøk før du reiser, f.eks. hos bilorganisasjonene eller i fagpressen, hvilke tilkoblingssystemer som benyttes i landet du skal besøke.

Generelle tips

Vær alltid oppmerksom på følgende råd:

- Kjør på ferie med fylte gassflasker.
- Utnytt maksimal mulig kapasitet på gassflaskene.
- Ta med adaptersett (fås i campingbutikken) for å fylle gassflasker i utlandet, og for å koble gasstrykkregulatoren til utenlandske gassflasker.
- I den kalde årstiden må man fylle med en andel propangass (butan omdannes ikke til gass under 0 °C).
- Bruk blå flasker fra firma Campinggaz (finnes over hele verden). Bruk alltid sikkerhetsventil på gassflaskene.
- Hvis man må bruke fremmede flasker i utlandet, må man sjekke gassflaskene passer inn i gasskapet. Utenlandske gassflasker er ikke alltid like store som gassflaskene man har selv.
- En oversikt over gassleverandører i Europa finnes på nettsiden www.mylpg.eu.

17.4 Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene

I mange europeiske land er det krav om betaling av veiavgift. Veiavgiftsbestemmelsene og betalingsmåte er svært forskjellig. Uvitenhet gir imidlertid ikke fritak for straff, og straffene kan være skikkelig strenge.

I likhet med trafikkbestemmelsene, er sjåføren forpliktet til å skaffe seg informasjon om veiavgiftene før reisen starter. I Østerrike for eksempel er ikke lenger vignett tilstrekkelig for kjøretøyer med en totalvekt over 3,5 t. Man må skaffe seg og sette på en såkalt "Go-Box".

Informasjon fås hos alle automobilklubber eller på Internett.



- ▷ Frontruter med solfilter kan hindre funksjonen til automatiske bompengebrikker (f.eks. Go-Box). Vær oppmerksom på dette når du kjøper brikkesystemet (f.eks. Split-Go-Box).



17.5 Tips for sikker overnatting når man er underveis

Hensynsfull atferd er den beste sikkerhetsforanstaltningen for en sikker natt i bobilen.

Man reduserer risikoen for tyveri til et minimum når man følger disse grunnreglene:

- Når det er høysesong bør man ikke overnatte på motorveirasteplasser eller på parkeringsplasser langs motorveien som er typiske ferieruter.
- Flere kjøretøy på ett sted betyr ikke nødvendigvis at man er bedre beskyttet mot tyveri. La din egen vurderingsevne bestemme.
- Kjør til en campingplass selv om det bare er for én natt.
- Når du parkerer ute i det fri, bør du sørge for fluktmuligheter. Sørg for at du har fri adgang til fører-setet. Ha tenningsnøkkelen lett tilgjengelig.
- Ta kun med verdisaker som er absolutt nødvendig. Hvis det er mulig bør man oppbevare verdisaker i et lite pengeskap og ikke i nærheten av vinduer og dører.
- Lås kjøretøyet omhyggelig.

17.6 Tips for vintercampere

Følgende tips bidrar til at vintercampingen blir et hyggelig minne.

- Reserver oppstillingsplass til rett tid. Gode vintercampingplasser blir ofte tidlig opptatt.
- Start ikke uten vinterdekk.
- Ta med kjettinger.
- Velg oppstillingsplass under tak. Vær oppmerksom på underlaget. Sne og is kan tine.
- Når kjøretøyet er oppstilt, løsner man håndbremsen for å hindre at den fryser fast.
- Snøskavler må aldri dekke det automatiske luftesystemet.
- Hold det automatiske luftesystemet fritt for is og snø.
- Sørg for god luftsirkulasjon. God luftsirkulasjon hindrer fuktighet, og boenheten blir lettere å varme opp.
- Dekk vindusrutene i førerhuset med isolasjonsmatter for å unngå kuldebroer.
- Følg rådene i avsnittet "Gassforsyning i europeiske land".
- Til gassanlegget brukes et toflaske-system med omkoblingsautomatikk slik at det ikke går tomt for gass i løpet av natten.
- Bruk gassanlegget kun med propangass.
- Rommet bak varmeanlegget skal ikke brukes som oppbevaringsrom.
- Inne i bilen må man aldri bruke katalysatorovner og infrarøde gasstråleovner, da de forbruker oksygen ved forbrenning.
- Legg 230 V-forsyningsledningen til kabeltrommelen slik at den ikke kan fryse seg fast eller bli skadet (f.eks. ved snørydding).
- Ved kraftig snøfall må man jevnlig fjerne snøen fra taket på kjøretøyet. Noen få centimeter med pulversnø isolerer, men våt snø blir fort altfor tung for taket.
- Rydd taket helt for snø slik at kjøretøy som kjører bak deg ikke blir hindret av snødreivet.



17.7 Reisesjekklister

Disse sjekklistene skal hjelpe deg slik at viktige ting ikke glemmes hjemme, selv om ikke alt på sjekklisten er nødvendig.



- ▷ Ikke vent til like før avreise med å kontrollere reisedokumentene (f.eks. papirer og informasjon) samt bilens tekniske stand. Ved å planlegge og kontrollere dokumentene i god tid, får du en god start på ferien.

Kjøkkenområde

✓	Gjenstand	✓	Gjenstand	✓	Gjenstand
	Tørkeklut		Oppvaskmiddel		Salatbestikk
	Bestikk		Oppvaskhåndklær		Skjærebrett
	Stekespatte		Glass		Oppvaskbørste
	Bokseåpner		Grillbestikk		Oppvaskkluter
	Bakke til isklumper		Korketrekker		Fyrstikker
	Lighter		Kjøkkenrull		Termoskanne
	Flaskeåpner		Søpleposer		Gryter
	Plastbokser		Panner		
	Servise		Røreskje		

Bad/Sanitær

	Håndklær		Vaskemidler		Toalettpapir
	Hygieneartikler		Toalettbørste		Tannglass

Boenhet

	Søplebøtte		Kortspill		Ryggsekk
	Bilatlas		Feiekost		Soveposer
	Badehåndklær		Feiebrett		Skrivesaker
	Badesko		Stearinlys		Sko
	Batterier		Kleshenger		Skopussesaker
	Sengetøy		Klesbørste		Sportsutstyr
	Skittentøypose		Hodeputer		Støvsuger
	Bøker		Kart		Lommelykt
	Campingguide/Par- keringsplassover- sikt		Medikamenter		Lommekniv
	Kikkert		Mobiltelefon		Bordduk
	Brannslukningsap- parat		Sysaker		Drikkeflaske
	Gassflaske		Regntøy		Klesklyper
	Insektlampe		Reiseapotek		Klessnor
	Beskyttelsesmidler mot insekter		Reiseguide		



Kjøretøy/verktøy

✓	Gjenstand	✓	Gjenstand	✓	Gjenstand
	Kanne til spillvann		Gasslange		Kjettinger (vinter)
	Stikkontakt til adapter		Stoffbånd		Skrutrekker
	CEE-adapter		Kanne til drikkevann		Strømtester
	Snor		Kabeltrommel		Støtteklosser
	Reservehjul		Lim		Førstehjelpsskrin
	Reservelamper		Kombitang		Jekk
	Reservesikringer		Kompressor		Varseltrekant
	Hammer		Maljer		Varseltavle
	Stillbar skrunøkkel med åpen ende		Slangeadaptere		Varselvest(er)
	Gassfyllingsadapter		Slangeklemmer		Varselblinklys

Ute

	Avspenningstau		Campingbord		Lås
	Blåsebelg		Bagasjespinner		Snor
	Campingstoler		Grill		Teltplugg/strammebånd

Dokumenter

	Adresseliste		Vognkort		ID-kort
	Anmeldelsesbe- kreftelse(r)		Førerkort		Forsikringsbevis
	Allergikort		Vaksinasjonskort		Forsikringspapirer
	Bruksanvisninger		Kredittkort		Vignett/bombrikke
	Pakningsvedlegg for medisiner		Pass		Visum





12 V-forsyning	70	Blendingsfoldegardin, vindu	
Feillokalisering	136	Åpne	46
Slå på	77	Lukke	46
12 V-spenning	70	Blendingsgardin, rengjøre	118
230 V-forsyning se 230 V-tilkobling	79	Blendingsgardin, vindu	
230 V-sikring	83	Åpne	44
Monteringssted	83	Lukke	44
230 V-sikringsboks	83	Boenhets-batteri	
230 V-spenning	79	Anvisninger for	70
230 V-tilkobling	36, 79, 80	Feillokalisering	136, 137
Feillokalisering	135	Monteringssted	71
		Sikringer	82
		Utlading	71
		Bord	50
		Brann	
		Oppførsel ved	9
		Slukking	9
		Brannfare, unngå	9
		Brannvern	9
		Bremseanlegg, feillokalisering	135
		Bremser	30
		Kontroller	30, 135
		Buesofa, ominnredning til senger	60, 61, 62
		Butangass	13, 64
		C	
		Campingflasker, bruke	13, 65
		D	
		Dekk	131
		Dekktrykk	134
		Dekkvalg	132
		Generelle råd	131
		Håndtering av	133
		Merking	133
		Økt slitasje	11, 27, 131, 134
		Deler se spesialutstyr	10
		Dører	
		Feillokalisering	142
		Førerør	37, 38, 39
		Inngangsdør	37, 38
		Lås	37, 38
		Dørlås	37, 38
		Driftsmåter, kjøleskap (Thetford)	100
		Driftsmåter, varmeanlegg	88
		Driftsmåter, varmtvannsberedning	88
		Drikkevann-påfyllingsstuss	104
		Åpne	104
		Lukke	104



Dugg se kondens	40, 41	Fjernsynsapparat	24
Dusj	109	Flatskjerm	
E		Kjøreposisjon	53, 54
Eksosavtrekk på høyre side	86	TV-posisjon	52, 53, 54
Elektrisk anlegg	69	Før kjøring	15
230 V-tilkobling, feillokalisering	135	Førerdør	37, 38
Begrepsforklaringer	69	Førersetete	31
Belysning, feillokalisering	135	Forheng for førerhus	
Feillokalisering	135	Sikre	23
Sikkerhetsanvisninger	14	Forheng for førerhus, sikre	23
Stigtrinn, feillokalisering	135	Første igangsetting	15
Elektrisk justerbare ytterspeil	33	Frostfare	14, 103, 107
Elektrisk vindusheis		Fullstendig utlading	69
Åpne	32	G	
Lukke	32	Garanti	5
F		Garantibevis	5
Faktisk vekt	16, 18	Gardiner, rengjøre	117
Fast seng	58	Gassanlegg	63
Åpne	58	Defekt	12, 63, 137
Lukke	58	Feillokalisering	137
Feillokalisering	135	Generelle råd	12
12 V-forsyning	136	Sikkerhetsanvisninger	12, 63
230 V-tilkobling	135	Gassavstengeventiler	67
Batteri	136	Åpnes	67
Belysning	135	Lukkes	67
Boenhets-batteri	136	Symboler	67, 85
Bremseanlegg	135	Gassflasker	
Elektrisk anlegg	135	Sikkerhetsanvisninger	13, 64
Gassanlegg	137	Skifte	66
Gasskomfyr	138	Gassforbruk	65
Innvendig dør	142	Gassforsyning i de europeiske landene	146
Karosseri	142	Gasskap	13, 64
Kjøleskap	140	Gasskomfyr	
Kokeplass	138	Feillokalisering	138
Møbelklaffer	142	Rengjøre	118
Startbatteri	136	Slå av	97
Stigtrinn	135	Slå på	97
Toalett	141	Gasslukt	12, 63, 137
Vannforsyning	141	Gass-stekeovn	97
Varmeanlegg	138	Slå av	98
Varmlufts-varmeanlegg	138	Slå på	98
Varmtvannsberedning	138	Gasstrykkregulator, skrueforbindelser	65
Vifte	138	Generelle råd	7
Felgtype	131	Grill	97
FI-bryter se jordfeilbryter	83	Slå av	98
Fjernlys	126	Slå på	98
		Grunnutstyr	17
		Gulvbelegg av PVC	24



Kontrollpanel, varmlufts-varmeanlegg	89
Konvensjonell belastning	17
Køyeseng	57
Ominnredning	57
Sikringsnett	58
Stige	57
Kvelningsfare	10, 40

L

Lagring	
Midlertidig	122
Om vinteren	123
Lamper	52, 128
Betjene	52
Rengjøre	117
Lås	
Førerør	37, 38
Inngangsdør	37, 38
Utvendig luke	39, 40
Last	15
Beregning	18
Eksempel på beregning	17, 18
Sammensetning	17
Last se også belastning	15
LED-lampe	129
Slå på/av	52
Ledningsbeskyttelsesbryter	83
Lekkasjevann i kjøretøyet	141
Luftdysene, stille inn	87
Lufting	40
Toalettrom	109
Lys, se lyspærer, skifte	128
Lyskaster	126
Lyspærer, skifte	128
Lys bak	127
Lys front	126
Retningsviser, på siden	126
Utelys	125

M

Mekaniske støttebein	
Lengde, justere	36
Skyve ut	36
Trekke in	36
Miljøvernansvisninger	8
Møbelflater, rengjøre	117
Møbelklaffer, feillokalisering	142

Motorlokk	25
Åpne	25
Lukke	25
Motoroljenivå, kontrollere	26
Myggnetting, Heki-takluke	
Åpne	50
Lukke	50
Myggnetting, inngangsdør	
Åpne	39
Lukke	39
Myggnetting, rengjøre	118
Myggnetting, vindu	
Åpne	46
Lukke	46

N

Nærlys	126
Nakkestøtter	31
Nedfellbar seng	55
Åpne	56
Festestropp, stramme	57
Låse	56
Stige	56
Nettbrettholder	32
Nøkkelsett	15

O

Ominnredning til senger	
Buesofa	60, 61, 62
Enkeltseger til liggesenger	58
Midtre sittegruppe	59
Oppkjøringsklosser	35
Overbelastning	19
Overnatting, underveis	147

P

Pære se lyspærer, skifte	125, 128
Påfyllingsstuss for drivstoff	33
Panel (LT 100)	76
Hovedbryter 12 V	77
Panel, se også indikeringer	76
Parkeringslys	126
Passasjerseate	31
Personlig utstyr	18
Plastdelar i toalett- og boenhet, rengjøre	117
Propangass	13, 64
Putetrek, rengjøre	117
PVC-gulvbelegg, rengjøre	118

**R**

Registrering	15
Reisebarnesenger	54, 55, 57
Reisesjekkliste	148
Rengjøre se stell	115
Rengjøre, vanntank	118
Reservedeler	129
Resirkuleringsvifte	86, 89
Retningsviser	126

S

Sanitæranlegg	103
Senger	54
Serienummer	130
Sikkerhets-/avtappingsventil varmeanlegg	93
Sikkerhets-/avtappingsventil, monteringssted	108
Sikkerhetsanvisninger	9
Brannvern	9
Elektrisk anlegg	14
Gassanlegg	12, 63
Gassflasker	64
Kobling av tilhenger	12
Kokeplass	96
Trafikksikkerhet	10
Vannanlegg	14
Sikkerhetsbelter	30
Rengjøre	118
Riktig feste	31
Sikkerhetsnett, nedfellbar seng	57
Sikkerhetsnett, sovealkove	55
Sikringer	
230 V-sikring	79, 83
For Thetford-toalett	82
Sikringer 12 V	81
Ved boenhets-batteriet	82
Ved siden av strømsentralen	82
Ved startbatteriet	82
Sikringer 12 V	81
For Thetford-toalett	82
Ved boenhets-batteriet	82
Ved siden av strømsentralen	82
Ved startbatteriet	82
Sikringer se sikringer 12 V eller 230 V-sikring	81
Sikringsboks	83
Sikringsknapp, vindu med åpning utover	42
Sikringsnett, køyeseng	58
Sitteplassforordning	31

Sjekkliste

For igangsetting etter lagring	124
Før kjøring	27
For midlertidig lagring	122
Før reisen	148
Trafikksikkerhet	27
Ved lagring over vinteren	123
Skjermholder, kjøreposisjon	54
Skyvevindu	
Åpne	41
Lukke	41
Sovealkove	54
Sikkerhetsnett	55
Stige	55
Spesialutstyr	
Beskrivelse	7
Merking	7
Sikkerhetsanvisninger	10
Spillvannkran	109
Spillvannstank	108
Feillokalisering	141
Rengjøre	119
Stell	119
Tømme	109
Startbatteri	
Feillokalisering	136
Lade	72
Sikringer	82
Stekeovn se gass-stekeovn	97
Stell	115
Blendingsfoldegardin	118
Blendingsgardin	118
Gardiner	117
Gasskomfyr	118
Gulvbelegg av PVC	118
Høytrykksspyler, vaske med	115
Innvendig stell	117
Innvendige plastdeler	117
Insektnettsjalusi	118
Lamper	117
Møbelflater	117
Myggnetting	118
Om vinteren	121
Putetrekk	117
Sikkerhetsbelte	118
Spillvannstank	119
Stigtrinn	117
Stores	117
Teppegulv	117



Undergulv	117	Tanklokk, se påfyllingsstuss til drivstoff	33
Utslagsvask	118	Teknisk tillatt totalvekt	16, 18
Utvendig stell	115	Tekniske data	143
Vannanlegg	118	Teppegulv, rengjøre	117
Vannledninger	118	Tilbehør, montering	10
Vannstank	118	Tilkoblingsledning se 230 V-forsyning	80
Vaske	116	Tillatt totalvekt, se teknisk tillatt totalvekt	16
Ved lagring over vinteren	123	Tilleggsutstyr	17
Ved midlertidig lagring	122	Tiltrekkingsmoment, hjul	133
Vifte	120	Tips	145
Vindusruter	116	Toalett	111
Stige, køyeseng	57	Feillokalisering	141
Stige, nedfellbar seng	56	Kontrolllampe	112
Stige, sovealkove	55	Midlertidig avstengning	114
Stigtrinn	22, 35	Sikring	82
Feillokalisering	135	Spyle	112
Kjøre ut	22, 23	Tømme	112
Stell	117	Vinterdrift	114
Trekke inn	22	Toalett-kassett, holdebøyle	113
Varselsignal	22	Toalettrom	109, 111
Stores, rengjøre	117	Lufting	109
Støttebein	36	Tømming	
Lengde, justere	36	Kloakk	8
Skyve ut	36	Søppel	8
Trekke in	36	Spillvann	8
Støtter se støttebein	36	Tomvekt	16
Strengsperre	24	Trafikkbestemmelser i utlandet	145
Strømsentral (EBL 119)	74	Trafikksikkerhet	27
Monteringssted	75	Anvisninger for	10
Oppgaver	75	Sjekkliste	27
Sykkelstativ		TV-anlegg	52, 54
Belastning	21	Typeskilt	130
Kjøring med lastet sykkelstativ	21		
Symboler			
For instruksjoner	7		
Gassavstengeventiler	67, 85		
T		U	
Takluke med smekklås	47	Under kjøring	29
Åpne	47	Undergulv, stell	117
Lukke	47	Utelys	
Takluker	46	Feillokalisering	135
Takvindu		Kontrollere	27
Åpne	45	Lyspærer, skifte	125
Langvarig lufting	45	Utslagsvask, rengjøre	118
Lukke	45	Utvendig stell	115
Tanken	33	Utvendig tilkobling se 230 V-tilkobling	36
		Utvendige luker	39
		Klaffelås	39, 40



V	
Vannanlegg	
Desinfisering	119
Drikkevann-påfyllingsstuss	104
Fylle	104
Rengjøre	118
Sikkerhetsanvisninger	14
Stell	118
Tømme	107
Vannforsyning	
Feillokalisering	141
Generelt	103
Vannledninger, rengjøre	118
Vannpumpe	103, 104
Vanntank	
Rengjøre	118
Vann, fylle	105
Vann, tappe	106
Vannmengde, redusere	106
Vanntank se også vannanlegg	104
Vario-toalettrom	110
Ominnredning til dusjkabinett	111
Ominnredning til toalettrom	111
Varme, ytterspeil	33
Varmeanlegg	86
Driftsmåter	88
Feillokalisering	138
Første igangsetting	86
Luftdysene, stille inn	87
Resirkuleringsvifte	86, 89
Strengsperre	24
Varmeveksler, skifte	85
Varmluftfordeling	87
Varmeveksler, varmeanlegg, skifte	85
Varmluftfordeling	87
Varmlufts-varmeanlegg	89
Feillokalisering	138
Kontrollpanel	89
Resirkuleringsvifte	86, 89
Varmtvannsbereder	89
Varmtvannsberedning	86
Driftsmåter	88
Feillokalisering	138
Sikkerhets-/avtappingsventil	93
Slå av	88, 89
Slå på	88, 89
Tømme	93
Vann, fylle	93
Varselmerker	130
Vaske med høytrykksspyler	115
Vedlikeholdsarbeid	125
Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene	146
Vekt i kjørekklar tilstand	16
Verdifulle tips	145
Vifte	99
Feillokalisering	138
Stell	120
Vindu med åpning utover	
Åpne	42
Blendingsgardin	44
Insektnettsjalusi	44
Langvarig lufting	43
Lukke	42
Vinduer	41
Blendingsfoldegardin	46
Blendingsgardin	44
Insektnettsjalusi	44
Myggnetting	46
Vindusheis	
Åpne	32
Lukke	32
Vindusruter, rengjøre	116
Vindusspylervæske, fylle	25
Vintercamping	147
Vinterdrift	121
Vintervedlikehold	121
Y	
Ytterspeil, elektrisk justerbare	
Justere	33
Speiloppvarming, slå på	33

